

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
AASTAARUANNE 2009	5
Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näitused 2009	21
Raamatupidamisbilanss	22
2009. a. tulemiaruanne	24
PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED	25
HARJUMAA JA TALLINN	25
HIUMAA	28
IDA-VIRUMAA	30
JÕGEVAMAA	34
JÄNEDA	36
JÄRVAMAA	37
KIHNU	38
LÄÄNEMAA	40
LÄÄNE-VIRUMAA	42
PÕLVAMAA	43
PÄRNUMAA	45
RAPLAMAA	48
SAARE- ja MUHUMAA	50
SETOMAA	53
TARTUMAA	54
VALGAMAA	56
VILJANDIMAA	59
VORMSI	61
VÕRUMAA	62
ALALIITUDE AASTAARUANDED	64
Alaliitude Nõukoda	64
Eesti Lapitöö Selts	64
Eesti Paeliit	64
Kangakudujad	65
Käsitöö kolleksionäärid	66
Käsitöömeistrid	66
Mänguasjameistrite Liit	66
MTÜ Rahvarõivas	67
Pitsimeistrid	68
Vildimeistrid	69
Väikeettevõtjad	69
KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID	70
Tallinna Ülikool	70
Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia	71
Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA	73
Eesti Tööõpetajate Selts	74
Käsitööõpetavad ametikoolid	76
Erivajadustega käsitöömeistrite koolitamine	76

TEGEVUSPLAAN 2010	77
2010. aasta olulisemate käsitööürituste kalender	83
Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii 2010. aasta näitused	86
2010 aastateema PUUTÖÖ	87
Käsitööaasta 2011	88
AASTARAAMATU LISAD:	92
1. Käsitööliit 80 juubeliaktuse kava	
2. Teataja nr. 22 (kevad).....	
3. Teataja nr. 23 (sügis).....	
4. Mardilaat 2009	
5. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu infovoldik 2009/2010	

Aastaraamatu panid kokku Leen Jõesoo ja Liivi Soova
Keeleliselt toimetas Maie Leetoja
Kaane kujundas Kadi Pajupuu

Täname kõiki, kes andsid oma panuse aastaraamatu valmimisele

Head lugemist!

SISSEJUHATUS

Teie ees on järjekordne aastaraamat– nüüd juba neljandat korda paber kandjal. Kaks viimast käsitöoliidu juhatuse aruannet ja kolm tegevusplaani on kirjutatud meie arengukavast (2008 - 2011) tulenevatest eesmärkidest juhindudes. Kaks aastat on veel aega arengukavas püstitatud eesmärkide täitmiseks. Majanduslikud olud annavad eriti tunda paikkondades, kus käsitöövaldkonna juhtimine ja käsitöösündmuste korraldamine on ikka teiste tööde kõrvalt, suuremalt jaolt vabatahtlik ettevõtmine. Nii käsitöoliidu juhatuse kui maakondade ja käsitööd õpetavate koolide aruandeid lugedes tundub aga, et tagasilöökidele vaatamata ei jää elu seisma ning uusi algatusi on oodata kogu valdkonna ettevõtmistes.

Nüüd veebruaris aastaraamatule 2009 sissejuhatust kirjutades on mõtted juba eelolevate aastate suursündmustel. Aastal 2011 on Tallinn kultuuripealinn ja oleme meiegi oma ettevõtmised suuremaks planeerinud ning rahvusvahelise konverentsi välja kuulutanud. Maakondades ja Tallinnas toimuvad ehtekojad loovad meile palju koostegemise võimalusi ja loodetavasti aitavad käsitöövaldkonda senisest rohkem teadvustada nii noortele kui täiskasvanutele.

2009 oli meil juubeliaasta. Aruandeaasta algusesse jäi **pidu Estonia kontserdisaalis**. Kümnesse tabanud **moetendus** oli meelde jääv nii rõivaste autoritele, nende esitlejatele kui ka saalisolijaile. Sündisid uued koostööprojektid ja kindlustus teadmine, et rahvuslik rõivas on ikka tõesti kaunis ja meelikõitev.

Aasta peateema oli **kangakudumine**. Suuremad sündmused – **konverents Setumaal** ja **teabepäev Tartus** olid sisukad ja huvitavad. Korraldajatele lisapunktid, kõik laabus suurepäraselt.

Teine **käsitöö väikeettevõtjate forum Haljalas** läks üle ootuste korda ja võime kinnitada, et on sündinud uus aastasündmus käsitöövaldkonna edasikestmiseks. Käsitöö väikeettevõtja esimene **aastaauhind** läks **Ulve Kangrole**, kes on oma ettevõtluse üles ehitanud traditsioonilise setu pitsi taas elustamiseks.

Mardilaat uuenes ja **käsitöö öö** leidis juba esimesel aastal oma koha.

2009. aasta lõpul sai loodud **Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fond** SA Eesti Rahvakultuuri Fondi juures, andes võimaluse jagada käsitöö valdkonna stipendiume.

Lisaks ühistele ettevõtmistele toimus aastal 2009 palju suuri sündmusi kohtadel. Väga oluline oli, et TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias anti esimesed diplomid rahvusliku ehituse eriala lõpetajatele ja novembris saadi rahvusvahelise akrediteerimise komisjoni poolt kõrge hinnang õppeprotsessile ja kinnitati võimalust saada oma valdkonna oskusteabekeskuseks.

Kaante vahel on juhatuse poolt kinnitamiseks esitatud tegevusplaani aastaks 2010. Aastatemaks puutöö ja ees ootamas palju sisukaid ettevõtmisi erinevates Eestimaa paikades.

Lisas on projekt käsitööaastaks 2011 ja kavandamisel uus arengukava alates 2012. aastast. Siis saab käsitöoliidu taastamisest juba kaksikümmend aastat. Õnneks on veel piisavalt aega kokkuvõtete tegemiseks, et siis uutele tuultele jõudu anda.

Liivi Soova
käsitöoliidu esimees

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

AASTAARUANNE 2009

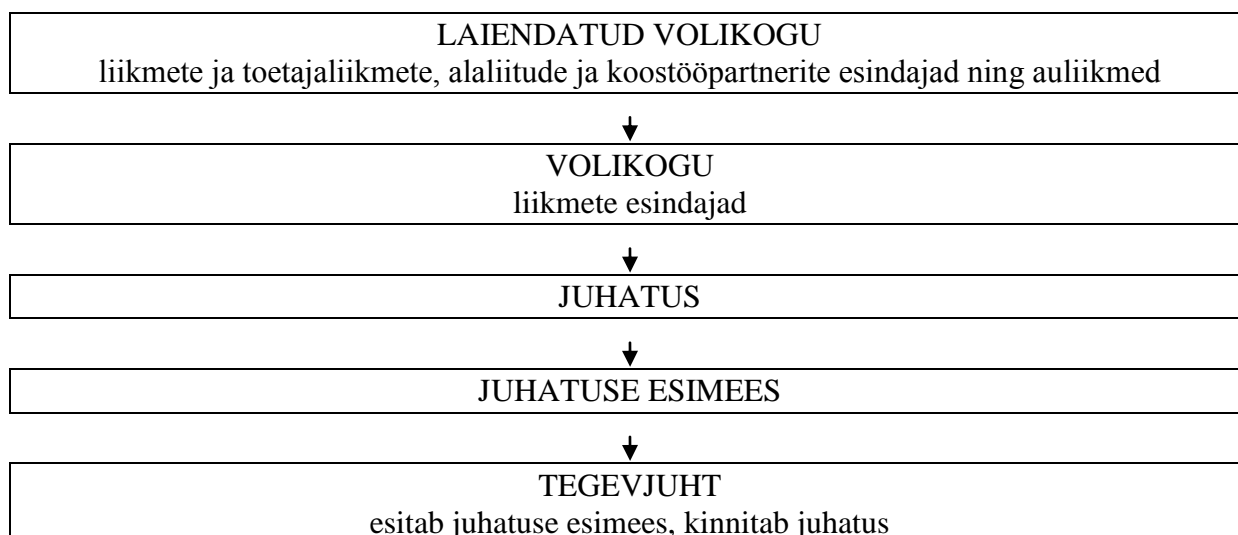
Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (edaspidi ERKL) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Olulisem aruandlusaastal

- **80 aastat käsitööliidu loomisest.** Aktus Estonia kontserdisaalis. Aastauhinna Pärandihoidja ja teenetemärkide üleandmine. Moeetendus.
- **Aastateema – kangakudumine.**
Näitused, koolitused, infopäev, mardilaada peateema.
Kangakudumise konverents Setumaal.
- **XIV käsitööpäev Raplamaal.**
- **Käsitöökonkurss *eesti-oma-kiri*** (õppepäevad, konkurss, näitus, kataloog).
- Paikkondade keskseltside/ümarlaudade moodustamine ja teabepäevade korraldamine paikkondades. **Jõgevamaa Käsitööühenduste Ümarlaud.**

ERKL-i struktuur

Liikmed

- **Auliikmed** – [Erna Aljasmets], Saima Loik, Anu Raud, Ingrid Rüütel
- **Liikmed** – 8 maakondade **keskseltsi**: Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskselts, Ida-Virumaa Käsitööselts, Jõgevamaa Käsitööühenduste Ümarlaud; Läänemaa Käsitöoliste Ühendus, Tartumaa Käsitöö Keskselts, Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts, Viljandimaa Rahvakunstiühing, Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts.
21 maakondades tegutsevat **käsitööühendust**: Aila Näpustuudio, Eesti Lapitöö Selts, Etno tuba, Hiiumaa Käsitööselts, huviselts *Põimik*, Järvamaa rahvakunstiühing *Veimevakk*, Kesk-Eesti Käsitööselts, Kihnu folklooriselts *Kihnumoa*, Muhu Käsitööselts *Oad ja Eed*, Narva Klubi Käsitöö, Põlva Käsitööklubi, Rahvakunsti Klubi, Pärnumaa Rahvakunsti ja Käsitöökeskus, Räpina Käsitöökoda, Saaremaa Käsitöökeskus, Seltsing *Süstik* Raplamaa, Seto Käsitüü Kogo, Tallinna Käsitöökeskus, Vormsi Käsitööselts, Võrumaa Käsitööühistu ESI, MTÜ Näputöö Selts (Võrumaa) ning 5 **käsitöökeskust**: Antoniuse Gild, Jäneda Käsitöökeskus (MTÜ Loometöö), Eesti Käsitöö Maja, Platsiveere Meistrid, Käsitööpärl.
- **Toetajaliikmed** – 30 käsitööga tegelevat väikeettevõtet.

Alaliidud

Alaliitude nõukoda – esimees Lembe Maria Sihvre, asetäitja Anu Randmaa.
Lapitöömeistrid – Anni Kreem, Eesti Paeliit – Eino Tomberg, Eesti Seppade Ühendus – Gunnar Vares, erivajadustega käsitöömeistrid – Anneli Säre, kangakudujad – Veinika Västrik, käsitöömeistrid – Kristi Teder, käsitöö kolleksionaärid – Ulve Kangro, MTÜ Rahvarõivas – Anu Randmaa, mänguasjameistrid – Lembe-Maria Sihvre, pitsimeistrid – Eeva Talts, siidimaalijad – Aita Rõemus, Vildikoda – Liina Veskimägi-Iliste, väikeettevõtjad – Kersti Loite.

ERKL-i liikmelisus

- Eesti Folkloorinõukogu
- Eesti Vabaharidusliit
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsatsioon EVEA
- Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitöö Föderatsioon
- Põhjamaade Käsitööliit

Koostööpartnerid

Kutsekvalifikatsiooni SA Kutsekoda, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus

Koolid: Eesti Kunstiakadeemia, Tallinna Rahvaülikool, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool. Kopli Ametikool, Kuressaare Ametikool

Seltsid: Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA, MTÜ Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Eesti Tööõpetajate Selts

Muuseumid: Eesti Põllumajandusmuuseum, Eesti Rahva Muuseum (koostööleping 2006), Eesti Vabaõhumuuseum, Heimtali Muuseum, Hiiumaa Muuseum, Mahtra Talurahvamuseum, Obinitsa Seto Muuseumitarõ, Setu Talumuuseum

Volikogu, juhatus ja töötajad

Volikogu

Käsitööliidu laiendatud volikogu oli koos 14. veebruaril 2009.

Kohal oli 35 osalejat enamikust paikkondadest, volitatud liikmeid 18.

Aastaaruande 2008 ja tegevusplaani 2009 ning paikkondade ja alaliitude aruanded said kõikide maakondade esindajad kõidetult koos lisadega.

Olulisemat aastaaruandest 2008. Loodi uued ühendused MTÜ Rahvarõivas, MTÜ Vaselised ning Harjumaa ja Tallinna Keskseits. Suund on sinnapoole, et keskseitsid moodustuksid igas maakonnas. Jätkub kohalike infopunktide tegevus, igal pool need veel hästi ei toimi. Jätkub ka andmebaasi kogumine. Oli väga hea koolitusaasta. Koostöös EAS-ga õpetati väikeettevõtjaid seitsmes erinevas koolituskeskuses.

Ebaõnnestunud ettevõtmised: ei suudetud logo statuuti maakondadega edasi arendada.

Juhatuse töö 2008. a. hinnati ühehäälselt heaks.

Revisjonikomisjoni aruande esitas Jaane Tammiste. Aruanne kinnitati ühehäälselt.

Liikmemaks otsustati jätta endiseks: 200 krooni paikkonnad ja 1000 krooni toetajaliikmed.

Juhatus jätkab endises koosseisus, samuti revisjonikomisjon.

Revisjonikomisjon: Marge Tadolder, Kristi Teder, Jaane Tammiste.

Juhatus: Liivi Soova (juhatuse esimees); Ulve Kangro (käsitöökolleksionäärade alaliit, avatud setu pitsi meistriskoda Rāpinas); Kersti Loite (Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts); Kristina Rajando (Vormsi käsitööselts); Eeva Talts (Pärnu Rahvaülikool); Virve Tuubel (Eesti Rahva Muuseum); Liina Veskimägi-Iliste (Tallinna Käsitöökeskus); Anu Randmaa (MTÜ Rahvarõivas).

Juhatuse **koosolekud 2009. aastal:** 15. jaanuaril, 25. aprillil, 3. septembril, 25. novembril.

2009. a. töötasid käsitööliidus

Liisa Tomasberg – tegevjuht

Liina Veskimägi-Iliste – projektijuht (laadad)

Anne Velt – projektijuht (keskaja päevad)

Leen Jõesoo – projektijuht (aastaraamat, dokumendihaldus)

Kristel Kalda – internetilehekülje haldamine

OLULISEMAD TEGEVUSED ARUANDLUSAASTAL

Alus: ERKL-i arengukava aastateks 2008 - 2011

EESMÄRK 1: ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseitsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Mõõdikud:

- paikkondlike keskseitside arv
- käsitöökeskuste arv
- alaliitude arv
- noorteorganisatsioonide arv
- paikkondlike infopunktide arv
- toimiv andmebaas

Olulisemad tegevused

Jätkati omavahelise **kommunikatsiooni parandamist**. Septembris toimus **käsitööühenduste juhtide ümarlaud**, kus arutati käsitööliidu struktuuri toimimist ja muudatuste vajalikkust. Täpsustati erinevaid veebipõhiseid võrgustikke (paikkondlikud keskseitsid, ühendused,

alaliidud) ning käsitöövaldkonna informatsiooni jagamist paikkondadega. Anti välja paikkondade käsitööühendusi ja tööd tutvustav **paikkondade 2010. aasta kalender**.

Jätkus tegevus uute paikkondlike keskseltside loomiseks. Moodustati **Jõgevamaa Käsitööühenduste Ümarlaud**. 4. juunil 2009 konverents Põltsamaal. Ümarlause juht on **Katre Arula**.

Juba toimivad keskused Tallinnas (Eesti Käsitöö Maja, Platsiveere Meistrid, Käsitööpärl) korraldasid oma tegevust seatud eesmärkidest tulenevalt. Suuresti piisava tööjõu puudumise tõttu ei ole loodud soovitud kontakte Eestis toimivate käsitöökeskuste ja meistrikodade vahel. Seda just paikkondade tasandil. Koduleheküljel puuduvad vajalikud viited suurematele käsitöökeskustele. Käsitöövaldkonna üldiseks arenguks oleks taolise info omamine/jagamine väga vajalik.

Alaliitude Nõukoja koosolekud toimusid 14. veebruaril ja 25. septembril. Alaliitude tegevust on kajastatud infolehes *Teataja* ja olulisematest ettevõtmistest on huvilisi informeeritud veebilehe www.folkart.ee kaudu. Väga hästi on alustanud tegutsemist **MTÜ Rahvarõivas** (käsitööliidu alaliit). Vt. MTÜ aastaaruannet alaliitude aruannete juures.

ERKL on kutsunud üles astuma käsitööettevõtjaid meie **toetajaliikmeks**. Toetajaliikmeid on reklaamitud *Teatajas* ning mardilaadal. Pidevalt uuendatakse toetajaliikmete andmebaasi meie kodulehel. 2009. aasta lõpuseisuga on ERKL-il 30 toetajaliiget.

Teavet käsitööliidu ettevõtmiste kohta on jagatud kõigil suurematel ettevõtmistel Tallinnas ja paikkondades. Teavet käsitööliidu eesmärkidest ja suuremate ettevõtmistest on jagatud olemasolevates infopunktides. Vt. *Teatajate* tagakülge. Paikkondlike infopunktide võrgustik ei toiminud aruandeaastal vastavalt käsitööliidu ootustele. Peamine takistus on endiselt materiaalsete vahendite puudumine paikkondades. Käsitööliidu juhatuse eestvõtmisel toimus **teabepäev** Jõgevamaal. Juhatuse liikmed osalesid käsitööpäeval, kangakudumise konverentsil ja ettevõtlusfoorumil, jagades teavet käsitööliidu ettevõtmiste kohta.

Käsitööala andmete kogumist **rahvakultuuri valdkondlikku andmekogusse** juhivad Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus. Koostöös maakonna rahvakultuurispetsialistidega koguti ja täpsustati käsitöövaldkonna andmeid. Andmebaas on rakendatud tööle. Andmed leitavad aadressil <http://www.rahvakultuur.ee>. Käsitöövaldkonna andmete kättesaadavus ei ole veel kõigis paikkondades piisav ja andmebaasis olev ei anna rahuldavat ülevaadet kogu rahvakunsti- ja käsitöövaldkonnast. Positiivse tulemi saamiseks tuleb tegevust jätkata ja otsida uusi väljundeid. Käsitööliidu koostöö Rahvakultuuri Keskusega on 2009. aastast toiminud kahjuks vaid koostööpartnerluse alusel. Puudub süsteemne teabevahetus.

Aruandeperioodil on jätkunud koostöö **Käsitööõpetajate Seltsiga AITA** ja **Tööõpetajate Seltsiga**. Toimusid esimesed koosolekud ühistegevuse kavandamiseks Käsitööaastal 2011: käsitöökonkurss õpilastele, ehtekojad jt. projektid. Vt. lisa Käsitööaasta 2011. Meie puuduseks on asjaolu, et käsitööliidul ei ole jätkusuutlikke kontakte noorte huvikoolidega. Peapõhjuseks huvikoolide suurem orienteeritus kunstile kui käsitööle. Põhjamaade ja teiste Euroopa riikide kogemust arvestades tuleks ainelise kultuuri valdkonna arengule kasuks senisest suurem koostöö.

EESMÄRK 2: ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Mõõdikud:

- kuulumine valdkonnaga seotud olulistesse ühendustesse Eestis ja Euroopas, osalemine juhtorganite töös
- koostööpartnerite arv
- koostöölepingute arv
- süsteem enda nähtavaks tegemiseks, meediaplaani olemasolu
- toetav meediakajastus - ERKL-i tegevust kajastavad saated, ilmunud artiklid

Olulisemad tegevused

Koostöö Eestis ja Euroopas. Juhatuse poolt volitatud esindajate kaudu jätkus koostöö kõigi ühenduste ja institutsioonidega, mille liige ERKL on. Esindajad on osalenud nimetatud organisatsioonide aastakoosolekutel ja võtnud osa volikogude ja nõukogude tööst. Aruandeaastal kuulusid meie esindajad järgmiste liikmesorganisatsioonide ja koostööpartnerite tegevust juhtivatesse organitesse:

- Kultuuriministeeriumi juures tegutsev vaimse kultuuripärandi nõukogu (Ave Matsin)
- Kutsevalifikatsiooni SA Kutsekoda (Liisa Tomasberg, Anu Randmaa)
- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Ilste)
- Eesti Vabaharidusliit (esindaja volikogus Kaja Leedjärv)
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon EVEA (esindaja volikogus I poolaastal Liivi Soova, II poolaastal Kersti Loite)
- Eesti Rahva Muuseumi nõukogu (nõukogu liige Liivi Soova)
- MTÜ Eesti Muuseumiühing (Virve Tuubel)
- MTÜ ERM Sõprade Selts (Virve Tuubel)
- Mulgimaa kultuuriprogramm (Ave Matsin)
- MTÜ Fenno-Ugria Asutus (Liisa Tomasberg)
- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse juures töötav tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekava rühma nõukogu (Ave Matsin, Eeva Talts)
- Tallinna Kopli Ametikooli nõukogu (nõukogu liige Liivi Soova)
- Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitöö Föderatsioon (juhatuse liige Liivi Soova)
- Põhjamaade Käsitööliit (juhatuse liige Liivi Soova)

Oleme osalenud Eesti Folkloorinõukogu poolt korraldatud suurematel ettevõtmistel (Baltica, näitus Riia Vabaõhumuuseumis).

Põhjamaade käsitööliitude juhid kohtusid Kopenhaagenis (märts), kus peateemaks oli Oslo toimuv konverents (juunis 2010) ja juhtimisõiguste üleandmine Eestisse.

Lisaks käidi Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitöö Föderatsiooni koosolekul Bratislavas (september).

Rahvusvahelisel ajarännakute konverentsil Bridging Ages (Soomes septembris) käidi saamas kogemusi rahvusliku kultuuripärandi ja käsitöö õpetamisest läbi ajarännaku meetodi, nt. keskaja päevade.

14. veebruaril 2009 anti ERM-i 100. aastapäeva puhul käsitööliidu poolt kingitusena üle Eesti Vabariigi aastapäevaks ühistööna valminud **tikitud lillevaip** (aastateema 2008).

Jätkus koostöö **Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Seltsiga.**

Koos Sõprade Seltsi Tallinna osakonna ja Tallinna Rahvaülikooliga korraldati Tallinnas Eesti Rahva Muuseumi kogusid tutvustav loengutesari:

21. jaanuar – Piret Noorhanni. Kanada eestlased ja nende kultuuripärand.

18. veebruar – Terje Anepajo. ERM filmikaameraga represseeritute mälestusi kogumas.

18. märts – Agnes Aljas. Eesti argielu dokumenteerimine. Välitööd Kihelkonna vallas 2008.

23. aprill – Tiit Sibul. Siberi setode juures suulist vanavara korjamas.

8. mai – ERMi konservaatorid annavad nõu, kuidas ja milliste vahenditega korrastada rahvarõivaid:

Laili Kuusma, Inge Tuvike. Rõivaste ja peakatete puhastamine ning parandamine

Enno Rennit, Ülle Vahar. Nahkvööde ja -jalatsite puhastamine ning hooldus

Rein Olli. Metalldetailide ja -ehete puhastamine

Sügispoolaastal alustati kolme tsükliga, milles seekord tutvustatakse **Eesti Rahva Muuseumi filmi- ja fotokogusid.**

27. november – ERMi teadur etnoloog Indrek Jääts. Filmikaameraga keelesugulaste juures. Dokumentaalfilm „Permikomi sügis“ (2009).

10. detsember – ERMi pearahvaar Tiina Tael. Fotograaf Johannes Pääsukese jälgedes.

Käsitöoliidu **visuaalne identiteet** vajaks enam läbitöötamist ja konkreetseid meediaplaane. Kahjuks on materiaalsed vahendid nappus olnud seni takistuseks käsitöoliidu logo laiemal propageerimisel. Logo tutvustamiskampaaniat paikkondades ei ole toimunud, kuid logo on kasutatud aktiivselt ERKL-i trükistel (voldikud, raamatud, flaietid, alaliitude kalender jne.). Suurim **reklaamikampaania** oli seotud mardilaada ja käsitöö ööga. Põhilised reklaamiväljundid on olnud ajaleht, raadio ja tänavapostireklaam. Suuremate ürituste raames on reklaamitud rahvakunstigaleriis toimuvaid näitusi.

Käsitöoliidu tegevuse kajastamisel on olulisel kohal koduleht www.folkart.ee. Aasta jooksul suudeti hoida kodulehte ajakohasena, kuid novembris 2009 ütles üles meie kodulehekülje süsteem, mille parandamine võttis aega rohkem kui kuu, ning uuele kodulehele ei õnnestunud vanast versioonist kanda ümber kõiki andmeid.

Inglisekeelne kodulehekülje ei ole aruandeaastal rahuldavalt toiminud.

Kirjastustegevus. Ilmus infoleht *Teataja* nr. 22 (kevad) ja nr. 23 (sügis), paikkondade kalender 2010, *Mardilaada leht* 2009, reklaamvoldik 2009/2010, keskaja päevade ja mardilaada flaietid 2009.

Plaan anda käsitöoliidu poolt välja **avalikkusele suunatud ajakirja** on praeguses majandusolukorras tegevusplaanist välja arvatud. Selle asemel on alustatud läbirääkimisi ajakirjaga „Käsitöö“, kes edastab ka käsitöoliidule olulist informatsiooni ning on vajadusel nõus tegema meiega veelgi laiemat koostööd, näiteks andma välja lisanumbrit.

ERKL-ile laekuv info messidest jt. käsitöösündmustest on edastatud liikmetele läbi e-posti või avaldatud internetileheküljel.

EESMÄRK 3: rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud läbi elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Mõõdikud:

- erinevatele sihtgruppidele (paikkondlike keskseltside ja alaliitude juhid, meistrid, huvilised, õpetajad) suunatud koolituste arv
- koolitustel osalenute arv
- kutsekeskuste arv
- kutsestandardite arv
- väljaantud kutsetunnistuste arv
- õppekirjandus (loengukonspektid, kursusematerjalid)

Olulisemad tegevused

Juhtide kool (25. septembril). Koolis arutati 2008/2009. aasta peamisi ettevõtmisi, vt. täpsemalt *Teataja* nr. 23.

Väikeettevõtjatele. EAS-i toel toimus väikeettevõtjatele koolitusreis Novgorodi (märts). Kahel päeval tutvuti paikkonna käsitöötraditsioonidega, külastati muuseume, meistriskodasid ja tutvuti suveniiride müügikorraldusega Novgorodi kesklinnas.

ERKL-i koolituskeskus. 2009. aastal jätkati koolituskeskuses toimivate teoreetiliste ja praktiliste kursuste korraldamist. Jätkusid ka 2008. aastal hoo sisse saanud rahvarõivakursused, mille põhisehiks ühe konkreetse eseme valmistegemine.

Koolitused programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ 1.1.0603.08-0002 raames.

Koolitusaasta iseloomustuseks võib ütelda, et nii käsitööhuviliste kui –meistrite koolitusturg on muutunud üldise majandussurutise taustal vägagi hinnatundlikuks - väljakutse koolitusjuhtidele leida teemasid, mis inimesi tõesti huvitavad ning mida on võimalik ka napimate vahenditega läbi viia.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursused 2009

Kevad

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Kiuvalt	Liisa Kallam	8	4
2.	Uut ja vana villaga ehk villavariatsioonid	Piret Valk	20	7
3.	Mütsi viltimine	Liina Veskimägi-Iliste	4	8
4.	Plekksõlg	Silja Saarepuu	12	5
5.	Sõba kudumine	Hille Ahun-Vaarpuu	20	7
6.	Raamatuköite lisakursus	Ivi Laas	12	7
7.	Vilditud kevadimed	Maaja Kalle	8	13
8.	Vilditud kevadimed II	Maaja Kalle	8	12
9.	Loov masintikand	Tuija Vähevuori	15	10
10.	Sõba kirjamine arhailise tikandiga	Christi Kütt	5	12
11.	Pitsisidus	Monika Järg	24	7
12.	Waldorfnukk	Maaja Kalle	24	12
13.	Niplispits algajatele	Kristiina Halberg	24	14
14.	Niplispits edasijõudnutele	Kristiina Halberg	24	9
15.	Salalaegas	Pille Kivihall	Jäi ära	
16.	Vanast uus	Liisa Kallam, Liisa Tomasberg	Jäi ära	

17.	Katsu mind	Monika Järg	Jäi ära	
18.	Kaupmeheraamat	Pille Kivihall	Jäi ära	
19.	Minu oma märk	Virve Tuubel, Aili Palm	Jäi ära	
20.	Värvid Eesti rahvakultuuris	Virve Tuubel	Jäi ära	
21.	Lihavõtteküünal	Ulve Kangro	Jäi ära	
22.	Tihuvabohu	Andres Koidu	Jäi ära	

208 127

Sügis

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Polümeersavist ehted	Terje Ennomäe	4	14
2.	Keraamiline mosaiik	Leen Kuutma	8	13
3.	Kiirkursus algajatele kangakudujatele	Hille Ahun-Vaarpuu	5	9
4.	Vilditud ornament	Liisa Tomasberg	4	11
5.	Setu pits I	Ulve Kangro	12	11
6.	Meriino villast sall	Liina Veskimägi-Iliste	5	6
7.	Tekstiilide hingehoid	Ulve Kangro	6	6
8.	Rahvuslikud mustrid polümeersavi tehnikas	Terje Ennomäe	4	11
9.	Ühest puust riistad	Andres Koidu	8	5
10.	Vormime villa	Liina Veskimägi-Iliste	4	12
11.	Vanast uus ehk uued kuued mööblile	Eeva-Liisa Kriis	8	14
12.	Kangakudumine algajatele	Hille Ahun-Vaarpuu	32	12
13.	Shibori	Piret Valk	12	11
14.	Setu pits II	Ulve Kangro	12	7
15.	Pitsi- ja pakutruk	Liisa Tomasberg	4	12
16.	Mänguasjad viie minutiga	Ulve Kangro	4	7
17.	Nunotehnika tööproovid	Liisa Kallam	8	15
18.	Vilditud müts	Liina Veskimägi-Iliste	5	11
19.	Plekksõlg	Silja Saarepuu	10	11
20.	Nõelvilimine	Maaja Kalle	8	13
21.	Vilt sisustuses	Liisa Tomasberg, Liisa Kallam	8	11
22.	Kingi jõuluks küünal	Ulve Kangro	4	8
23.	Kingi jõuluks küünal II	Ulve Kangro	4	8
24.	Ehe-(jõulu)-ehe	Andres Koidu	8	5
25.	Kangakudumine edasijõudnutele	Monika Järg	Jäi ära	
26.	Salalaegas	Pille Kivihall	Jäi ära	

187 243

Rahvarõivaste valmistamise praktilised lühikursused Rahvarõiva Nõuandekojas Pikk 15

Kevad

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Kirivöö I	Ruth Vilusaar	12	6
2.	Kirivöö II	Ruth Vilusaar	12	7

3.	Kõlapooga valmistamine	Ille Ahun-Vaarpuu	12	9
4.	Rahvuslikud helmekeed	Virve Tuubel	3	6
5.	Säärepaelad	Silja Nõu	4	3
6.	Kangakudumise teoreetiline algkursus	Maret Lehis	Jäi ära	
7.	Kurrutatud pastelde valmistamine	Kristina Rajando	Jäi ära	
8.	Labakute kudumine	Eeva Sander	Jäi ära	
9.	Pikk-kuubede valmistamine	Jürisson, Koppelman	Jäi ära	
10.	Pottmütsi kursus	Maret Lehis	Jäi ära	
11.	Sitsjaki õmblemine	Reet Kapp	Jäi ära	
12.	Sokkide kudumine	Eeva Sander	Jäi ära	
13.	Võrkvöö	Silja Nõu	Jäi ära	

43 31

Sügis

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Kaaruspaelaga kaunistatud	Anu Randmaa	4	6
2.	Muhu tikandiga uude aastasse	Silja Nõu	24	15
3.	Sõbakanga kudumine	Anneli Sootna	16	8
4.	Tanude tikkimine ja õmblemine	Silja Nõu	16	6
5.	Kootud viklid ja vitsad	Riina Tomberg	Jäi ära	
6.	Niplispits rahvarõivastele	Kristiina Halberg	Jäi ära	
7.	Rahvuslikud ehted väikese isetegemisega	Igor Tõnurist, Liisi Junolainen	Jäi ära	
8.	Sitsjaki õmblemine		Jäi ära	

60 35

Programm "Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes"

1.1.0603.08-0002

Kevad

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Raamatuköide	Ivi Laas	21	16
2.	Rahvarõiva üldkursus	Silja Nõu, Vilve Jürisson	32	23
3.	Meeste rahvarõivad	Silja Nõu, Vilve Jürisson	32	9
4.	Tekstiilide hingehoid	Ulve Kangro	12	15
5.	Käsitöö kui kultuurinähtus ja elatusallikas	Kadi Pajupuu, Kadri Viires, Ragnar Siil, Liivi Soova, Liina Veskimägi-Iliste	8	51
6.	Näituste kujundmine	Monika Järg, Kadi Pajupuu, Kaire Jakobson	8	14
7.	Raamatuköide	Ivi Laas	9	14

113 142

Sügis

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Rahvarõivavalmistajate õppepäev			47

2.	Naiste rahvarõivaste valmistamine	Silja Nõu, Vilve Jürisson	36	15
3.	Meeste rahvarõivaste valmistamine	Vilve Jürisson, Kübe Koppelmann	36	13
4.	Sissejuhatus muinasaja rõivaloosse	Ave Matsin	8	19
5.	Arhailise rõiva konstrueerimine	Astri Kaljus	8	21
			88	115

Lisaks on käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele täiendkoolitusi korraldatud ka alaliitude kaudu: alaliitude kursused, suvekoolid ja käsitöölaagrid. Vt. *Teataja* nr. 22 ja 23 ja alaliitude aruanded.

Kõigil suurematel rahvakunsti- ja käsitöölaudadel on korraldatud **meistrikodasid ja õpitubasid lastele**. Eraldi tasub mainida Tallinna rahvakunstitaada raames edukalt toimivat lastelaata.

Väikeettevõtjate täiendkoolitus koostöös EAS-i ja Eesti Tekstiilikunstnike Liiduga

Käsitöö väikeettevõtjatele on ERKL koostöös EAS-i ja Tekstiilikunstnike Liiduga korraldanud loengusarja

EMOTSIONAALNE MÜÜGIKESKKOND

Koolitus toimus kuues maakonnas: Tallinnas 17. aprillil ja 15. mail, Pärnus 24. aprillil ja 22. mail, Tartus 9. ja 29. mail, Rakveres 11. septembril ja 30. oktoobril, Võrus 13. ja 27. novembril, Kuressaares 16. oktoobril ja 20. novembril.

Koolitusel olid käsitlemisel järgmised teemad

Avalik käsitöö. Kadi Pajupuu.

Kuidas me paistame. Mida meist teatakse, mida meist arvatakse. Käsitöö meedias. Interneti võimalused.

Käsitöö maine minu erialal ja minu klientide pilgu läbi.

Kaire Jakobson, Monika Järg, Kadi Pajupuu, Urmas Puhkan.

Kliendi ootused. Huvi tekitamine, kliendisuhete hoidmine.

Tagasi maa peale. Müügieskkonna kvaliteet. Urmas Puhkan.

Meistrikojad ja stuudiod. Kriitiline kolleeg. Toote positsioneerimine.

Praktiline harjutus. Meistri märk. Urmas Puhkan.

Koostoimimise võlu ja valu. Kaire Jakobson.

Milliseid sõnumeid meie tegevusest kannab müügieskkond. Miks tullakse tagasi. Avatusest ja kogukonnavaimust käsitöömüügi kontekstis.

Kujundusstiil kui osa promotsioonist. Monika Järg.

Kuidas firmastiil aitab mainekujunduse sihte realiseerida. Mida räägib meist pakend.

Idee ämmaemandad I. Kadi Pajupuu.

Inspiratsiooni leidmise teekondi.

Kodutöö kirjeldus. Müügikeskkonna analüüs. *Ettevalmistus teisel koolituspäeval toimuvaks personaalseks nõustamiseks – ootame osalejatelt nädala jooksul täidetud küsimustikku ning pilte oma tootest (toodetest), mille osas nõu vajavad.*

Meistrikojast laadakäruni. Merle Suurkask.

Kuidas organiseerida asjalikult ja emotsionaalselt. Koht ja konkurentsistrateegiad. Toodete müügiedu erinevates müügikeskkondades.

Müügiprotsess on põnev. Kaire Jakobson.

Müümine on looming. Müüja teadmiste ja suhtlemisoskuse olulisus müügiprotsessis.

Kodutöö kokkuvõte. Kadi Pajupuu.

Ideaalse müügikeskkonna kuvand kodutööde põhjal.

Lummi lugu. Merle Suurkask.

Tootearenduse mõjutegurid. Materjalilood – kuidas mõjutab materjali kvaliteet ja kättesaadavus toote elujõulisust.

Praktiline harjutus. Piirideta loomingulisuse meistrikläss.

Kaire Jakobson.

Töö gruppides. Valmistatakse käsitööese, mis tuleb kohapeal müügisituatsiooni panna – kujundada hind, teha hinnasildid, vajadusel lisada midagi veel toote müügiatraktiivsuse huvides. Grupid kujundavad koos müügiväljapaneku. Toote müümine.

Samaaegselt toimub individuaalne nõustamine kursuslaste toodete baasil.

Kadi Pajupuu, Monika Järg, Merle Suurkask.

Idee ämmaemandad II. Monika Järg.

Ühe tootearenduse lugu. Innovatsiooni laineharjad ja -põhjad. Alternatiivsed ressursid materjalipõllul.

Leiutamisest. Kadi Pajupuu.

Kasuliku mudeli lugu. Patendiamet kui sõber ja nõuandja.

Intellektuaalomandi kaitse.

Koolituse toeks loodi veebikeskkond TeoTeo www.teoteo.ee

Projekt "Käsitööga tööle II"

Projekti „Käsitööga tööle 2“ nr. 1.3.0102.09-0036 rahastab Euroopa Sotsiaalfond.

Maist 2009 kuni septembrini 2012 teeb Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit koostööd Viljandi Kultuuriakadeemia, Tartu Ülikooli Ettevõtluskeskuse ja MTÜ-ga Virtuaalturg projekti Käsitööga tööle raames.

Projekti üldesmärgiks on õpetada töötutele käsitööalast tootearendust, ettevõtlust ja internetikeskkonna kasutamist ning luua seeläbi uusi töökohti.

Projekt viiakse läbi Kärdlas, Pärnus, Rakveres, Tartus, Viljandis, Võrus.

Projekti **sihtrühmaks** on 180 eelneva käsitööoskusega töötut inimest, sealhulgas üle poolteiseaastaste laste emad.

Koolituste **piirkondlikud kontaktisikud** on: Helgi Põllo (Kärdlas), Eeva Talts (Pärnus), Kersti Loite (Rakveres), Virve Tuubel (Tartus), Kristi Jõeste (Viljandis), Maarika Sepp (Võrus).

3 õppeperioodi jooksul koolitatakse igas piirkonnas 3 õppegruppi suurusega kuni 10 inimest igas grupis. Iga õppeperioodi (algab sügisel ning lõpeb kevadel) jooksul viiakse läbi regulaarselt kahenädalase intervalliga toimuvat tootearenduskoolitust, tsükliõppena planeeritud ettevõtluskoolitust ning kevadisel poolaastal internetikeskkonna kasutamise

intensiivkursust. Õpperuppide koolitustegevusse kaasatakse vabatahtlikud kohalikud maakonna käsitööspsialistid, kes toetavad tootearenduskoolituste käigus vajaminevate konkreetsete käsitööoskuste õpetamist. Iga-aastasel mardilaadal viiakse läbi Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu poolt korraldatud koolitust Eesti käsitööturu hetkeolukorrast ning kaardistatakse koolitavate tooteideede turusuutlikkust ja konkurentsivõimet. Enne väikeettevõtjaks hakkamist saavad naised kuni 6 kuud mentoritelt abi. Projekti tulemusel aidatakse töötutel käsitööoskustega naistel konkurentsivõimelisena tööturule naasta.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia projekt „Käsitööga tööle 2” alustas septembris 2009 tootearenduse ja ettevõtluse koolitusi kuues Eesti piirkonnas. Projekti tegevuste kaudu saavad osalejad uusi teadmisi kohalikest käsitööst kui loomemajanduse ühest olulisest valdkonnast ja võimaluse täiendada oma tootearenduse alaseid oskusi. Projekti eesmärgiks on aidata ette valmistada potentsiaalseid kohalikke väikeettevõtjaid. 2009/2010 õppeaasta grupid on komplekteeritud ning õppetöö kulgeb plaanipäraselt. Liigutakse eesmärgi poole jõuda päris oma tooteni, mis julgustaks alustama käsitööettevõtlusega. Esimene koolitusperiood kestab üheksa kuud – septembrist 2009 maini 2010.

Koolitustegevuse teavitamine. Koolituse korraldamine ja teavitamine on integreeritud Tallinna Rahvaülikooli koolitustegevusega. Koolitusala info on kättesaadav nii ERKL-i kui Rahvaülikooli kodulehel ning infovoldikutes. Koolitust on propageeritud kõigil käsitööliidu suurematel ettevõtmistel ning raadio ja ajalehe reklaamide kaudu. Teave on kättesaadav ka Vabaharidusliidu teabekanalite kaudu.

Meistriõpe. Kutseksamite korraldamine.

Rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsetunnistust antakse välja kuuel erialal: tekstiil, sepatöö, kivitöö, nahatöö, puutöö, keraamika. Võimalik on taotleda II-V kutsetaset, alates 2008. aastast lisaks erivajadustega käsitöömeistritele osaoskustunnistust.

Kutsekomisjoni koosseis 2009. aastal:

Liisa Tomasberg (Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit – esimees),
Anu Randmaa (MTÜ Rahvarõivas – aseesimees),
Inna Soonurm (Riiklik Eksamikeskus),
Kadi Pajupuu (Tekstiilikunstnike Liit),
Kersti Laanmaa (Keraamikute Liit),
Pille Kivihall (Nahakunstnike Liit),
Mare Johandi (Kutsekoda),
Priit-Kalev Parts (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia),
Heigo Jelle (Seppade Ühendus/Eesti Kunstiakadeemia).

Alates 2009. aastast saab uue võimalusena taotleda rahvarõivameistri kutsetunnistust IV ja V tasemel. Esialgu puudub selleks eraldi kutsestandard ja kehtib standard rahvakunsti- ja käsitöömeister tekstiili alal. Koostatud on täiesti uus eksami juhend ja eksamiküsimused, mille leiate www.folkart.ee.

2009. aastal sooritasid kutseksami 23 inimest kutseharidussüsteemi kaudu

- Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool – sepa erialal väljastati 17 II taseme kutsetunnistust
- Kuressaare Ametikool – keraamika erialal väljastati 5 II taseme tunnistust
- Kopli Ametikool – tekstiili alal (tikkimine) väljastati 1 III taseme tunnistust

Viis inimest Tartu Rahvarõiva Koolist said esmakordselt IV taseme kutsetunnistuse rahvakunsti ja tekstiili alal rahvarõiva valmistajatena. Osaoskustunnistusi anti välja koostöös Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskusega ja Töökeskusega "Juks". Kolmele inimesele omistati II taseme siidimaalimise osakutse ja ühele inimesele II taseme keraamika glasuuripealse maali osakutse.

Kutsetunnistuse saamise võimalusi on tutvustatud käsitööliidu koolitustel ja seminaridel. Teavet saab nii ERKL-i kui Kutsekoja veebilehe ja infolehe *Teataja* kaudu.

EESMÄRK 4: traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitöölased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Mõõdikud:

- vaimse pärandi (erinevate käsitöötehnike) kaardistus paikkondade kaupa
- Pärandihoidja auhind
- erinevate stipendiaatide hulk
- mardilaada ja keskaja päevade toimumine
- paikkondlike käsitöölade arv
- käsitöönäituste arv
- aastateemaga seotud ettevõtmiste arv
- iga-aastased käsitööpäevad
- käsitöö populariseerimisele ja uute toodete väljatöötamisele suunatud konkursside arv, osalejate arv
- avaldatud trükiste arv

Olulisemad tegevused

80 aastat käsitööliidu loomisest – 14. veebruaril tähistati käsitööliidu 80. aastapäeva. Toimus aktus ja moeetendus Estonia kontserdisaalis. Moeetenduse lavastas Tantsuteater Tee Kuubis. Vt. aastaraamatu lisadest *juubeliaktuse kava*.

Pärandihoidja auhinna 2008 said **Silvi Alliman, Silja Nõu ja Reet Piiri**. Autasud anti üle 14. veebruaril volikogule järgnenud aktusel Estonia kontserdisaalis. 2009. aasta pärandihoidjateks on nimetatud **Eevi Astel, Helgi Põllo, Aldo Järvsoo**. Autasu antakse välja käsitööliidu pidulikul üritusel Estonia talveaias 13. veebruaril 2010.

Aasta jooksul koguti raha **Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondi avamiseks SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi juures**. 2009. aasta lõpuks sai piirsumma 100 000 kr. täidetud.

Stipendiumid käsitöömeistritele. ERKL-i juhatuse ettepanekul on taotletud stipendiume ja toetusi nii suuretegevuste korraldamiseks kui käsitöömeistrite tegevuse toetuseks erinevatelt fondidelt ja institutsioonidelt (Kultuurkapital, Tallinna Kultuuriväärtuste Amet, Hasartmängumaksu Nõukogu, EAS). **Kultuurkapitali rahvakultuuri aastapremia** 2008 said Põlvamaa käsitööseltsi juht Asta Tagel (XIII käsitööpäevade korraldamine) ja tekstiilikunstnik Ene Pars (näituse eest „Uuesti uus“) ning aastapremia 2009 Lembe Maria Sihvre ja Margit Sondberg (näituse eest „Oh laula ja hõiska“).

Seto Käsitöö Kogo sai kangakudumise konverentsi korraldamise ning mitmete käsitööd propageerivate ürituste korraldamise eest tänupreemia kultuurkapitalilt.

Alustati **Käsitööaasta 2011 ettevalmistamist**. Koostati eelprojekt, millele järgnevad 2010. a. lepingute sõlmimine ja tegevuste konkretiseerimine koostööpartneritega. Vt. tegevusplaani lisa Käsitööaasta 2011.

Jätkus käsitööliidu suurürituste **mardilaada** ja **keskaja päevade** korraldamine. Toetutud on traditsioonidele ja leitud ka uut. Olulisi muutusi läbis mardilaat, mis kestis sel aastal kolm päeva ja lisandus käsitöö öö. Esimene käsitöö öö õigustas end ning tundub, et sellest kujuneb uus traditsioon. Programmi vt. aastaraamatu liosadest *Mardilaada leht*.

Keskaja päevade raames toimus Tallinna raekojas juba teist korda karneval, millest on plaanis kujundada traditsioon. Keskaja päevade projekt on kirjutatud programmi Tallinn 2011 ning on heaks kiidetud.

Paikkondlike traditsiooniliste **rahvakunsti- ja käsitöölaadade** korraldamine. Vt. aastaraamatu lisadest *Teataja nr 22*.

Eesti Käsitöö Maja **rahvakunstigaleriis** korraldati 25 heatasemelist näitust. Täpsemalt vt. aastaaruande lisa nr 1. Juhatuse ettepanekul valiti parimaks näituseks aastal 2009 Lembe Maria Sihvre ja Margit Sondberg näitus „Oh laula ja hõiska“.

Tänu kuraator Liisa Tomasbergi tööle on näitused muutunud nii sisult kui kujunduselt paremaks.

Baltica raames toimus Riias rahvusvaheline ühisnäitus. Teemaks päikesesümboolika rahvakunstis. Eestit esindas tekstiilikunstnik Liisa Tomasberg setuteemaliste vilditud vaipadega.

Käsitöö propageerimine **aastateema – kangakudumine –** kaudu.

Aastasündmusena toimus 5.-6. mail **rahvusvaheline kangakudumise konverents Setumaal**. Seto Käsitöö Kogo eestvedamisel Värskas aset leidnud konverentsi võib julgelt pidada kangakudumise aasta tipp-sündmuseks. Toimusid õpitoad ja ettekanded. Lektoritena astusid üles Anu Raud, Vaike Reemann, Kadi Pajupuu, Tarmo Mäesalu, Monika Järg ja Christi Kütt. Vt. ka *Teataja nr 23*.

Ettevalmistused ja **aastateema 2010 – puutöö –** väljakuulutamine. Õppepäevade, trükiste, konkursi planeerimine ja ettevalmistus.

Ettevalmistavad teemarünnakud Käsitööaasta 2011 teema **ehe-ehe** kordaminekuks.

Konkursside korraldamine

Eesti-oma-kiri

- Konkursi edukaks õnnestumiseks toimusid õppepäevad. Loeng Tallinna Rahvaülikoolis 13. novembril 2008 (K. Summatavet), Loeng ERM-i Näitustemajas 23. jaanuaril 2009 (V. Reemann, V. Tuubel)
- Konkursile esitati töid 97 märgusõna all, kokku võttis osa 57 autorit või autorite kollektiivi. Žürii koosseisus Monika Järg (žürii esimees), Aldo Järvesoo, Pille Kivihall, Ele Praks, Virve Tuubel valis välja kaks võidutööd. Võitjateks olid valgalane Andres Oreškin ja juba mitmendat aastat esimeste sekka jõudnud Kristiina Nurk Lääne-Virumaalt.
- Võidutööde näitus oli avatud 27. maist 16. juunini Eesti Käsitöö Majas

Eesti-oma-puu

- Toimus puutööaastat ette valmistav õppepäev – ühepuupäevad Karuskosel (11.-14. juunil Soomaal)

- Töötati välja konkursi juhend. Oktoobris kuulutati välja uus konkurss
- Vt. täpsemalt tegevusplaani juurde lisatud puutööaasta kokkuvõte

Kangakudujate alaliit kuulutas mardilaadal välja konkursi *Minu (vana)ema põrandavaip*.

XIV käsitööpäev peeti Raplamaal 25. aprillil. Paikkonnale iseloomulikult oli läbivaks teemaks klaasikunst, kuna möödus 130 aastat klaasitootmise algusest Järvakandis.

Vt. *Teataja* nr 23.

Rahvusvahelise koostöö

- Väikeettevõtjate õppereis Novgorodi (märts).
- Osalemine pitsifestivalil Horvaatias (september).
- Milano käsitöömessi külastamine (detsember).

Vaimse pärandi kaardistamise ettevalmistamiseks ei ole saavutatud loodetud taset.

Käsitööliit loodab panustada Kultuuriministeriumi juures moodustatud vaimse kultuuripärandi nõukogule, kus meid esindab Ave Matsin.

EESMÄRK 5: aastal 2011 eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üheks eestluse identiteedi aluseks

Oma on armas

Möödikud:

- unikaalsete käsitööesemete tunnustamine kvaliteedimärgiga
- tootearenduspreemiade arv
- konkursside võidutööde jõudmine käsitööturule
- käsitööliidu poolt tunnustatud käsitööpoodide ja avatud meistrikodade arv
- ERKL-i toetajaliikmete (väikeettevõtjate) arv

Olulisemad tegevused

Oma kvaliteedimärki on erineval ajaperioodil andnud välja Saaremaa keskus ja oma kaupluses müüdavatele toodetele pannud ka Kodukäsitöö OÜ. Kahjuks on mõlemad tegevused praeguseks erinevatel põhjustel seiskunud. Planeeritud üle-eestilise kvaliteedimärgi andmine ei ole olnud edukas. Peamiseks põhjuseks on saanud käsitöötoodete rohkus, väga erinev tase ja ka mõne toote osaline tööstuslik tootmine. Käesoleval hetkel peab käsitööliidu juhatus planeeritud kujul kvaliteetmärgi andmist ebaotstarbekaks ja mitte jõukohaseks. Kuid suurenenud huvi rahvusliku ja rahvuslikul ainesel loodud käsitöötoodete vastu annab võimaluse just selle teemaga katsetada ning anda kvaliteedimärk väga headele koopiatele või paikkonna traditsioonidele toetuvale toodangule.

Parima käsitöötoote valimine on piirdunud suurüritustel valituga.

Keskaja päevadel

Parim meister - Gyulmira Ibragimova, püsttelgedel kuduja Dagestanist

Ilus toode ja väljapanek - Nikolai Ivanov, Läti keraamik

Lastepärane töötuba- Natalja Litvinova

Mardilaadal

Põnev uus toode - Ulve Kangro kuivatatud pihlakatest ja hõbetraadist kaelakee

Parim toode - Katre Arula rahvuslikus stiilis köögitekiilide sari

Parim rahvuslik toode - rahvuslikus stiilis rõivad *See ilus TRIBULINE*. Autorid Raja Kohv,

Reet Kapp, Kübe Kopelman, Maia-Liis Urve
Stiilseim müügikoht - Emma Leppermanni stiilne, leidlik, terviklik

Parimaks rahvakunstigalerii näituseks valiti Lembe Maria Sihvre ja Margit Sondbergi rahvuslikes rõivastes nukkude kollektsioon „Oh laula ja hõiska“.

Käsitööliidu juubelipidustustel Estonia kontserdisaalis anti esimest korda välja ettevõtja auhind **Käsitööettevõtja 2008**. Esimese auhinna sai Ulve Kangro. Juhatuse otsusega antakse parima käsitööettevõtja tiitlit edaspidi käsitööettevõtjate foorumil.

Käsitööettevõtjatest **ERKL-i toetajaliikmeid** reklaamitakse veebilehel www.folkart.ee ja trükistes. Kahjuks ei ole täitunud eesmärk, et veebilehelt avaneksid lingid kõigi toetajaliikmete kodulehtedele. Olemasolevate kodulehtede tase on kahjuks ebahühtlane. Käsitööliit on jätkuvalt arvamusel, et head veebilehed võivad olla ka reklaamiks toetajaliikmete toodangu müügile. Meie kodulehe kasutamine on pidevas tõusus. Seda eriti tänu suurürituste (keskaja päevad, mardilaat) reklaamikampaniale.

Viimasel kahel aastal on käsitööliit korraldanud erinevaid kursusi ja õppereise, mõeldes just väikeettevõtjatele. Edaspidi peaks sellist tegevust suunama eelkõige toetajaliikmetele.

Välja anti konkursi *eesti-oma-kiri* võidutööde kataloog, kus tutvustatakse ka tööde autoreid.

Käsitööpoodide ja avatud meistrikodade kaardistamine. Omavalitsuste ja projektide toel on antud välja käsitööpoodide ja meistrikodasid tutvustavad kaardid Tallinnas, Lääne-Virumaal ja Setomaal. Vt. ka www.folkart.ee

Tegevusplaanis püstitatud ülesanne käsitöötoodangu müügi korraldamiseks veebikeskkonnas www.laat.ee ei saavutanud soovitud tulemust. Rubriik *Käsitööliit soovitab* jäi loomata. Meie soovitudele tuginedes on küll mitmed käsitöö väikeettevõtjad ennast antud keskkonda registreerinud ja müüvad oma toodangut.

Aruandeperioodil käivitati **projekt Ring ümber käsitöö** Pärnumaal. Lisaks tutvustas käsitööliit „Postimehe“ reisirubriigis tuntumaid käsitööpoodide ja meistrikodasid üle Eesti. Mitmed ajakirjad ja ajalehed on lisaks tasulisele reklaamile tutvustanud erineva rõhuasetusega meie käsitööd.

2009. aasta juunis esitleti majanduslikku kaardistust Eesti loomemajanduse hetkeseisust, mis oli jätkuks 2005. a. sarnasele uuringule. Esimest korda oli **loomemajanduse hulka arvestatud ka käsitöö valdkond**. Peame seda suureks edasiminekuks.

Käsitööettevõtjate toetamise eest sai Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Eesti Väikeettevõtjate Assotsiatsiooni **EVEA kuldmärgi**.

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näitused 2009

AEG	NIMI	KORRALDAJA
6. - 19. jaan	Ühe pere pitsid	Kristiina ja Priit Halberg
20. jaan. - 23. veebr.	Kootud vaibad	Illi Lill
25. veebr. – 9. märts	Riina Tombergi uus kollektsioon	Riina Tomberg
10. – 23. märts	Ulve Kangro uus kollektsioon	Ulve Kangro
24. märts – 6. aprill	Kiri emale	Kristel Põldma
7. – 20. aprill	Muhu Käsitööselts	MKS
21. aprill – 4. mai	Kaltsuvaibad	Kulla Altmäe
5. mai – 18. mai 19. mai-25. mai	Võru linavabriku Vestra näitusmüük	Kaido Kaust
26. mai – 15. juuni	Konkurss <i>eesti – oma – kiri</i>	ERKL
16. – 29. juuni	Villa võlu	Eve Tiidolepp
30. juuni – 13. juuli	Oh laula ja hõiska	Etno Tuba (Lembe Sihvre)
14. – 27. juuli	Klaasehted	Mariliis Makus
28. juuli – 10. aug.	Vildinäitus Sireli-sireli	Liina Veskimägi-IIiste
11. – 24. august	Setupitsiline keraamika	Aili Palm
25. aug. – 7. sept.	Hea Villa näius	Liisa Tomasberg, Ülle Saar
8. – 21. sept.	Narva pitsimeistrid	Olga Kubitskaja
22. sept- 5. okt.	Eesti lapitöömeistrid	Ene Pars
6. – 19. okt.	Tallinna RÜ 50. H. Kivihalli kalligraafia	Kaja Leedjärv
20. okt.- 2. nov.	Haapsalu Kutsehariduskeskus Ilu ei panda padaje	Marju Heldemaa
3. – 30. nov.	Uusix Soome taaskasutus näitus	ERKL
1. – 14. dets.	Otepää kudumid ja Vestra linane	Marge Tadder ja Kaido Kaust, OÜ Vestra EX
15. dets – 4. jaan.	Läks nahka	Kristina Rajando

Raamatupidamisbilanss

seisuga 31.detsember 2009.a.

TUH.KROONIDES (komakohata)

	Lisa nr	Majandusaasta lõpp 31.detsember 2009.a.	Majandusaasta algus 31.detsember 2008.a.
AKTIVA			
KÄIBEVARA			
RAHA JA PANGAKONTOD	1	63	62
NÕUDED JA ETTEMAKSED			
LÜHIAJALISED NÕUDED	2	116	122
ETTEMAKSED	3		21
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU		116	143
KÄIBEVARA KOKKU		179	205
AKTIVA KOKKU		179	205
PASSIVA			
KOHUSTUSED			
VÕLAD JA ETTEMAKSED			
OSTJATE ETTEMAKSED		4	
VÕLAD TARNIJATELE		22	57
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	4	26	57
KOHUSTUSED KOKKU		26	57
NETOVARA			
EELMISTE PERIOODIDE AKUMULEERITUD TULEM		148	127
ARUANDEPERIOODI TULEM		5	21
NETOVARA KOKKU		153	148
PASSIVA KOKKU		179	205

2009. a. tulemiaruanne

TUH.KROONIDES (komakohata)

	Lisa nr	2009.a.	2008.a.
TULUD			
1. LIIKMETASUD			
1.1 Mittesihotstarbelised Liikmemaksud		30	33
Liikmetasud kokku		30	33
2. ANNETUSED JA TOETUSED			
2.1 Mittesihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine tegevuskuludeks		665	710
2.2 Sihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine projektideks Õppemaksud		914 245	1071 268
Annetused ja toetused kokku		1824	2049
3. Muud põhitegevuse tulud		6	8
TULUD KOKKU	5	1860	2090
KULUD			
Sihotstarbelised kulud:			
projektide otsesed kulud	6	-772	-897
stipendiumid		-14	-12
koolituse otsesed kulud		-67	-82
Sihotstarbelised kulud kokku		-853	-991
Mitmesugused tegevuskulud		-148	-172
Tööjõukulud:			
palgakulu		-637	-680
sotsiaalmaksu kulu		-211	-224
töötuskindlustuse kulu		-6	-2
Tööjõukulud kokku		-854	-906
KULUD KOKKU		-1855	-2069
ARUANDEAASTA TULEM		5	21

PAIKKONDADE KÄSITÖÖHENDUSTE AASTAARUANDED

HARJUMAA JA TALLINN

Käsitööühendused

- Tallinna Käsitöökeskus
- Seltsing AMFORA – portselanimaal
- Anija valla käsitööklubi

Käsitööettevõtjad

- OÜ SORBUS- looduslikud käsitööseebid
- FIE Avalaid Monika - ehted, polümeersavi, viltimine
- FIE Smitt Helena- tikkimine, heegeldamine, õmblemine
- FIE Eva Raudkivi- siid

Infopunktid

- Keila Kultuurikeskus
- Anija valla Kultuurikeskus
- Tallinna Käsitöökeskus Pikk 15 Platsiveere meistrid. Vildikojas. (Saadaval Käsitööliidu *Teatajad* ja voldikud)
- Kose Päevakeskus

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseits

Ajalugu

Asutamine: 13. november 2008

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseits on Harjumaa Kultuurikorraldajate Liidu üks osakond. Keskseits on jagatud neljaks piirkonnaks, mida juhivad käsitöö kuraatorid: Põhja-Harjus Liina Veskimägi-Iliste, Ida-Harjus Margit Aasmaa, Lääne-Harjus Külliki Kurmiste ning Lõuna-Harjus Erge Loorits, kes koondab kokku kogu keskseitsi tegevuse.

Lähtudes keskseitsi esimesest aastast püstitati järgmised ülesanded:

1. Harjumaa ja Tallinna käsitöötegijate kaardistamine, mille tulemiks sai ülevaade *Harjumaa paikkonna käsitööst ja tegijatest. Kaardistamine jätkub.*
2. Piirkonna kontaktisikute/koordinaatorite leidmine ja kinnitamine. *Tulemina moodustati Harjumaale 4 piirkonda (Põhja-, Lõuna-, Ida- ja Lääne-Harju), kinnitati piirkondade kuraatorid, kes omakorda tegelevad käsitöötegijate kaardistamisega ning infovõrgustiku moodustamisega oma piirkonnas.*
3. Harjumaa ja Tallinna käsitöösündmuste kalendri koostamine. *Tulemina suuremad tähtsündmused said aasta alguses käsitööliidu kodulehele ning listidesse. Muud sündmused on näha aruandes.*
4. Koolitused, õppe eesmärkidel väljasõidud. *Piirkondades toimusid õpitoad. Üle-eestilist infot koolituste kohta edastati e-maili teel.*
5. Vabariiklikest ettevõtmistest osavõtt: käsitööpäev Raplamaal, *Aasta teema 2009 kangakudumine oli Harjumaa käsitöö päeval Padisel läbiva teemana kajastatud, Mardilaadast osavõtt külastusena ja kauba pakkujatena.*
6. Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseitsi koduleht aadressil www.harjukultuur.ee
7. Harjumaa NOKIA/ROSINA otsimine jätkub. *Üks hea võimalus on leida 18. mai-15. juuni 2010 toimival Harjumaa käsitöönäitusel, „Harjumaa kaunimad käsitööd“*

Kontaktisik: Erge Loorits, 5252220, erge@kose.ee

Adress: Hariduse 1, Kose alevik, Kose vald, 75101 Harjumaa

2009. aasta

Suuremad ettevõtmised, sh. suurim kordaminek Harjumaal

Harjumaal tähtsündmuseks oli Harjumaal käsitöö päev, 27. juunil Padisel. Uueks ettevõtmiseks võib lugeda TÕNi (Täiskasvanud Õppija Nädala) raames toimunud käsitööpäeva Keila Kultuurikeskuses. Planeerime käsitööpäeva ka 2010. aastal, sellest võib kasvada traditsioon. Suureks kordaminekuks saab lugeda ka käsitööliikumise aktiveerumist valdades: Anija vallas moodustati 14. septembril käsitööklubi ning Kose Päevakeskuses käivitus oktoobris käsitöö töötuba, mõlemad on aktiivselt tegutsenud terve aasta.

Laadad, sündmused

- 11. jaanuaril Sulatustehnikas klaasi töötuba Raasiku Kunstikeldris.
- 18. jaanuaril Keraamika töötuba Raasiku Kunstikeldris
- 30.mai Keila päev- Kevadlaat
- 31.mai Ühisjoonistamine vabas õhus (Tammiku mõisa park)
- 13. juuni VII Harju -Jaani kihelkonnapäevade kunstidepäev Peningi mõisas
- 22-23.august Kose kihelkonnapäevade käsitöölaat
- 29.november **ADVENDILAAT** - Keilas
- detsember **KÄSITÖÖ JÕULULAAT**- Keila Sotsiaalkeskuses
- 12-13.dets. Kose jõuluturg (Kose Spordimaja)

Näitused

- Jaanuar. Maalitud portselan – kultuurikeskuse ringi tööde näitus (Keila Kultuurikeskuses)
- Kärt Seppeli keraamikanäitus (Keila Kultuurikeskuses)
- Andres Tarto fotonäitus "Päevinäinud peeglid" (Raasiku Rahvamajas)
- Veebruar. Maalitud portselan – Helgi Treimuth (Keila Kultuurikeskuses)
- Tikanditega kodutekstiilid (Keila Kultuurikeskuses)
- Teksad teie teenistuses – lapitehnikas taaskasutusnäitus ja töötuba (Keila Sotsiaalkeskuses)
- Märts. Kohtla-Järve Kaunite Kunstide Kooli keraamikanäitus (Keila Kultuurikeskuses)
- Maalitud kapiuksed (Keila Sotsiaalkeskuses)
- Näitus „Keila kangakudumisring 45. a.“ ning sündmuse tähistamise raames avatud 1 m vaibakudumise töötuba (Keila Sotsiaalkeskuses)
- Tavaline kaltsuvaip (Keila Sotsiaalkeskuses)
- 4. aprillil Hugo Hiibuse šaržide näituse avamine ja kohtumine vanameistri endaga! Kohapeal võimalus lasta endast šarž joonistada :) (Raasiku Rahvamaja)
- Aprill. Lihavõttenäitus – käsitöö+keraamika, sellest hakkab traditsioon tekkima (Keila Kultuurikeskuses)
- Mood pole moeasi – iseloodud rõõm (Keila Sotsiaalkeskuses)
- Anija valla käsitöö näitus (Anija valla Kultuurikeskus)
- Mai. Ewa-Kaisa plakkmaalide näitus (Kose Raamatukogus)
- Lihavõttenäitus ja töötoad (Anija valla Kultuurikeskus)
- „Sirlett“ – emadepäeva näitus– keraamilised tordid jne. (Keila Kultuurikeskuses)
- Mõnusad käsitööd ja kunstivärk Tiiu Jalaka kogust (Keila Sotsiaalkeskuses)
- Kevadine käsitööringide ülevaatenäitus (Keila Sotsiaalkeskuses)
- Suur kevadnäitus (Keila Kultuurikeskuses)
- Tartu kunstikoolkonna kunstniku Ermi Litoveri maalinäitus (Raasiku Rahvamaja)
- Juuni. Raasiku valla käsitöömeistrite tööde näitus-müük (Raasiku Rahvamaja)
- Vilma Virgepuu pokudest valmistatud figuuride näitus (Raasiku Rahvamaja)
- Harjumaal IV käsitöö päev (Padisel)
- Juuni-august. Erna Aljasmetsa käsitööde näitus (Kose Raamatukogus)

August. Maalitud kapiuksed (Nõva Huvikeskuses)
September. Art Around Salo näitus. Kunsti- ja maalinäitus välimaa autoritelt (Anija valla Kultuurikeskus)
Oktoober. Vello Paberits – puutööd, näitus-müük (Keila Kultuurikeskuses)
„Sirlett“ – keraamikanäitus (Keila Kultuurikeskuses)
Liivika Juksaare tehtud piltide näitus (Raasikul Ernesaksa saalis)
Detsember. Eesti Lapitöö Seltsi näitus „Lapitehnikas seinatekstiilid.“ (Keila Kultuurikeskuses)
Kingivihjed päkapikkudele– lapitehnikas suured nukud, kuused (Keila Kultuurikeskuses)
Suur Oru küla käsitöönäitus „Uued ja vanad käsitööd“ (Oru Raamatukogu)

Koolitused, töötoad

1. veebruaril tiffani-vitraaži töötuba. Juhendaja Tarvo-Aro Mett (Raasiku Rahvamaja)
15. veebruaril sulatustehnikas klaasvitraaži töötuba lastele ja täiskasvanutele (Raasiku Rahvamaja)
22. veebruaril keraamika töötuba lastele ja täiskasvanutele (Raasiku Rahvamaja)
1. märtsil tiffani-vitraaži töötuba. Juhendaja Targvo-Aro Mett. (Raasiku Rahvamaja)
30. mail keraamika töötuba (Raasiku Kunstikeldris)
4. oktoober TÕNi nädala 1. **KÄSITÖÖPÄEV** Keila Kultuurikeskuses
alates oktoobrist igal kolmapäeval Kose Päevakeskuse käsitöö töötuba (Kose Päevakeskus)
28. oktoobril Käsitööklubi õpituba pärlitehnika õpetus. Õpetaja Monika Avalaid (Anija valla Kultuurikeskus)
18. novembril Käsitööklubi õpituba, makrameetehnika õpetus. Õpetab Külliki Heris (Anija valla Kultuurikeskus)
9. detsembril Käsitööklubi õpituba, polümeersavist pärlite meisterdamine. Õpetaja Külli Kroon (Anija valla Kultuurikeskus)

Probleemid, mis on paikkonnas takistuseks

Probleeme pole, soov on leida igasse valda kontaktisik, kes koguks enda ümber käsitöötegijad ning oleks neile innustajaks.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Eesti Lapitöö Selts, Harjumaa Muuseum

2010. aasta tegevusplaan

Suuremad ettevõtmised Harjumaal

Laadad, sündmused

29. mail Keila päeva laad, võimalus müüa käsitööd
10. juulil Harjumaa **V käsitöö päev** Neeme külas Jõelähtme vallas (näitus- müük, töötoad, Harjumaa muuseumi väljapanek vastavalt aastateemale 2010 puutöö)

Näitused

8.- 19. veebruar. Ehete näitus. Oma töid esitlevad Monika Avalaid ja Külli Kroon (Anija valla Kultuurikeskus)
20.-27. märts. Keila Gümnaasiumi käsitööõpetaja Anneli Teimanni personaalnäitus (Keila Kultuurikeskus)
Aprillis. Anija Valla käsitöö näitus (Anija valla Kultuurikeskus)
Lihavõttenäitus – temaatilised tarbenõud Keila Kultuurikeskuse portselaniringilt
18. mai-15. juuni. **Harjumaa käsitöö ülevaatenäitus** „Harjuma kaunimad käsitööd“ (Keilas Harjumaa muuseumis ning Keila Kultuurikeskuses)
Septembris. Puuskulptuuride näitus (Anija valla Kultuurikeskus)

Koolitused, töötoad

26. jaanuar. Käsitööklubi õpituba Meisterdame hõbetatud traadist ja klaaspärlitest kääkee.
Õpetaja Külli Kroon (Anija valla Kultuurikeskus)
Märts-aprill. **Lihavõtte keraamika töötuba.** Kärt Seppel õpetab savist lihavõttemunade tegemist, glasuurime ja põletame. (Keila Kultuurikeskuses)
Märts-aprill. **Lihavõtte portselanimaali töötuba.** Õpetaja Liisel Leppik, võimalus kõigil soovijail maalida munatopse, kruuse ja portselanmune (Keila Kultuurikeskuses)
Oktoober. **TÕN i nädala 2. KÄSITÖÖPÄEV** (Keila Kultuurikeskuses)

MTÜ Tallinna Käsitöökeskus

Ajalugu

Asutamise aasta 1999. Tallinna Käsitöökeskus loodi Eesti Kodutööstuse Edendamise Keskseks struktuuri muutumisel Tallinna ja Harjumaa liikmete soovil. Hetkel tegutseb käsitöömeistrite klubi, korraldatakse kangakudujate infopäeva ning viiakse ellu viltimisega seotud projekte. Keskus on Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks liige 2009. aastast.

Kontaktisik: Liina Veskimägi-Iliste, 56 674 671, liina@folkart.ee

Aadress: Estonia pst 5a, Tallinn

Suuremad ettevõtmised, sh. suurim kordaminek

Käsitöömeistrite klubi kevadine käsitöönäitus Tallinna Rahvaülikooli ruumides Juta Lutsu eestvedamisel. Näitus rahvakunstigaleriis „Sireli sireli” (28.7.-10.8.2009). Kaastöö kangakudujate infopäeva (Tartu Kõrgem Kunstikool) projekti kirjutamisel oktoobris.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks liige. Koostöö Vildikoda MTÜ ga.

Probleemid, mis on paikkonnas takistuseks.

Üksikliikmed (FIE, käsitöö väikeettevõtjad), kes varem olid liikmed, kuuluvad toetajaliikmena ERKL ega näe põhjust osaleda mitme MTÜ töös.

MTÜ Rahvakunsti Klubi

Ajalugu

Asutamise aasta 1989. Tegeleb põhiliselt erinevate käsitöökursustega, korraldab näitusi ja tegeleb klubilise tegevusega.

Kontaktisik: Mare Sihvre, 56921601, mare.sihvre@gmail.com

Aadress: Kalevipoja 10, Tallinn

2009. aasta

Näitus „20 aastat Rahvakunsti Klubi“, keskaja päevad, mardilaat, sõpruskohtumine Jaapani kooriga.

Probleemid, mis on paikkonnas takistuseks

Lasnamäe linnaosa suhtumine kultuuritöösse negatiivne

Koostöö: Vabaharidusliit, ERKL, Dagestani Kultuuriselts Eestis.

2010. aasta tegevusplaan

Tekinäitus Pirita Sotsiaalmaja saalis kuni 5 veebruarini, osalemine keskaja laadal ja mardilaadal. Näitus Keskraamatukogu võõrkeelte osakonnas.

HIUMAA

Käsitööühendused

Kindlalt teada MTÜ Hiiumaa Käsitööselts ja MTÜ Ajaloolised Võtted.

Viimasel ajal on erinevaid mittetulundusühendusi ja seltsinguid juurde tulnud, aga nende kohta puudub info, kuna neil on käsitöö üks paljudest tegevusaladest, põhitegevusalaks mingi muu tegevus.

Käsitööettevõtjad

- FIE– kindlalt teada, et tegutsevad edasi 3, ülejäänud kas on oma tegevuse lõpetanud või pole meile teada.
- OÜ – OÜ Hiiu Vill, OÜ Tuulepesa, OÜ Pitsu

Käsitöökauplused

- Tuulepesa pood
- OÜ Pitsu pood Heltermaa mnt.
- Hiiumaa muuseumi müügiletid – FIE Ülle Lorits
- Hiiumaa Turismiinfokeskuse müügilett

Infopunkt – puudub

Ülevaade pole täiuslik, kuna puudub sellekohane täpne info. Paljud ettevõtjad on oma tegevuse lõpetanud, samas on juurde tulnud uusi, kelle tegevus pole veel laialt tuntud.

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts

Ajalugu

Asutamise aasta 1998.

Loodud viie asutajaliikme poolt. Seltsi eesmärgiks on Hiiumaale omaste käsitöötraditsioonide jätkamine, käsitöö kui omaette kunsti viljelemine ja propageerimine, kohalikust materjalist tehtavate Hiiumaale omaste käsitöötoodete idee otsimine ja kavandamine, oma liikmetele igakülgse abi osutamine.

Kohe pärast loomist aktiivne tegevus ei käivitunud, kuna liikmed olid väga tegevad oma ettevõtluses. 2002. aastal muutus seltsi tegevus aktiivsemaks, valiti uus juhatus ja lisandus 19 uut liiget. Ajavahemikul 2002-2008 lisandusid veel 5 liiget, lahkus 2. Seltsi juhtis kolmeliikmeline juhatus.

2009. a. valiti 5- liikmeline juhatus, seltsil oli 2009. a. lõpuks 32 liiget. Välja on kujunenud traditsioonilised ettevõtmised – käsitöölaadad suvel ja talvel, väiksemad koolitused liikmetele, käsitöö kvaliteedimärgi – Hiiumaa Roheline Märk – ellukutsumine ja korra aastas tunnustamine.

Kontaktisikud: Margit Kääramees (juhatusesimees), 52 44 820, margit@hiiumaa.ee

Kadri Kuusk (juhatuses liige), 51 29 263, kadri@muuseum.hiiumaa.ee

Adress: Vabrikuväljak 8, Kärkla, Hiiumaa

2009. aasta

- 16.-18. juuli – käsitöö näitus-müük „Millestki midagi“ Tuuru majas
- 18. juuli – X käsitöö- ja omatoodangulaat Kärklas, Vabrikuväljakul
- 1. august – kohvikutepäeva käsitöökohvik „Teki all“ ja töötoad Kärklas, Mere 6
- 5.-7. november – Hiiumaa esindamine XIII mardilaadal Tallinnas Saku Suurhallis
- oktoober-november – Hiiumaa Rohelise Märgi konkursi väljakuulutamine ja läbiviimine
- november-detsember – käsitööde ideekonkursi „Uus kingitus“ läbiviimine
- 11.-12. detsember – X käsitöö jõululaat Kärkla Kultuurikeskuses
- käsitöö jõululaadal käsitöökonkursi ja Hiiumaa Rohelise Märgi võitjate väljakuulutamine

2009. a. oli traditsiooniliste käsitöölaatade juubeliaasta – nii suve- kui talvelaast toimusid juba 10. korda.

Probleemid

Käsitööselti juhataste liikmed on kõik väga hõivatud oma põhitegevusaladel ja seetõttu ei ole võimalik tegeleda järjekindlalt seltsi asjadega.

Keeruline on tegevusi läbi viia, kuna rahastused tuleb leida projektipõhiselt ja projektide tegemiseks, läbiviimiseks ning aruandluseks kipub juhataste liikmetel aega nappima.

Käsitöölised pole väga aktiivselt kaasa löömas seltsi tegevustes laatade-välisel ajal, rohkem armastatakse nokitseda omaette kui ühiselt.

Õnneks on paljud külaseltsid hakanud ise erinevate käsitööaladega tegelema, mis loob saare erinevates piirkondades elavatele huvilistele paremad kaasalöömise võimalused.

Koostöö

Koostöös Ühendus Kodukant Hiiumaaga viidi läbi projekt „Traditsioonilisest käsitöö tundmisest uue tooteni“, mille käigus koguti ja kaardistati osaliselt tikandite kasutamise info.

Antud projekt vajaks jätkuprojekti, kuna ühe aastaga ei jõutud just palju teha.

Koostöös Kärkla kultuurikeskusega korraldati juba 10. korda käsitöölaatasid.

MTÜ Hiiumaa Turismiliiduga koostöös viidi läbi kohvikute päeva käsitöötoad augustis ja Hiiumaa meene ning „Uue kingituse“ käsitöökonkursid detsembris.

2010. aasta tegevusplaan

- 17. juuli – XI suur käsitöö- ja omatoodangu laat Kärklas, Vabrikuväljakul
- Näitus-müük Tuuru maja saalis enne laata ja laada ajal.
- Üleriigilised seppade päevad enne laata ja laada ajal, koostöö Hiiu Folgiga.
- Mardilaadal osalemine novembrikuus.
- Käsitöökonkursid „Uus kingitus“ ja „Hiiumaa meene“ oktoober – detsember 2010.
- 17.- 18. detsember XI käsitöö jõululaat.

Koolitused

Hiiumaa Roheline Märgiga uute kvaliteetsete toodete tunnustamine

IDA-VIRUMAA

Käsitööühendused

1. Jõhvi Seltsimaja käsitööring „Nobenäpp“
2. Jõhvi Pensionäride Ühenduse ring „Jõhvi Kudum“
3. Kiviõli Pensionäride Liidu käsitööring
4. Illuka käsitööring „Maarjahein“
5. Lüganuse naisteklubi
6. Pagari Seltsimaja käsitööring
7. Aseri käsitööring
8. Toila Selts „Merekivi“
9. Voka käsitööring
10. Toila käsitööring
11. Sonda Perenaiste Selts (seltsing)
12. MTÜ Narva Käsitööklubi
13. MTÜ Ida-Virumaa Käsitööselts

Käsitööettevõtjad

1. MTÜ „Maadaam“
2. Leonhard Bogdanov FIE
3. Kaie Taim FIE
4. Evelyn Hints FIE
5. Jekaterina Jegorovtseva FIE
6. SA E. Strauss

Käsitöökauplused

1. Käsitöökauplus Jõhvi Kaubakeskuses (Isetegija OÜ)
2. „Kingituste Kiirabi“ Kaubanduskeskus „Tsentraal“ Jõhvis (FIE Evelyn Hints)
3. FIE Karin Kaup (müügil kangad ning palju käsitöötarvikuid)

Infopunktid

1. Jõhvi Seltsimajas
2. Narva Käsitööklubi

MTÜ Ida-Virumaa Käsitööselts

Asutamine: 2000. a.

Ajalugu: Seltsi asutajate seas olid kaks Pärandihoidja tiitliga tunnustatud käsitöömeistrit–Meedy Hielo ja Meeri Raadik. Selts on korraldanud palju käsitööalaseid ettevõtmisi Ida-Virumaal ja tutvustanud oma maakonna käsitööd Eestis ja mujal. On läbi viinud erinevaid koolitusi oma liikmetele ja paljudele maakonna käsitööhuvilistele.

Suurematest ettevõtmistest võiks nimetada käsitöölaata „Viru Nikerdaja”, millest on saanud iga-aastane traditsioon. Seltsi eestvedamisel viiakse läbi erinevaid käsitööpäevi, sealhulgas Karjamäe hobitalu käsitööpäev ja vabariiklikud käsitööpäevad Uuskülas.

Seltsi eesmärgiks on jätkuvalt rahvuslike käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine Ida-Virumaal, seltsi liikmete harimine, käsitööalase tegevuse propageerimine ja vastavasisulise teabe levitamine seltsi liikmeskonna hulgas. Käsitööalaste teabepäevade, näituste, konkursside ja teiste sündmuste organiseerimine.

Kontaktisik: Anne Uttendorf, 33 64 772, 55 47 273. anne.uttendorf@gmail.com

Aadress: Kooli 2, Jõhvi, 41533 Ida-Virumaa

2009. aasta

Tähtüritused

XI käsitöölaata „Viru Nikerdaja“ Jõhvi Gümnaasiumis 11.-12. aprillil

Jõhvi jõululaata Jõhvi Seltsimajas 12. detsembril

Käsitöömeistri A.Praakli voldiku „Kirikindaid Virumaalt“ esitlus Ida-Virumaal

Näitused

Näitus teemal „Kinnas“ „Viru Nikerdajal“ 11.-12. aprillil.

Õpilastööde näitus „Virumaa kindamustrite ainetel“ „Viru Nikerdajal“ 11.-12.aprillil.

Kevadnäitus Jõhvi Seltsimajas 7.-10.mail.

Konkursid

Konkurss „Kinnas“ täiskasvanutele käsitöölaadal „Viru Nikerdaja“.

Konkurss „Virumaa kirikinnaste ainetel“ lastele ja noortele.

Koolitused

Õppepäev „Märgviltimine“, Tatjana Petšeritsa 1. veebruaril.

Käsitööpäev Karjamäe hobitalus – keraamika maapõletus. I etapp 15. juunil, II etapp 11.-12. juulil. koos Tarbekunstiseltsiga CDE.

Väljasõidud

14. aprill – ERKL- i 80. aastapäeva pidustused Estonia kontserdisaalis

25. aprill – käsitööpäevad Järvakandis

10. oktoober– väikeettevõtjate foorum Haljalas

8. november – mardilaat

Muud

Õpitoad Tuhamägede tantsupeol 7. veebruaril.

Avatud õpitoad peremessil „Terve pere“ 2. jaanuaril.

Avatud meistritekojad Jõhvi muinaspäevade ajal 28. augustil.

Avatud õpitoad jõululaadal Jõhvi Seltsimajas 12. detsembril.

Avatud õpitoad Iisaku külalaadal (Iisaku muuseum), Sillamäe ja Narva üritustel (Tatjana Petšeritsa, Meedy Hiielo, Olga Kublitskaja).

Õpitubade teemad: viltimine, õletöö, klaasimaal, niplispits, erinev näputöö lastele.

Probleemid:

1. Suur maakond, suured vahemaad, halb ühistranspordikorraldus, et kaugemate maakonna nurkadega on õhtuti ja puhkepäeviti bussiühendus kehv, siis paljud ei saa meie korraldatud üritustest osa võtta. Seetõttu on aktiivsemad tegijad ikkagi Jõhvi ja Kohtla-Järve lähedased paikkonnad.
2. Jätkuvalt info levitamine maakonna kaugematesse valdadesse keeruline, puuduvad kontaktisikud, seetõttu puuduvad andmed tegelikust hetkeolukorrast maakonnas, kus ja kui palju ringe või üksikisikuid tegeleb veel käsitööga.
3. Keeleprobleem – venekeelne kogukond jääb rohkem omaette ja tegutsevad põhiliselt omakeskis, kuigi viimasel ajal on aktiivsemalt tulnud välja laatadele. Ja ka õppepäevadel on lisandunud huvilisi.
4. Liikmeskonna vananemine– noori tegijaid ei lisandu. Ka eestvedajaid on vähe. Kõik, kes teevad, on väga hõivatud, seepärast napib aega ja jäävad mitmed head ideed vahel teostamata.
5. Puudub oma galerii– ei saa korraldada näitusi, mis oleksid atraktiivsed ja tekitaksid inimestes teotahet, häid mõtteid ning ideesid.

Muu oluline

Erinevate ürituste ja tegevuste organiseerimisel on tõhus koostöö Ida-Virumaa Omavalitsuste Liiduga, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskusega, Eesti Kultuurkapitaliga, mitmete ümberkaudsete valdadega, Iisaku ja Sillamäe muuseumiga, Jõhvi valla allasutustega jpt. Hea koostöö ka üksikute käsitöötegijatega, kes pole end registreerinud FIE-deks, vaid on harrastajad. Peamiselt ikka pensioniikka jõudnud inimesed.

Kuigi tundub, et MASU mõjub paikkondade arengule soodsalt. Inimesed on hakanud otsima ja kasutama kohapealseid vaba aja veetmise võimalusi. Ka on targanud soov midagi ise teha ja oma oskusi täiendada.

Jätkuvalt tõised on sõbrussidemed CDE Tarbekunstiseltsiga Tallinnast. Korraldame koos õppepäevi, vahetame näitusi, õpime üksteiselt uusi käsitöövõtteid.

Laatadel osaleb palju käsitöömeistreid üle Eesti. Narva Muuseumis on pidevas arengus Põhjaõu, kus käsitöökojad toimivad aastaringelt ja suveperioodil korraldatakse erinevaid käsitööpäevi (nt. nädal seppadele, puutööle jne.)

2010. aasta tegevusplaan

23. jaanuaril– õppepäev “Klaasi-ja portselanimaal” Jõhvi Seltsimajas

27. veebruaril– käsitööpäev “Siidimaal, paelte punumine, viltimine” Jõhvi Seltsimajas

10.-11. aprillil– XII käsitöölaat “Virus Nikerdaja” Jõhvi Gümnaasiumis

mai-juuni– Ida-Virumaa Käsitööseltsi 10. aastapäevale pühendatud näitus Purtse Kindluses

15. augustil– käsitööpäev Karjamäe hobitalus

16. oktooberil– Seltsi üldkoosolek Jõhvi Seltsimajas

11. detsemberil– jõululaat Jõhvi Seltsimajas

MTÜ Narva Klubi Käsitöö

Ajalugu

MTÜ Narva klubi KÄSITÖÖ on asutatud 09.01.2001; hetkel aktiivseid osalisi 16.

MTÜ peamised tegevused:

- Eestis elavate rahvuste rahvuslike käsitöötraditsioonide säilitamine;
- integreerimine Eesti ühiskonda Eesti kultuuri ja rahvaloominguga tutvustamise kaudu;
- erinevate kultuuri- ja rahvusühingutega sidemete loomine, hoidmine ja tugevdamine Eesti piires ja välismaal;
- käsitöö propageerimine linna-, regionaal-, vabariiklike ja rahvusvahelistest näitustest osavõtmise kaudu;
- ühingu liikmete aktiivse osavõtu toetamine linna sotsiaalsete ja kultuurialaste arenguprogrammide realiseerimisel;
- käsitöö ja käsitöönduste meisterlikkuse täiustamine, aga ka nende arengusuundade otsimine.

Kontaktisik: Olga Kublitskaja 55 31 658, olgalace@mail.ru

www.hot.ee/olgalace

2009. aasta

1. III Eesti rahvusvahelise pitsiseminari korraldamine 30. aprillil Tallinnas, 1.-2. mail Narva Muuseumis. Osalejad Horvaatiast, Prantsusmaalt, Saksamaalt, Venemaalt, Lätist, Hollandist ja Eestist. Näitused, õpitoad, loengud, Narva niplispitsistuudio moedemonstratsioon.
2. 2006. aastal loodi Eesti esimene niplispitsitöökoda Narva linnuse Põhjaõues. Demonstreeritakse 17. sajandi käsitöömeetodeid. Loomingulise käsitöökoja korraldamine Narva linnuse Põhjaõue hoovis, mille eesmärk on arendada Ida-Virumaa turismi juunist septembrini.
3. Narva käsitööklubi ja Narva niplispitsistuudio võttis osa Narva Muuseumi näitusest „Niplispits riietuses ja interjööris“ 26.04.-16.05.
4. Narva käsitööklubi ja Narva niplispitsistuudio võttis osa Iisaku Muuseumi näitusest „Niplispits riietuses ja interjööris“ 18.06.-26.08.
5. Narva käsitööklubi ja Narva niplispitsistuudio võttis osa Eesti Käsitöö Maja näitusest Tallinnas „Niplispitsi heli“ 08.09.-21.09.
6. Eesti esindamine oma personaalse meistriklasi näitusega Prantsusmaal rahvusvahelisel pitsifestivalil Luxeuil linnas, juunis.
7. Eesti esindamine oma personaalse meistriklasi näitusega Venemaal, Peterburis, Puškini Muuseumis 1.03.-1.04.
8. XIII mardilaat Tallinnas 5.11.-7.11.
9. „Viru Nikerdaja“ Jõhvis, näitused ja meistriklasiid 10.04.-11.04.
10. Pitsinäitus ja meistriklasi Vene Kultuurikeskuses Tallinnas 25.09.

JÕGEVAMAA

Käsitööühendused

1. MTÜ Käsiteokoda
2. Kiwwja Lapiselts
3. Põltsamaa käsitööselts
4. Emadeklubi
5. MTÜ Kamari Haridusselts
6. Adavere Mõisa Selts
7. Käsitöökoda Kuldne Õlg
8. Lustivere Kultuurimaja käsitööring
9. Põltsamaa Kultuurimaja kangakudumisring
10. Puurmani käsitööselts Kati
11. SA Kalevipoja Koda
12. Kaarepere kunstiring
13. Pajusi käsitööring
14. Võisiku- Kundrussaare Küla Selts EWA
15. Lõuna –Eesti Rahvarõivaste Piirkondlik Nõuandekoda
16. SA Jõgeva Linna Sotsiaalmaja

Käsitööettevõtjad

1. FIE Katre Arula – lapitöö, disain, õmblemine
2. OÜ Alasi – sepsed
3. FIE Kadri Vaikloo – linsed rõivad
4. J.K. Sandras OÜ – silmus- ja masinkudumine
5. Siimusti Keraamika OÜ
6. FIE Jaan Kabin – puutöö
7. Palamuse Klaasikoda
8. Sohvi äri – käpiknukkude valmistamine
9. OÜ Rewool – villane lõng
10. Ingrid Juuse – nukud, vaibad
11. FIE Taimi Puus – rahvuslik käsitöö
12. Tabivere Ehtelaegas – käsitööehTED
13. Äksi villatööstus

Käsitöökauplused

1. OÜ Puuhabe käsitöökauplus – käsitöötarvete müük
2. MTÜ Käsiteokoda – rahvuslik käsitöö, lapitööd jm. Põltsamaa Lossihoovis
3. FIE Eha Alt – käsitöötarvete müük
4. Ethel Hakkaja kunstiäri – kunsti ja käsitöö müük

Infopunktid

1. OÜ Puuhabe käsitöökauplus
2. MTÜ Käsiteokoda Põltsamaa Lossihoovis

MTÜ Käsiteokoda

Ajalugu

Loodud 2009. aasta aprillis.

Põhieesmärgiks käsitööürituste korraldamine. Juhatusse kuuluvad Katre Arula ja Kersti Pook. Oleme korraldanud kaks käsitöölaata, käsitöökonverentsi, avanud oma töö-, näituse- ja kaupluseruumid Põltsamaa Lossihoovis, kus jõulude ajal toimusid töötod ja jõulukohvik.

Kontaktisik: Katre Arula. 5513147, katre.arula@mail.ee

Aadress: Pargi 3a-7, Põltsamaa 48103, Lossi 1a Põltsamaa 48103

2009. aasta

Suuremad ettevõtmised, sh. suurim kordaminek

Jõgevamaa I käsitöökonverents 4. juunil.

Põltsamaa lossipäeva käsitöölaat 11. juulil.

Põltsamaa jõululaat 12. detsembril.

Käsiteokoja avamine Põltsamaa Lossihoovis 9. oktoobril.

Probleemid, mis on paikkonnas takistuseks

Põltsamaa piirkonnas on hea koostöö käsitööliste vahel, aga kaugemad maakonna nurgad hoiavad omaette. Käsitöökonverentsi korraldades tuli see hästi välja, kuna peamised kuulajad olid Põltsamaa piirkonna elanikud. Puudub ka ühine list, mille kaudu teateid edastada.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Jõgevamaa I käsitöökonverents 4. juuni Põltsamaa Lossirestorani ruumides– Põltsamaa Lossi Arendus SA, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Põltsamaa Linnavalitsus, Jõgeva Maavalitsus, Europ Direct Jõgeva.

Põltsamaa lossipäeva käsitöölaad 11. juuli Põltsamaa Lossihoovis– Põltsamaa Lossi Arendus SA, Põltsamaa Kultuurikeskus, Põltsamaa Käsitööselts, Põltsamaa Emadeklubi, Põltsamaa Kunstikool ja Põltsamaa Kunstiselts. Lisaks aitas palju vabatahtlikke käsitöösooju.

Põltsamaa jõululaad 12. detsembril Põltsamaa Kultuurikeskuses– Põltsamaa Kultuurikeskus, Põltsamaa Emadeklubi, Põltsamaa lasteaed Mari, Põltsamaa Lossi Arendus SA, AUKK (MTÜ Ajakirjanduse Uurimus ja Koolitus Keskus).

2010. aasta tegevusplaan

Suuremad ettevõtmised

1. 3. juuli Põltsamaa lossipäeva III käsitöölaad
2. 11. detsembril XII käsitöö jõululaad

Käsitöökojas Põltsamaa Lossihoovis toimuvad läbi aasta näitused ja koolitused, müüakse rahvuslikku käsitööd, lapitööd, kangastelgedel kootud esemeid ja muud põnevat käsitööd. Septembris tahame välja kuulutada konkursi Kohalik Käpik, mis toimub terve aasta. Osalema ootame eelkõige kohalikke noori ja vanu, kellele käsitöö südamelähedane. Selle raames tahame tuua käsitöömaastiku kaardile ka Põltsamaa vanad käpikukirjad.

Põltsamaa Käsitööselts

Ajalugu

Eelkäijate jälgede talletamine, materjalide (fotod, väljakirjutised, koopiad jms.), mis valgustaksid Põltsamaa ja endise Põltsamaa kihelkonna käsitööringide, koduste tegijate, käsitööpetajate ja ringijuhtide tööd, kogumine. Lisaks leidub värkstoas rahvuslikku käsitööd puudutavat kirjandust, õppematerjale, esemeid, töövahendeid.

Aastaid on korraldatud käsitöölaatasid ja –näitusi, õppesõite ja ühiskülastusi.

Kindla koha on saanud kursused, õppepäevad vanade käsitöötehnikate elustamiseks.

Käsitööseltsi tegevus on olnud avatud kõigile, nii linna kui ümbruskonna rahvale. Alati on oodatud ka need, kelle majanduslik seis ei ole kiita. Korraldanud oleme kaks vabariiklikku käsitööpäeva: kangakudujatele ning vöökudujatele.

Kontaktisik: Anne Ütt, 55612312, anneytt@hotmail.ee

2009. aasta

Põltsamaa Käsitööseltsi 10. sünnipäeva tähistati rahvakunstipäevaga “Rahvas ja rõivas”. Osavõtt Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu 80. aastapäeva üritustest Tallinnas.

Näitused

“Põhja-Viljandimaa ja Põhja-Tartumaa rahvarõivad” jaanuaris.

“Rahvuslikud õlakatted” jaanuaris- veebruaris.

“Eesti rahvarõivas postkaartidel” jaanuaris- veebruaris.

Kangakudujate ühisenäitus (Põltsamaa linna, Põltsamaa ja Pajusi valla kudujatelt) aprillis.

Mardilaada, näituste ühiskülastus Tallinnas linna ja kahe valla käsitööhuvilistele novembris.

Koolitus

Kangakudujate õppepäev Tartus oktoobris ja konverents Värskas maikuul.

Kursused, õppepäevad: kangakudujate algkursus, sõbakursus, kiri- ja kõlavöökursus, jõulukaartide tikkimine jt.

Õpitoad lastekaitsepäeval, muuseumi ööl, lossipäeval, Pajusi mõisa päeval: kiri- ja kõlavöö, taku- ja linaketramine, arhailine tikand ja selle kasutamine, laste kangakudumine, rahvuslike

võomustrite ja seelikutriipude tutvustamine.

Meeldiv, et koostöös lasteaednikega külastasid rahvarõivaste näitust ja värkstuba ka väikesed lapsed. Hea koostöö linna lastetöõspetslistiga tagas lastekaitsepäeval käsitööseltsi õpitubades lastele huvitava tegevuse.

Tegevusplaan 2010

Juuli-august. Värkstoas näitus "Tikime koos"

Juuni- juuli. Värkstoas näitus "Sõbalised"

Jaanuaris raamatukogus näitus "Kas hobuseraud toob õnne?"

Juunis õppereis Viljandimaale (Tarvastu Käsitöökoda, Bonifatiuse Gildi käsitöökojad Viljandis, Karksi Käsitööring ja Tiina Ilusmets jne.)

Novembris ühiskülastus Mardilaadale Tallinnas

Oktooberis üleriigiline VIII kangakudujate päev Järvamaal

Detsembris kultuurikeskuses XIII käsitöölaat

Koolitus

Kursused: rahvuslikud õlakatted, kõla- ja kirivöö (koos Seto seltsiga), viltimine, kangakudumine, seto pits ja selle kasutamine rahvuslike sugemetega rõivastel (koos Seto seltsiga), rahvuslikud ehted, tikitud õnnitluskaardid .

Lühikursused ja õpitoad üritustel (lastekaitsepäev, lossipäev, Pajusi mõisapäevad jm.), värkstoas ja lossihoovis.

Lisaks võtame osa vabariiklikest õppepäevadest, kursustest, seminaridest, alaliitude koolitustest, juhtide koolist Tallinnas.

Rahvarõiva Nõuandekoja töö

Nõustamine, uute õppematerjalide koostamine (rahvarõivaseelikute värvikaartide koostamine, 18. saj. särgilõigete valmistamine), kirjanduse soetamine, nelja liikme õppimine Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse Rahvarõiva Koolis Tallinnas ja Tartus, osavõtt V rahvarõiva laagrist Tõstamaal ning rahvarõiva alaliidu õppepäevadest.

Uute õppematerjalide koostamine (rahvarõivaseelikute täpsed värvikaardid, 18. saj. särgilõiked, jne.)

JÄNEDA

Käsitöötegijad

Jäeneda Käsitöökeskus

Lisaks lehtses u 10 inimest, Käravetel- 10, Amblas- 10, Aegviidus- 5, Tapal üle 10, tegijaid on ka Albus ja Anijas, Ardu kangakudujad- 7.

Käsitööettevõtjad

Tapal Marika töötuba- pood

OÜ Spets HS – suvel üle-eestilised suurüritused Jänedal

Infopunkt

Jäeneda Käsitöökeskuses

MTÜ Loometöö – Jäeneda Käsitöökeskus

Ajalugu

Loodud 30. märtsil 2006. a.

Põhieesmärgiks rahvusliku käsitöö ja rahvariiete propageerimine ning sellealane koolitus. Järjepidevalt on Jäeneda paikkonnas tegutsenud 7 aastat.

Kontaktisik: Luule Nurga. 5287107, loome@hot.ee, www.loomekool.ee

Aadress: Jäeneda, 73602, Tapa vald, Lääne-Virumaa

2009. aasta

Niplispitsi õpetus, 104 õpitundi.

III kangakudujate õppelaager 24 õpitundi.

Läbi suve olid Jäneda Käsitöökeskuses näitused: niplispitsist, maalidest ja vaipadest.

Alustasime Ambla kihelkonna rahvariiede uuringutega.

Oleme liikmed Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidus, Tapa Arenduskojas.

Koostöö: Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, OÜ Jäneda Mõis,

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Tapa Arenduskoda, Tapa vald, Ambla vald, Elitec Group OÜ.

2010. aasta tegevusplaan

Kolm aastat ootame võimalust alustada rahvariiede valmistamise kooliga, seni jätkame rahvusliku käsitöö õpetust tsükliliselt. Viime läbi IV kangakudujate õppelaagri. Jätkame rahvariiede uuringutega.

JÄRVAMAA

Käsitööühendused

1. Kesk-Eesti Käsitööselts, Rahvariide Nõukoda
2. MTÜ Järvamaa rahvakunstiühing Veimevakk
3. Oisu käsitööseltsing Käbedad
4. Huviselts Põimik
5. Sõrandu külaselts
6. Türi Lapinguseltsing

Käsitööettevõtjad

1. Külli Kudumid Türi FIE Thea Vesman Türi –viltimine, vaipade kudumine, taimedega värvimine
2. FIE Salme Andre Paides –siiditrükk tekstiilile
3. Uue- Auna käsitöötalu, Kuno Horn puutöö, Heli Kasak tekstiilitöö
www.uueaunatalu.ee
4. Kunstnik Resa Tiitsma nukutuba

Käsitöökauplused

1. Paide käsitööpood (Ene Kuldre)
2. Paide Art Shop (Marje Jürisoo)
3. Türi Käsitöötuba (Imbi Karu)

Kesk-Eesti Käsitööselts

Ajalugu

Asutatud 2002. a. juunis Järva maakonnas

Tegevuse eesmärk: kohaliku käsitöö edendamine, vanade käsitöötraditsioonide alalhoidmine ja nende edasiandmine noormale põlvkonnale. Näituste ja õppepäevade korraldamine. Pidev enesetäiendamine.

Seltsi tegevusse on haaratud kõik huvilised, olenemata east ja soost.

Seltsi tegevust juhib 3-liikmeline juhatus.

Kontaktisik: Imbi Karu, 56956639, imbi.karu@mail.ee; Silvia Aarma, 5015975; Valdur Vesman, 5023645

Adress: Järvamaa, Türi vald, Türi-Alliku küla Alliku tee 4-2

2009. aasta

2009. aasta oli seltsile edukas ja väga teguderohke. Kirjutati mitmeid projekte, mis said ka rahastuse. Kultuurkapitalilt - rahvariide triibuseeliku õpetamiseks, kohalikust omaalgatusprogrammist keraamikapõletusahju soetamiseks ja kõige suurem projekt on Leader programmist Kaunis kodukandi käsitöö, millega tegeleme ka sel aastal.

Toimus osavõtjaterohke Muhu tikandi õppimine. Selts osales ka augustis rahvarõivalaagris Tõstamaal.

Kõige suurem üritus, mille korraldasime, oli maakonna käsitõöharrastajate päev Särevere mõisas 31.oktoobril. Osales ligi 70 osavõtjat. Kuulati Ulve Kangro loengut, kõikide valdade käsitõöharrastajatel oli võimalus üles panna oma näitus, vaadati moeetendust rahvuslikel ainetel jne. Vastukaja päevale oli väga hea. Saavutasime oma eesmärgi, määratud sai uued korraldajad, kelleks on järgmisel kolmel aastal Imavere käsitõöharrastajad.

Käisime ka kahel õppereisil: Tallinnas Vabaõhumuuseumis ja Sagadis värviseeni otsimas.

Kord kvartalis toimus käsitöönäitus, teemadeks selle talve näputöö, oma kott, sõbad, vilditud esemed.

Et kõige **suurem probleem** oli ruumide leidmine oma seltsitegevuseks, aga huvi käsitöölase tegevuse vastu on suur, siis rentisime 2009. a. alguseks Türi Kooli t. 3 ruumid . Nüüd saab aasta tegutsetud väga edukalt. Mure on rendiraha leidmine. Oleme teinud prokektitaotlused ka Türi vallale ja ootame vastust. Selle aasta saame veel hakkama, aga oleks väga vaja abi, et ennast ära majandada. Puuduva raha olen lisanud praegu oma rahakotist.

Teeme meelsasti **koostööd** teiste organisatsioonidega. Meiega koos tegutsevad MTÜ Näpiko, VEIMEVAKK ja OÜ Kangaspuu.

Tegevusplaan 2010

2010. a. tegemised sõltuvad suurel määral raha saamisest. Oleme planeerinud järgmised tegevused:

- Õppepäevade korraldamine
- Jätkub Leader programm
- Õppereiside korraldamine Tallinna ja Viljandi Pärimuskultuuri Keskusesse
- Koostöö muuseumidega
- Trükise "Kaunis kodukandi käsitöö" koostamine
- Näitused "Kaunistame kodu kolme värviga " (veebruar), Paide Kultuurikeskuses, "Villast Toodeteni" (juuni), Türi "Köök" (september).

Kavas on asutada keraamikaring, teha jätkuvalt koostööd teiste MTÜ-dega, kirjutada projekte ja rahataotlusi kohaliku käsitöö edendamiseks, täiendada ennast pidevalt ning osaleda käsitöölalastel infopäevadel.

KIHNU

Käsitööühendused

Konkreetsed ühendused puuduvad, käsitöötegijaid on esindanud ning Kihnu käsitööd tutvustanud folklooriansambel *Kihnumua*

Käsitööpood

Suveperioodil Lohu käsitööpood,
Talvel müük Kihnu Muuseumis

Kihnu folkloori ja käsitööd on väljaspool tutvustanud folklooriansambel Kihnumua, mille kunstiline juht on Katrin Kumpan. Folklooriansambel kuulub seltsinguna SA Kihnu Kultuuriruum koosseisu, SA Kihnu Kultuuriruum juhataja on Mare Mätas, tel 50 71 453, e-

post kultuuriruum@kihnu.ee, aadress Linaküla Kihnu vald Pärnumaa 88001.

Kihnu käsitööd teeb igauks iseseisvalt oma kodus, seltse ühistegevuseks loodud pole ega ilmselt ka plaanita lähiajal luua (organiseeritud regulaarne seltsitegevus Kihnus ei toimi kultuurilistel põhjustel). Igauks teeb käsitööd esmalt oma pere tarbeks, alles seejärel ning vajadusel lisasissetuleku hankimiseks. Teave ühe või teise naise talvistest tegemistest liigub külakaudu suuliselt, käiakse üksteise tööd imetlemas ning mustreid vahetamas. Käsitöö on endiselt traditsioonilist laadi praktilisi vajadusi silmas pidades, uuendusi on vähe.

Üks erand siiski ühistegevuses on – traditsiooniline Kihnu pulm. Ühiselt ning suuremalt jaolt ka noorte osavõtul aidatakse pruudil veimed valmis teha, igauks koob paari sõrmkindaid või kihnu sukamustrilised sokid, ristiemad kihnu sukad. Koos tehakse mitmel järjestikusel pühapäeval säärepaelu, mida on kokku üle saja. Sukki ja kindaid eelistavad abilised pruudi antud lõngadest kodus kududa ning hiljem valmis töö pruudile üle anda. On siiski ka tänapäeval Kihnu perekondi, kellel pruudi veimed kodus valmis tehtud ning kogukonna abi ei vajata. Veimed peavad olema tehtud ülikvaliteetselt, neid hindab pulmade käigus mitusada kihnlaste käsitööeksperti.

Kõik kihnu naised koovad endiselt omale ja tütardele kõrdid, talveks kindad ja kapõdad (meestesokid). Kootakse üpriski palju troisid. Varrastel kootakse palju, iseäranis aga armastavad noored naised talvel telgedel kududa kihnu tekke ja põrandavaipu. Kihnu käsitöömeistritelt tellitakse käised, tanud, vööd ja pulgapits (niplispits), mille järgi on kogukonnasiseselt suur nõudlus (rohkem kui meistrid teha suudavad ning aatelistel põhjustel ei müü nad oma tööd eriti väljapoole ning teevad kihnlastele asju nn. sõbrahinnaga). Varasemaga võrreldes on tunduvalt vähem hakatud vamistama tikitud käterätikuid ja padjapüüre, mida tehti veel mõni aeg tagasi igas peres enne jõule.

SA Kihnu Kultuuriruum tellis eelmisel aastal Kihnu sadu meetreid traditsioonilisi neeru- ja lillemustrilisi põlleriideid abielunaise tarbeks, jakiriideid ning rätikuid. Põlledest ülejäänud riideribadest on valmistatud imeilusaid titemütse, vardakotte ning vöötaskuid, mida võimalik osta Lohu käsitööpoest.

2009. aasta

Ilmusid kaks käsitöömeister Ärmä Roosi kogutud mustreid tutvustavat raamatut: „Kihnu Roosi kindakirjad“ ja „Elumõnu“.

Tegelesime õpitubade läbiviimisega erinevatele mandrilt saabunud huvilistele.

Toimusid traditsioonilised Kihnu pulmad, käsitöötegemine hoogustus, toimus õpituba nn. nuõrikumaja säärepaelte valmistamiseks.

Probleemiks on võib-olla käsitöö madal hind, mis ei taga ühelegi meistrile piisavat elatist. Noorema põlvkonna huvi vähenemine käsitöötegemise vastu. Käsitöö müümine saab olla vaid lisasissetulek pensionäri või töötaval inimesel. Püüame muuta tulevikus käsitöö tulusamaks ettevõtmiseks suurendamiseks seeläbi tööhõivet.

Koosööst kellegagi pole midagi kuulnud:) Vajalikud vahendid käsitöö tegemiseks hangime iseseisvalt, kuigi vajaksime aeg-ajalt abi ja nõustamist.

2010. aasta tegevusplaan

SA Kihnu Kultuuriumil on plaanis e-poe loomine käsitöö aastaringseks turustamiseks võimaldamaks meistritele pidevat sissetulekut. E-poe loomise läbi kaardistame kõik Kihnu ja Manija käsitöömeistrid, loetledes üles nende tugevused ning meistriklassi ühe või teise eseme valmistamisel.

Tegeleme edasi piirkonnaspetsiifiliste käsitööesemete tootearendusega, näiteks kas või hülgenahast toodete pakkumisega tulevikus (püügi seadustamise korral).

LÄÄNEMAA

Käsitööühendused

Jrk. nr.	Ühenduse nimetus	Asukoht	Kontaktisik	Tel.	e-mail	Valdkond
1	Rannarahva Kultuuriselts	Ridala vald	Silvi Saarlo	5394111	perekond.jogisoo@mail.ee	Kudumid
2	Osmussaare Fond Sa	Noarootsi vald	Katrin Koppel	5076028	katrin@osmussaar.ee	Kudumid
3	Lõuna-Läänemaa Käsitööühendus	Lihula vald	Epp Kärvet	56227891	patse@hot.ee	
4	Matsalu Saviseltsing	Lihula vald	Marje Loide	56157420	marjeloide@yahoo.com	
5	Lihula Rahvakunsti Seltsing	Lihula vald	Kaja Kivisalu	5060620	kivisalu@uninet.ee	
6	Virtsu Käsitööseltsing	Hanila vald	Heli Riive	4775251	heli.riive@mail.ee	
7	Asuküla Seltsing	Ridala vald	Virve Targamaa	56693984	virvetargamaa@hotmail.ee	
8	Rõude Küla Selts	Martna vald	Inda Mölder	53308033	indamolder@hotmail.ee	Vaibad
9	Martna Päevakeskuse Seltsing	Martna vald	Marju Kasterpalu	5039961	lasteaed@martna.ee	Klaas, portselan, siid
10	Vatla Külaselts	Hanila vald	Helju Viikmann	53804536	helju.viikmann@mail.ee	Õmblus
11	Palivere Naisseltsing	Taebla vald	Urve Sikemäe	53947122	kabelimagi@gmail.ee	Klaas, portselan, siid
12	Kullamaa Käsitööselts	Kullamaa vald	Maarja Jõevee	5257347	imbist@hotmail.ee	Klaas, portselan
13	Läänemaa Kunstivara	Haapsalu	Aita Mölder	5093749	aita@kunstivara.ee	Maalikunst
14	Läänemaa Käsitööliste Ühing	Haapsalu	Marju Heldema	56158119	marju.heldema@mail.ee	Käsitöö arendamine, koolitused
15	MTÜ Risti Rahvaselts	Risti vald	Thea Trummal	55672349	thea@risti.ee	Klaas, portselan
16	Noarootsi käsitööring	Noarootsi vald	Janne Raba	55952846		
17	Haapsalu Käsitööselts	Haapsalu	Aime Edasi	51981965		Haapsalu sall, käsitöö
18	Lääne-Nigula Seltsing ?	Taebla vald	Maire Türkel	5169793		Käsitöö arendamine, koolitused

19	Ehte Kunsti ja Käsitöökoda	Haapsalu	Aide Leit-leppmets	56600383	aidell@hotmail.ee	Käsitöö müük
20	Taebla Kultuurimaja Käsitöö Seltsing	Taebla vald	Ülle Meister	51920740		
21	Risti Käsitööring	Risti vald	Ülle Reinbach	56683424	ulle@risti.ee	
22	Ridala Maanaiste Seltsing	Ridala vald	Merike Liivlaid	53463750		
23	Vormsi Käsitööselts	Vormsi vald	Kristina Rajando Eha salus	53936359	eha.salus@gmail.com	

Käsitööettevõtjad

1. MARIMIRT OÜ	6. FIE Epp Kärvet
2. Liivia Leškin	7. FIE Henry Pähn
3. FIE Urve Sikemäe	8. FIE Angela Essmann
4. FIE Tiina Kannistu	9. Lääne Kadakas
5. Haapsalu Kutsehariduskeskus	10. Fie Maarja Jõevec

Käsitöökauplused

1. Ehte Kunsti- ja Käsitöökoda, Ehte 4, Haapsalu
2. Kauplus Marimirt Haapsalu Karja tn. 14
3. Kauplus Kift Haapsalu
4. Lihula käsitööpood
5. Üdrumaa käsitööpood

Läänemaa Käsitöölise Ühendus

Ajalugu

Asutatud 2005. aastal.

Eesmärk:

- väärtustada Eesti ja Läänemaa algupärast rahvakunsti ja käsitöö traditsioone, nende säilitamine ja kaasajastamine
- koostöö arendamine erinevate organisatsioonide, seltside ja ettevõtjate vahel
- Läänemaa käsitöötegijate koondamine (käsitöölasele turundustegevusele kaasaaitamine ning selleks maakondliku võrgustiku loomine)
- käsitöölase info levitamine, kogumine ja vahendamine
- käsitöölase koolitustegevuse korraldamine kohapeal
- käsitöö ja rahvakunstiga seonduvate ürituste ning tuluürituste korraldamine.

Kontaktisik: Marju Heldema, 561 58119, marju.heldema@hkhk.edu.ee või marju.heldema@mail.ee

Adress: Keedika küla, Oru vald, Läänemaa 91005

2009. aasta

Suuremad ettevõtmised, sh. suurim kordaminek

1. november 2008- mai 2009 projekt **Läänemaa suveniir**. Konkursi eesmärgiks oli leida ja tunnustada Läänemaale iseloomulikke suveniire või suveniiride ideid, mis rõhutavad Läänemaa omapära, on originaalsed, esteetilised ja mida on võimalik toota ka väikestes kogustes. Konkursile laekus 153 tööd 51 meistrit. Välja anti 18 preemiat (50 000 krooni) kokku 9 kategoorias. Partneriteks olid Haapsalu Linnavalitsus, Lääne Maavalitsus, Läänemaa Turism, SA Haapsalu Piiskopilinnus, Raudteemuuseum. Projekti rahastas KOP

Raamatu „Haapsalu sall” väljaandmise toetamine kahe projektiga. Rahastasid kohalik omaalgatusprogramm ja Haapsalu Linnavalitsus.

Haapsalu salli päev 8. augustil.

Töös on projekt Läänemaa käsitöö tutvustamine Eesti Rahva Muuseumis, mis on saanud rahastuse ja eesmärgiks on Tartus tutvustada Läänemaad ja Läänemaa käsitööd

Aasta suurim kordaminek– projektid, mis on saanud rahastuse ja läbi viidud.

Probleem, mis paikkonnas on takistuseks– me teeme kõike põhitöö kõrvalt ehk 1/10 jõuga.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Haapsalu Linnavalitsus (meil on väga vedanud), Lääne Maavalitsus, Läänemaa Turism, SA Haapsalu Piiskopilinnus, Raudteemuuseum, Läänemaa Arenduskeskus, Haapsalu Kultuurikeskus, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Lihula Rahvaülikool

2010. aasta tegevusplaan

Suuremad ettevõtmised

27. märtsil käsitööliste ümarlaud

7.-8. mail Läänemaa käsitöö päevad Tartus

22. augustil Haapsalu salli päev

9. oktoobril **III käsitööettevõtjate foorum Haapsalus**

LÄÄNE-VIRUMAA

Käsitööühendused

1. MTÜ huviselts Elujoon
2. Muuga Maanaiste Selts
3. Jäneda Käsitöökeskus
4. Tamsalu käsitööring
5. Tapa käsitööring
6. Tudu Käsitöötare-muuseum
7. Viru-Nigula käsitööring

Käsitööringe ja seltsi võib olla rohkem, sest kõik ei pruugi oma tegevusest meile teatada.

Käsitööettevõtjad

1. Aale Käsitöö OÜ	9. Jaanioja Mamsli Mängumaa
2. Viru Käsitöö Salong OÜ	10. Ülle Murula FIE
3. Lõnga Liisu OÜ	11. Ene Inno FIE
4. Mirelle Käsitöö OÜ	12. Rein Leht FIE
5. Red Pearl OÜ	13. Signe Taremaa FIE
6. Marit Käsitöö OÜ	14. AS E.Strauss
7. Liliina OÜ	15. Sirje Nõmme FIE
8. Eve Sisa Ateljee	

Käsitöökauplused

1. Viru Käsitöö Salong	3. Mirelle käsitöökauplus Põhjakeskuses
2. Jäneda Käsitöökeskuse hooajaline kauplus	4. Renate Kunstisalong
	5. Marit

Infopunktid

1. Viru Käsitöö Salong Pikk 16 Rakvere
2. Jäneda Käsitöökeskus

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts

Ajalugu

Selts asutati 1999. aastal. Selle 10 tegutsemisaasta jooksul oleme algatanud mitmeid käsitöölaseid liikumisi, osalenud käsitööliidu töös, korraldanud näitusi, konkursse, koolitusi jpm.

Kontaktisik: Kersti Loite, 5143795, kerstiloite@hotmail.com

Adress: Pikk 16 Rakvere 44307

2009. aasta

- Traditsiooniliselt viisime läbi konkursi *eesti-oma-kiri* maakondliku vooru, mis päädis näitusega Rakvere Galeriis. Selgitasime välja ka virulaste lemmiktöö, milleks osutus **Külli Münteri** vaip "Minu Eesti". Mitmete meie meistrite tööd märgiti ära ka vabariiklikul konkursil ning eksponeeriti võidutööde näitusel Eesti Käsitöö Majas Tallinnas.
- Koostöös Käsitööliidu ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiaga alustas augustis projekt "**Käsitööga tööle 2**", kus koolitust saavad töötud ja üle 1,5. a. lapsega kodus olevad emad. Projekt kestab kolm aastat.
- Septembris ja oktoobris toimusid Rakveres koolitused "**Emotsionaalne müügikeskkond**" käsitööettevõtjatele, mis sai teoks koostöös EAS-i ja Käsitööliiduga.
- 10. oktoobril toimus Haljala Rahvamajas II vabariiklik käsitööettevõtlusfoorum: "**Loomemajandus – kunsti ja käsitöö võimalused**", kus kogu päeva vältel oli võimalus kuulata huvitavaid ettekandeid ning näha Lääne-Virumaa ettevõtjate loomingut. Ettevõtlusfoorumit peame ka 2009.a. kõige tähtsamaks ettevõtmiseks, kuna sündinud on uus traditsioon ning 2010.a. ettevõtlusfoorum toimub Haapsalus.
- Novembris kaunistasid meie meistrite Jaanika Saare, Eve Sisa ja Kersti Loite tööd Virumaa väljapanekut **Helsingi mardilaadal**, kus seekordseks teemaks oli Virumaa.
- Mitmed meistrid osalesid Lääne-Viru Maakonna korraldatud Lääne-Virumaa meenekonkursil detsembris.
- Lisaks eespool mainitule oleme osa võtnud kõigist käsitööliidu ettevõtmistest ning aidanud kaasa juunis Rakvere linna päevade raames toimuvale Pika tänava laadale.

Tegevusplaan 2010

2010.a. soovime jätkata juba traditsiooniliste ettevõtmistega: konkursi *eesti-oma-puu* maakondliku vooru ja näituse korraldamine, projekt "Käsitööga tööle 2", erinevad koolitused, teabepäevad.

Uue suunana tahame käivitada traditsiooni, kus erinevad maakonnad saaksid oma meistrite töid tutvustada Eesti Käsitöö Majas Tallinnas. Lääne-Virumaa oleks esimene, kes aprillis sellise näituse korraldab.

PÕLVAMAA

Suuremad käsitööühendused

1. Põlva Käsitööklubi
2. Värskä käsitööselts Kirävüü
3. Seto Käsitüü Kogo

Käsitööringid

1. Himmaste käsitööring ja kodukorraldamine
2. Kanepi käsitööring
3. Saverna käsitööring
4. Kiuma Naiste Padjaklubi
5. Tilsa Põhikooli laste käsitööring
6. Põlgaste kooli laste meisterdamine
7. Leevaku käsitööring
8. Leevi rahvamaja käsitööring
9. Veriora käsitööring Liisu
10. Põlva Ühisgümnaasiumi poiste meisterdamine
11. Miiaste käsitööring
12. Vana-Koiola padjaklubi
13. Räpna ÜG poiste tööõpetuse ring
14. Põlgaste Maaelu Seltsi käsitööring
15. Põlva Keskkooli puidutöö ring
16. Põlva päevakeskuse käsitööringid (kangakudumine, naha- ja kunstiring, õmblusring)
17. Saverna Naiste Lapi- ja Näputöö
18. Saverna Põhikooli käsitööring
19. Põlva ÜG tütarlaste käsitööring
20. MTÜ Päre Seltsi käsitööring

Käsitööettevõtjad

1. Mõisa Keraamika OÜ Kioma filiaal
2. Hurmioru Perering
3. Meistrite Maja käsitöötuba Räpinas
4. Piusa savikoda
5. Seto Talumuuseum
6. Süvahavva loodustalu
7. Mooste Linakoja keraamikatuba

Käsitöökauplused

1. Põlva Käsitööpood
2. Põlva Käsitööpood 2
3. OÜ Dorbekid käsitööpood „Kirri-Mirri”

Infopunkt puudub, ajutiselt on ülesanded jagatud maakonna Rahvakultuuri Keskuse spetsialisti ja Põlva Käsitööklubi vahel.

Põlva Käsitööklubi

Ajalugu

Põlva Käsitööklubi tegutseb järjepidevalt alates 1993. aastast. Klubi eesmärgiks on hoida elavana rahvuslikke käsitöötraditsioone ning anda edasi kogemusi ja oskusi noortele. Klubisse kuulub 26 käsitöömeistrit ja käsitööharrastajat, neist 6 noort uustulnukat. Klubi on korraldanud 10 käsitööpäeva, koolitusi, teemanäitusi kodukandis ja välismaal, ekskursioone ning jõulude ja juubelite tähistamisi .

Kontaktisik Asta Tagel, 79 95 157 ja 79 95 340 (kodus), 5247025, astatagel@hotmail.ee
Aadress: Kesk 16, Põlva 63308

2009. aasta

Koolitused

1. Kangakudumine (okt-dets.veebr- okt.)
2. Kirivöö (veebuar)
3. Nunoviltimine (veebuar)
4. Jämedast lõngast kiiresti valmis (märts)
5. Salvrätiku tehnikas laastumaal (aprill)
6. Polümeersavis ehted (mai)
7. Jõulukaardid (nov.)
8. Põlva naise rahvarõivaste nõuandepäevad 1 kord kuus

Muud ettevõtmised

1. ERKL 80. aastapäeva peol Estonias (14. veebruar)
2. Maakonna koolide käsitöönäituste külastamine (10. aprill)

3. XIV käsitööpäev Järvakandis (25. aprill)
4. Käsitöölaat Põlva päevadel (29. mai)
5. **Põlvamaa perede käsitöö- ja kunstipäev** (25. september)
15 pere väljapanekud olid boksides vanaemadest –vanaisadest kuni lastelasteni.
6. **Õppeekskursioon Lätti** (Riia, Ogre) 23.-24. september.
(Kohtusime Läti rahvusliku käsitööühenduse juhi Linda Rubenaga. Tutvusime väga esinduslikus salongis piirkondade rahvarõivaste komplektidega. Kohtusime Riia Väikese Gildi Maja ja Ogre käsitöörahvaga. Külastasime Viktoria ajastu moenäitust ja Mustpeade majas nukunäitust)
7. Klubi jõulupidu (20. detsember)

Klubi ettevõtmiste kohta saab täiendavat informatsiooni klubi blogist

<http://polvakasitooklubi.blogspot.com>

Tegevusplaan 2010

- 29. mail – **UMA PEO käsitöölaat Põlva linna staadionil.**
- 23.-24. aprill – ERKL-i käsitööpäevad Muhumaal.
- 13.-18. september – Põlvamaa isetegijate näitus Põlva Kultuurikeskuses.
- 30.november – käsitööalane jõululaat Põlva Kultuurikeskuses.

PÄRNUMAA

Käsitööühendused

Pärnumaal tegutsevad käsitööühendused ja seltsid on erineva suuruse ja haardeulatusega. On kohalikul tasandil, peamiselt raamatukogude ja rahvamajade juures tegutsevad käsitööringid ja klubid, on ka suuremaid seltse ja ühendusi, kellel on kasutada oma ruumid ja kes korraldavad paikkonnale üritusi ja näitusi. Märkimisväärne on uute suuremate ühenduste teke viimastel aastatel.

1. Pärnumaa Rahvakunsti ja Käsitöökeskus. Korraldab põhiliselt koolitusi, õppesõite ja näitusi kogu maakonnale
2. Maarja-Magdaleena Gild on saanud omale maja, kujunenud arvestatavaks keskuseks
3. MTÜ Lüster teeb koolitusi ja korraldab näitusi, traditsiooniliselt toimuvad rahvusvahelised portselanipäevad
4. MTÜ Tulilind teeb koolitusi, korraldab näitusi
5. Pärnu Pitsituudio korraldab nii koolitusi kui ka igal suvel suure rahvusvahelise näituse
6. Punane Torn viib läbi koolitusi, õppepäevi, näitusi
7. MTÜ Elulust haarab kaasa pensionärid
8. MTÜ Häädemeeste naiste ühing Martad tegeleb nii käsitöö arendamisega kui ka piirkonnas ürituste korraldamisega
9. Tahkuranna Naisselts on saanud oma maja, arendab piirkonnas käsitööd.
10. MTÜ Iris on aktiivne tegutseja Allikukivil
11. Pärnu-Jakobi koguduse käsitööring harrastab eriti peent näputööd
12. Paikuse käsitööring tegeleb peamiselt viltimise, lapitöö ka kangastrükiga

Käsitööettevõtjad

Vastavalt kaardile “Ring ümber käsitöö” on Pärnumaal erinevate käsitööaladega tegelejate arv suurenenud ja noorenenud

1. Kiviraie– Morsk	7. Sepatöö FIE Ahti Tedremäe
2. Viltimine FIE Kristi– Tuhkru Tamm	8. Puidulõige– Andrus Muru
3. Viltimine Herdis Elmend	9. Laastukorvid E-disain OÜ
4. Kangakudumine Vaibakoda– Leeda	10. Keraamika– Eddi Potitehas

- Ots
5. Kangakudumine Vaibakoda– Ruth Mae
6. Kudumid– Merle Baumann

11. Sossemetsa talu– lambakasvatus, villatöö
12. Pihlaka talu– käsitöökoda
13. Naima Käsitöö– villaveski

Käsitöökauplused

1. Vikero Kauplus Hospidali 3 Pärnu
2. Pärnu Käsitöö Salong Vee 6 Pärnu
3. OÜ Suveniir Ringi 5 Pärnu
4. Punane Torn Hommiku 11 Pärnu
5. EK Galerii Kuninga 26 Pärnu
6. Arteljee Tori Oore tee 10
7. SA Tõstamaa Mõis Tõstamaa
8. OÜ Koduhing Pärnu- Jaagupi (müük internetis)

Infopunktid

1. Pärnumaa Rahvakunsti- ja Käsitöökeskus Roheline 1b Pärnu
2. Maarja-Magdaleena Gild Uus 5 Pärnu
3. Tahkuranna Naisselts Tahkuranna

Pärnumaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskus

Ajalugu

Pärnumaa Rahvakunsti- ja Käsitöökeskus asutati 28. sept. 2007 Nooruse Maja (Rääma Noorte Ühing Noorus) allüksusena. Eesmärgiks määratleti piirkonna infopunkti töö, maakonna ürituste, näituste ja koolituste ning käsitööesemete müügi korraldamine.

Kontaktisik: Eeva Talts, 56453401, 4450070, eeva.talts@mail.ee

Aadress: Roheline 1b, Pärnu

2009. aasta

Osalemine Pärnu hansapäevadel ja mardilaadal

Koolitused

Jaanuar – õppepäev ERM-is
Märts – Tekstiilide hingehoid Ulve Kangro
Aprill-mai EAS koolitus Emotsionaalne müügikeskkond
Septembrist alates projekt “Käsitööga tööle 2”
Oktoober – Loomemajanduse konverents Haljalas

Näitused

Mai – *eesti-oma-kiri*

Kaardi “Ring ümber käsitöö” väljaandmine

Osavõtt üritustest

Veebruar – ERKL sünnipäev Estonia teatris
Aprill – Raplamaa käsitööpäev
Juuni – Läti käsitöölaat

Selts Lüster

August – rahvusvahelised portselanipäevad
Detsember –salongiõhtu
Kuuajalised näitused Valgas, Tõrvas, Audrus

Tahkuranna Naisselts

Juuli – Rannarahva käsitööpäev
Juuni – Liivimaa kunstifestival Häädemeestes

Pärnu Pitsistuudio

Juuli – VIII rahvusvaheline niplispitsi näitus-seminar
Oktoober – Näitus Pärnu keskraamatukogus

Tegevusplaan 2010

Veebruar– õppepäev ERM-is

Mai– näitus Eesti oma puu (koos projekti "Käsitööga tööle" näitusega) Pärnumaa

Rahvakunsti ja Käsitöökeskus

Juuni– Liivimaa kunstifestival Häädemeestel

24. -27. juuni– rahvusvahelised hansapäevad

25. -26. juuni– Pärnu pitsistuudo 10

5. -7. august– rahvusvahelised portselanipäevad

11. detsember – portselanimaaali seltsi Lüster salongiõhtu

Jätkub projekt "Käsitööga tööle 2"

Maarja-Magdaleena Gild

Ajalugu

Alates 2007. aastast tegutseb Pärnu südalinnas Uus tn. 5 ajaloolise Steineri Aia kõrval Maarja-Magdaleena Gild. Nime on ühendus saanud Pärnu teadaolevalt vanima käsitöölise gildi järgi.

Pärnu tarbekunstnikke ja käsitöölisi ühendav loomekeskus pakub võimalusi aastaringseks professionaalseks loometööks. Gild hoiab au sees traditsioonilisi käsitöövõtteid ja jätkab kohaliku kultuuritraditsiooni. Maja on kõigile avatud: külastajal on võimalus meistriga suhelda, tööprotsessi jälgida, töid kaasa osta või tellida. Huvilised saavad osaleda õpitubades ja kursustel. Gild on kujunemas arvestatavaks rakenduskunsti ja käsitöö oskusteabe keskuseks. Eriala edendamiseks korraldatakse seminare, näitusi.

Pooltel meistritest on erialane kõrgharidus, Teised on harinud end täiendkoolitustel. On ka vahetult meistri juures ameti selgeks saanud.

Majas toimib meistri- selli- õpipoisi süsteem. See võimaldab igal aastal vähemalt paaril inimesel ameti korralikult selgeks saada.

2009. aasta

Raamatukogu vaiba avamine. 2008/2009 aastavahetusel korraldas Maarja-Magdaleena Gild Pärnus omalaadse kunstisündmuse: linnarahva osavõtul kodusime suure rõõmsavärvilise seinavaiba meie linna uude raamatukokku. Üritustesarija "Teeme ise jõulud" raames rändasid teljed vaibalõimega mööda Pärnu avalikke asutusi, et linlased saaksid ühisesse vaipa oma triibu kududa. Vaiba kujunduses on kasutatud fragmente Pärnumaa kihelkondade triibuseelikutest kümnekordses suurenduses. Vaip anti Pärnu Raamatukogule üle raamatukogu hoone pidulikul avamisel.

Korvipunumise õppelaager Kastnas meister Margus Rebase juhendamisel

Näitus "Koos" Punases Tornis (koos Pärnu Rakenduskunsti Ühinguga)

Osalemine õpitubadega taluturul Steineri aias

Maarja-Magdaleena Gildi maja pidulik avamine

Heade Soovide Puu Steineri aias (üritustesari "Teeme ise jõulud")

Näitus "Päkapikud tööhoos" Gildi ärklisaalis.

Jõululaat Gildis, Steineri aias, Punases Tornis (üritustesari "Teeme ise jõulud")

Tegevusplaan 2010

Iga kuu tesel laupäeval töötoad kell 11-15 Gildis

Aprill-oktoober– iga teine ja neljas laupäev kell 11-15 taluturg Steineri aias

22. mai - raamatulaat "Vanade raamatute uus elu", Steineri aed

24.-27. juuni rahvusvahelised hansapäevad

13.- 14. aug – Pärnu Gildipäevad, Gildi maja Uus tn 5, Steineri aed, Punane Torn, Rütüti

tänav. Palju ehedat ja ainulaadset eestimaist käsitöökaupa, lisaks muhe meelelahutus
28. nov – teeme ise jõulud: "Heade soovide puu" ehtimine, Steineri aed

Käsitööelu Pärnumaal

Mitmed organisatsioonid on saanud omale ruumid. Ruumide ülalpidamine on aga kallis. Koostöö erinevate organisatsioonide vahel on tõhusalt suurenenud, peamiselt tänu koolitustel tekkinud isiklikele kontaktidele ja ühisüritustele

RAPLAMAA

Käsitööühendused

1. Seltsing Vaiba-Liine, Piret Kuutok	5. Alu käsitööring, Selma Käsper
2. Kabala kunsti- ja käsitööseltsing, Katrin Grihin	6. Hageri Naistetuba, Illi Ernits
3. Kaerepere Naistekool, Ebbe Luige	7. Laukna käsitööring, Vaike Post
4. Käsitööseltsing KÄPIK, Eve Burmeister	8. Kädva käsitööring, Evi Talmel
	9. Sulu küla õpikoda, Piret Marks

Käsitööettevõtjad

1. Alvar Heiste Sepikoda – sepised	8. FIE Ivi Sark – lapitööd
2. Puraviku Tuuleveski OÜ – sepised	9. FIE Kaie Porr – kaltsuvaibad
3. Honor KK OÜ – Mõisakeraamika	10. FIE Olev Suits – puidutooted
4. Klaasistuudio OÜ – klaasipuhumine, klaasvitraaž	11. Kroon Puit OÜ – puidust tooted
5. Hansaklaas OÜ, Ülle Kull - vitraaž	12. Tamme talu – kudumid
6. FIE Mari-Liis Makus – vitraaž, ehted	13. Puupank OÜ, Valdur Tilk – puidust tooted, materjalid
7. FIE Ülle Ehrpais – lapitööd	

Raplamaa käsitööseltsing SÜSTIK

Käsitööalase tegevuse koordineerimine maakonnas, laatade, näituste ja koolituste korraldamine.

Kontaktisik: Ivi Sark, 5128931, 4869281, ivi.sark@mail.ee

Aadress: Metsa 9-6, Rapla vald, 79517 Raplamaa

Kabala kunsti- ja käsitööseltsing

Asutatud aastal 2006. Ringis tegutseb 10 naist, koos käiakse kord nädalas. Õpitakse erinevaid käsitöötehnikaid.

2009. aastal toimusid IV Kabala käsitööpäevad. Jõuluehete ja kinkide meisterdamise õppepäev. Iga-aastane kokkuvõttev näitus lastekaitsepäeval.

Kontaktisik: Katrin Grichin, 5228982, katringrichin@gmail.com

Aadress: Tamme sjk., Raikküla vald, Rapla mk. 78419

Hageri Naistetuba

Asutatud aastal 1988. Ringi tegevuses osaleb 12 naist, koos käiakse kord nädalas.

2009. aastal osaleti XIV käsitööpäeval Järvakandis, XIII Mini EUROPEADE raames korraldatud käsitöölaadal Kohilas, Eesti Reumaliidu korraldatud Kepikõnnipäeva käsitöömüügil Tallinna lauluväljakul. Toimus käsitöönäitus eakate päeval Hageri rahvamajas. Lisaks jõululaadad Hageris, Kernus, Kohila Ärikeskuses.

Kontaktisik: Illi Ernits 53455049, Esne Ernits 55647719 esne.ernits@gmail.ee või esne.ernits@kohila.ee. Aadress: Kohila vald, Hageri 79701, Hageri rahvamaja

Sulu küla õpikoda

Asutatud 2009 aastal. Ringis tegutseb 12 naist. Ringi põhitegevuseks on savikoolituste korraldamine. 2009. aastal viidi läbi 4 koolitust. Peaesmärgiks savipõletusahju ehitamine, mis peaks valmima 2010 aastal.

Kontaktisik: Piret Marks, 56692390, piretmarks@hotmail.ee

Seltsing Vaiba Liine

Asutatud 2005. aastal. Täna on liikmeid juba 19. Seltsing tegusteb Tohisoo mõisa kangatoas, kootakse kangastelgedel ja müüakse oma toodangut, osaletakse käsitöölaadadel: Näitus-müük potilaadal, Kohila valla päevadel ja Hageri laadal.

Kontaktisik: Piret Kuutok, 56988410, piret.kuutok@mail.ee

Adress - Viljandi mnt. 37, Kohila, Raplamaa, 79801

Kaerepera Naiste Kool

Asutatud 1998 (eelkäija õpiring Ilo) tegutseb Valtu Seltsimajas talveperioodil.

Kokku saadakse teisipäeva õhtuti paar korda kuus – kuni 17 naist. 2009. aasta menukamad teemad olid: pärlitest ehte valmistamine, seebi tegemine, kalosside maalimine, puust karpide kaunistamine kraklee ja salvrätitehnikas, sõlgede viltimine, siidisallide maalimine, uut kosmeetikas ja meigikunstis.

Kontaktisik: Ebe Luige, 5257409, ebe.luige@mail.ee

Käsitööseltsing KÄPIK

Asutamise aasta: 2007, liikmeid 7

Käsitööring käib koos 1 kord nädalas.

Seltsingu tegevust toetas Leader Maaelu arengu meede 4. Koostöö Märjamaa valla, Märjamaa Rahva Maja, Muhu käsitööselts OAD ja EED, Üdruma külaseltsiga.

Läbi viidi rahvusliku tikandi koolituspäevad Muhus, klaasikoolituse I ja II etapp Üdrumal. Töid ja tegemisi kajastas näitus Märjamaa rahvamajas oktoobris 2009.

Probleemiks majanduslikul põhjustel ära jäävad koolitused– see on paraku üldine olukord.

Kontaktisik: Eve Burmeister, 56157757, evebur@hotmail.ee

Adress: Märjamaa Haimre pst 17 78302

Raplamaa

2009. aasta suuremad ettevõtmised

25. aprill– XIV käsitööpäev Järvakandis

9. mai– VII kevadlaat- melumess Raplas

1. august– käsitöölaat Märjamaa päevadel

28. oktoober– õppereis Setumaale

5. detsember– jõululaat Hageris

19. detsember– VIII jõululaat Raplas

2010. aasta ettevõtmised

6. märts– ettevõtlike naiste päev Raplas

23.-24. aprill– XV käsitööpäevad Muhumaal

8. mai– VIII kevadlaat-melumess Raplas

29. mai– maakonna laulu- ja tantsupidu, käsitöölaat

17. detsember– IX käsitöömeistrite jõululaat

SAARE- ja MUHUMAA

Käsitööühendused

1. KadakMari.ee MTÜ
2. Kuressaare Pensionäride Ühendus (käsitööpood– käsitöötuba Tolli 9, Kuressaare)
3. Lapitööhuviliste ühendus Lapimoorid
4. Muhu käsitööselts Oad ja Eed (käsitööpood Muhus)
5. Mustjala Kodukultuuri Selts Koit
6. Randvere tööõppekeskus MTÜ (Randvere tööõppekeskuse kauplus)
7. Saare Maakonna Invaühing (käsitööpood Suur-Sadama 49, Kuressaare)
8. Saaremaa Pimedate Ühingu korvikoda (käsitööpood Pikk 39, Kuressaare)
9. Tiiu Tanu MTÜ (käsitööpood Kauba 3, Kuressaare)

Käsitööettevõtjad

1. Good Kaarma OÜ (käsitööpood Kauba, Kuressaare)
2. Kirisilm OÜ (käsitööpood Liispet, Lossi 17, Kuressaare)
3. Liimeister OÜ
4. Nett tikand OÜ
5. Pilvelambad OÜ
6. Ruut&Triip OÜ
7. Sakadak OÜ (Randvere tööõppekeskuse kauplus)
8. Talumaa OÜ (Sepikoja esinduspood Saikla külas ja Lossihoov 1, Kuressaare)
9. Trentom OÜ (käsitöötarvete ja lõngapood Tallinna 9, Kuressaare)
10. Valjala Sepikoda OÜ

Käsitööpood, -meistrikojad

1. Väravavahi käsitööpoeke Piiri külas Muhus (Asta Sepp),
2. Käsitööpood Valjala Seebikoda (Helina Mäekivi)
3. Lambanaha töötuba Liiva kaubahoovis Muhus (Janne Kommel)
4. Savikoda, Lossihoov 1, Kuressaare (Maila Juns-Veldre)
5. Käsitööpood Salmel (Maret Suik)
6. Käsitööpood Talupood Kauba 9, Kuressaare (Marika Samlik)
7. Käsitööpood Männiku käsitöötuba Koguva külas (Sirje Tüür)
8. Lossi Klaasikoda, Lossihoov 1, Kuressaare (Toomas Mäelt)
9. Käsitööpood Kuivastu sadama kail (Velli Saabas)
10. Käsitööpood Käsitöökoda, Kauba 5, Kuressaare (Ülle Sepp)

2009. aasta

Saare- ja Muhumaa käsitöö mõjutab kõiki meeli. Dolomiidi puudutusest aimub aastatuhandete jooksul salvestunud kargust ja lilltikandi värvid toovad meelde heliseva suve. Kadaka lõhn ning peen muster on kordumatu, vilu meretuule vastu aitavad lambavillased kampsunid ja kindad. Traditsiooniline sepis loob turvatunde, looduslikud seebid õhkavad koduseid ja kaugemaid aroome. Meie käsitöö hoiab traditsioone ja rõõmustab inimesi.

Aeg ja koht	Sündmus	Korraldaja	Märkused
24. jaanuar Muhu Muuseum	Näitus Muhu meistrite töödest kunagises rahvakunstimeistrite koondises UKU.		
8. veebruar Kuressaare Kultuurikeskus	Lapitööhuviliste ühendus Lapimoorid VI näitus		

Kevad Kuressaares	Koolitussari „Rahvakunstist tänapäeva“	Kaie Kesküla	
21. märts Kaarma Põhikool	Maakonna käsitööhingega inimeste kokkutulek	Imbi Padar	
Märts Kaali külastuskeskus	Viikingite mestripäevad ja arhailise käsitöö õppepäevad Kaali ja Leisi kooli õpilastele		
7.-20. aprill Eesti Käsitöö Maja	Näitusmüük “Uiem ja vanem Muhu muodi”.	Muhu käsitööselts Oad ja Eed	
8. mai Kuressaare	Infobrošüüri “Galeriid ja käsitööpoed Kuressaares” esitus	Reet Truuväärt	9 Kuressaares tegutsevat galeriid ja 17 käsitööpoodi.
4. juuni Kuressaare Kultuurikeskus	Konkurss Saaremaa suveniir 2009	Saare MV ja Kuressaare Linnavalitsus	43 erinevat tööd
Juuni Lümanda söögimaja hoov	Avati uus käsitööpood	Jaanika Vakker	90% ulatuses ainult kohalike meistrite kaupu.
19.-27. juuni Hellamaa Külakeskus Muhus	Näitus „Muhu sukad läbi aegade“	Muhu käsitööselts Oad ja Eed	
3.-5. juuli	Kuressaare Lossi päevad koos käsitöömüügiga	Saaremaa Muuseum	
31. juuli - 2. august	Kuressaare merepäevad koos käsitöömüügiga	Kuressaare linnaavalitsus	
Suvi Muhus Piiril Värvavahi poes	Projektis INEXTEX osalenud käsitöölaliste personaalnäituste sari	A. Sepp, A. Kabur	15 osalejat http://room.projectcordinator.net/~INEXTEX
September- detsember	Koolitussari saaremaised kudumisvõtted	Riina Tomberg	
26. september	Mihklipäeva laat Muhus Liiva kaubahoovis	Muhu Käsitööselts Oad ja Eed	
29. september	Mihklipäeva loomelaat	Kuressaare Kunstikool, Kuressaare Ametikool, Kuressaare 2. Lasteaed	Väga loominguline ja noortepärane üritus. Pakkus erinevaid tegevus- ja ostu-müügi võimalusi lastele ja noortele
12. detsember	Pensionäride ühenduse jõululaat, saarte valdade koostööd sümboliseeriva kõlavöö kudumine	Helga Nurmekann, MTÜ Saarte koostöökogu	Rohkelt külastajaid, võimalus välja tulla ka väga väikestel tegitajatel, ainult saaremaine käsitöö otse meistritelt
15. detsember	Auhinnakonkurss KadakMari 2009:	Saaremaa Omavalitsuste Liit,	www.kadakmari.ee

	Elutöö auhind silmapaistva tegevuse eest Saare maakonna rahvuslike käsitöötraditsioonide hoidmisel ja edasiarendamisel – Maimu Pere; Meistri auhind väga heade loomingulise ja tehnilise tasemega tööde eest – Jaana Järsk; Noore Meistri auhind lootustandvale noorele käsitöömeistrile – Teele Koel.	Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Muhu Käsitööselts Oad ja Eed, Kuressaare Ametikool, Talupood, KadakMari.ee MTÜ, ajaleht Meie Maa.	
--	--	---	--

2010. aasta tegevusplaan

Aeg ja koht	Sündmus	Korraldaja
Veebruar	Lapitööhuviliste ühendus Lapimoorid VII näitus	Lapitööhuviliste ühendus Lapimoorid
Veebruar	Näitus Saare Kaunis Naine	KadakMari.ee MTÜ, Talupood
Veebruar	Käsitöönäitus Tornimäel	
Märts	Käsitöönäitused üle Muhumaa	Muhu Käsitööselts Oad ja Eed
Märts	Käsitöönäitus Salmel	
Märts	Käsitöönäitus Orissaares	
11. märts Kuressaare Linnuse keldrisaal	Saare maakonna käsitöönäitus „Loomine“	Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Muhu Käsitööselts Oad ja Eed, Kuressaare Ametikool, Talupood, KadakMari.ee MTÜ
Märts	Maakonna käsitööhingega inimeste kokkutulek	Mustjala Kodukultuuri Selts Koit
23.- 24. aprill	Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu käsitööpäevad Muhumaal	Muhu käsitööselts Oad ja Eed
02.- 4. juuli	X Kuressaare lossi päev koos käsitöölaadaga	Saaremaa Muuseum
06.- 08. august	Kuressaare merepäevad koos käsitöömüügiga	Kuressaare linnavalitsus
September	Mihklipäeva loomelaat	Kuressaare Kunstikool, Kuressaare Ametikool
September	Mihlipäeva laat Liiva kaubahoovis	Muhu käsitööselts Oad ja Eed
11.-12. detsember	Jõulueelne laat	Helga Nurmekann

Aruande koostasid:

Kaie Kesküla, Kuressaare Ametikool

Tiina Jõgi, Muhu käsitööselts *Oad ja Eed*

Imbi Padar, KadakMari.ee

SETOMAA

Käsitööhendused

1. Seto Käsitüü Kogo MTÜ
2. Väraska Käsitööselts Kirävüü MTÜ

Käsitööettevõtjad

1. MTÜ Uusvada Potiseto	10. OÜ Piksepini
2. MTÜ Seto Ateljee-Galerii	11. FIE Maret Vabarna
3. MTÜ Seto Kolledži Ühing	12. FIE Jaanus Salm
4. MTÜ Väraska Käsitööselts Kirävüü	13. FIE Rieka Hõrn
5. OÜ Setomaa Turismitalo	14. FIE Õie Sarv
6. OÜ Tõrvas	15. FIE Meelis Krigul
7. OÜ Katusõkatja	16. FIE Silvia Valge
8. OÜ Alternatura	17. FIE Ants Sarv
9. OÜ Ots Puutöökoda	18. FIE Raili Riitsaar

Käsitöökauplused

Setomaa muuseumid Värskas ja Obinitsas;
avatud ateljeed: Piusa Savikoda, Väraska Käsitööseltsi Kirävüü töötuba ja Obinitsa külakeskuse käsitööstudiod.

Infopunktid

1. MTÜ Seto Käsitüü Kogo büroo Obinitsa külakeskuse II korrusel, kus toimub organisatsiooni igapäevatöö ning jagatakse käsitööalast informatsiooni.
2. MTÜ Väraska Käsitööselts Kirävüü töötuba Väraska Kultuurikeskuse III korrusel.

MTÜ Seto Käsitüü Kogo

Ajalugu

Kogo asutati 18. juulil 2006. a. Obinitsas. Põhikirjaline eesmärk on seto traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine seto käsitöötraditsiooni järjepidevuse ja säilitamise kaudu. Eesmärgi saavutamiseks oleme korraldanud koolituspäevi ja –sarju, tegelenud ühisturundusega (ühiselt laatadel-messidel osalemine) ja otsinud erinevaid võimalusi käsitööalase ettevõtluse toetamiseks.

Kontaktisik: Sigre Andreson, 50 71 029, sigre@setomaa.ee

Aaadress: Võrumaa, Meremäe vald, Obinitsa

www.kogo.ee

2009. aasta

Suuremad ettevõtmised, sh. suurim kordaminek

Suurimaks sündmuseks võiks nimetada Väraska kultuurikeskuses toimunud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Seto Käsitüü Kogo koostööna aset leidnud kahepäevast **kangakudumiskonverentsi**. Konverentsil oli võimalus kuulata ettekandeid Eesti parimatelt tekstiilikunstnikelt, osaleda Väraska Käsitööseltsi Kirävüü korraldatud kangakudumise õpitubades ja vaadata DVD esilinastust kangakudumise õpetusest Setomaal. Külastati ka Seto Talumuuseumi pitsinäitust ja osaleti jüripäeva kirmasel.

Aasta jooksul korraldasime 11 *tsõõriklauda* (õppepäeva) küünalde ja laastukorvide valmistamisest aknakittimiseni. Aasta teised pooltel algas koostöös MTÜga *Vanaajamaja* väga populaarseks kujunenud traditsioonilise ehituse õppepäevade sari.

Ühise väljapanekuga osalesime Vastseliina maarahva laadal, Seto kuningriigipäeva laadal, mardilaatadel nii Helsingis kui ka Tallinnas ja Antoniuse Gildi jõululaadal. Toredaks elamuseks olid ka Petseri laat A. H. Tammsaare muuseumis Vargamäel ning Valge Daami päevadel Haapsalus.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Vanaajamaja, MTÜ Setomaa Turism, Setomaa Valdade Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Vastseliina Piiskoplinnuse SA.

2010. aasta tegevusplaan

Jätkub traditsioonilise ehituse õppepäevade sari koostöös MTÜga Vanaajamaja. Sügisel algab käsitööalane koolitussari koostöös TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga. Samuti osaleme juba traditsiooniks saanud laatadel-messidel ühise väljapanekuga. Jätkub ka büroo ja organisatsiooni arendamine ning käsitööalase ettevõtluse toetamiseks uute teenuste väljatöötamine. Uued võimalused ning eesmärgid vajavad organisatsiooni arengukava koostamist ja Setomaa käsitöö arengukava täiendamist.

Täpsem tegevusplaan kinnitatakse üldkoosolekul veebruaris.

TARTUMAA

Käsitööühendused

1. Kodukultuuri Selts Tõrvandi
2. Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri Selts Nurmenukk
3. Puhja Maanaiste Selts
4. Kõrveküla Naisselts Miina
5. Luunja Maanaiste Selts
6. Alatskivi Maanaiste Selts
7. Vastse-Kuuste naisteklubi „Kolmapäev“
8. Vana-Kuuste Maanaiste Selts
9. Meeksi Maanaiste Selts

Tartumaa Käsitöö Keskselts Tartu Maanaiste Liit

Ühenduse missioon

Eesmärk on koondada nii Tartu maakonna kui linna käsitöötegijaid, jagada käsitööalast infot ja korraldada õppepäevi. Koostöösidemed on ka Valgamaa, Jõgevamaa, Saaremaa, Põlvamaa, Lääne-Virumaa käsitöötegijatega.

Kontaktisik: Maire Henno, 55628457, maireh@yle.edu.ee

Urve Kaasik (TML juhatuse esinaine), 53412408

Aadress: Jalaka 48, Tartu

www.tartumaanaisteliit.ee

2009. aasta

11. jaanuaril Ülenurmes Tartumaa käsitöötegijatele Setu pitsi õppepäev, õpetaja Ulve Kangro.
5. veebruaril ERM-is Virve Tuubeli loeng "Vaibast sõbani".

15. detsember 2008 – 23. aprill 2009 konkurss „Teeme oma vaiba“.

9. mail Vanemuises konkursitööde näitus ja võitjate autasustamine.

21. märtsil ERMis Virve Tuubeli loeng „Helmesehted ja helmestest keed“.

Märtsist – maikuuni Tartu Maanaiste Rahvakooli kangakudumiskursused Kõrvekülas ja Luunjas.

Suvine koostööprojekt Humana Estoniaga - „Pluus on minu pakend“ (lõpp 14.juunil EPM-is õppepäevana).

Osalemine Tammistu mõisapäevadel 27. juunil, 11.-12.juulil, 8. augustil (külasmusmängu „Unustatud vanad mõisad“ raames).

Osalemine Kodukant Eesti maapäeval.

Käsitöö õppetubade ja käsitöönäituse korraldamine 15. augustil Lõuna- ja Kesk-Eesti maanaiste suvepäevadel Ülenurmes.

Osalemine mardilaadal 5.-7. novembril Tallinnas.

6. novembril bussitäie käsitööhuviliste käsitööreis mardilaadale, Raasiku villavabrikusse, Karnaluksi kauplus-lattu.

Igal kolmapäeval toimub Ülenurmes käsitöö õppepäev, mille teema kohta saadetakse eelnev info erinevate piirkondade käsitööhuvilistele. Õppepäevad on populaarsed ja osalejaid arvukalt (teemaks on olnud pontšo kudumine, erinevad heegeldamistehnikad, hargipits, liitpärlite valmistamine, siidimaal, pakend jne.)

Tähtüritused

Maakondliku konkursi „Teeme oma vaiba“ korraldamine ja ülevaatenäituse väljapanek emadepäeval Vanemuise väikeses majas 9. mail.

Konkursile eelnesid vastavateemalised õppepäevad (Virve Tuubeli loeng-õppepäev).

Näitused

Osalemine mardilaadal (osalesid TML-i liikmesseltside käsitöötegijad ning Tartu Aiandus- ja Mesindusseltsi kangakudumisringi liikmed).

10.-13.12. Ülenurmes jõulunäitus, millel osalesid ka Tartu linna ja maakonna käsitöömeistrid.

Koolitused

Aastaringelt kestis käsitööhuviliste koolitus, hoogsalt on elavnenud käsitööalane tegevus Puhjas, Luunjas, Kõrvekülas, Alatskivil. Mitmetes seltsides õpiti talvekuudel uusi käsitööliike tundma.

Tartu Maanaiste Rahvakooli kangakudumiskursuse raames on läbi viidud koolitus Luunjas, Kõrvekülas, Valgas.

Mitmes TML-i liikmesseltsis korraldati vähemalt üks paikkondlik käsitöönäitus.

Iga kuu teisel laupäeval tegutseb Ülenurmes LAPIKLUBI

Alates novembrist 2009 iga kuu esimesel pühapäeval kogunevad Ülenurmes Tartumaa isetegijad (vt www.isetegija.net). Igal õppepäeval õpitakse mingeid käsitöövõtteid (soki kudumine, süstikpits, kõlavöö, pakendi valmistamine, Muhu tikand jms.).

Probleemiks on ühisüritusteks sobiva aja leidmine, sest hajali asuvad huvilised on seotud töökohustustega, piiranguid seab transport.

Muu oluline

Tihedad koostöösidemed SA Eesti Agrenska fondiga, Tartumaa Käsitöö Keskselts on loonud kontaktid Tartu Puuetega Inimeste Kojaga, Kalda ja Tähtvere päevakeskusega, Tiigi Seltsimajaga, Tartu Aiandus- ja Mesindusseltsi kangakudumisringiga, Tartu MTÜ-ga Iseseisev Elu. Pidev ja kauaaegne on koostöö TML-i kuuluvate seltside vahel. Väga viljakas on koostöö Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Põllumajandusmuuseumiga.

Käsitöö populariseerimiseks on esinetud ETV saates „Prillitoos“, saatemeeskonna abiga on läkitatud Tartumaa käsitööd Austriasse jõululaadale.

Tartu Käsitööklubi

Ajalugu

Asutatud 1995. Peamiseks tegevussuunaks on olnud temaatiliste käsitöö ja esemelise kunsti näituste korraldamine, viimasteks olid laulupeomuuseumis

„Pitsid siit ja pitsilised sealt, veimevakast tänaseni“ (2008) ja „Vaibamuusika (2009).

Näitustega kaasnevad seminarid, info ja õpipäevad, nõustamine.

Käsitööklubi korraldas V ülemaaliste käsitööpäevad "Linast linaseni" (2002).

Bussireise on korraldatud käsitööpäevadele, neist kaugeim Soome Turu käsitöömeistrite juurde.

Kontaktisik: Tiina Konsen, 53 478 479, Tiina.Konsen@raad.tartu.ee
Aadress: Leevikese 6-1 Tartu 50413.

2009. aasta

Suuremad ettevõtmised, sh. suurim kordaminek

Õnnestus **suurprojekt VAIBAMUUSIKA**, mis koosnes järgmistest etappidest:

- 1) Tartu kooliõpilased külastasid meistrite töökodasid ja tutvusid erinevate tövõtetega
- 2) koos meistritega valmistati ette ühisnäitus Tartu Laulupeomuuseumis (15.5-7.6.2009)
- 3) avalikkusele korraldati seminar, kus esinesid projektis osalenud tekstiilikunstnikud, käsitöömeistrid, õpetajad ja koolinoored (15.06).
- 4) käsitöömeistrite tövõtted salvestati koos näituse eksponaatidega, tiražeeriti ja jaotati Tartu koolidele kultuurilooliseks abimaterjaliks

Probleemid, mis on paikkonnas takistuseks

Projektipõhine tegevus (fondide-kapitalide põhine toetus on ebakorrapärane, linnapoolne tegevustoetus puudub).

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Koostööpartnerid on Tartu Linnamuuseum ja laulupeomuuseum, ERM, kunstikoolid.

2010. aasta tegevusplaan

Suuremad ettevõtmised

Tartu Käsitööklubi suuremaks ettevõtmiseks on klubi 15. tegevusaasta tähistamine näituse ja seminariga. Näitus avatakse seminari päeval, 26. märtsil ja seda saab vaadata 24. aprillini 2010.

Seminar "Kunsti parameetrid käsitöös" jätkab varasematel seminaridel (2005, 2010) käsitletud temaatikat käsitöö ja kunsti vahekorra.

Ettekannetega esinevad:

Anu Raud, Eesti Kunstiakadeemia emeriitprofessor

Ave Matsin, TÜ Viljandi kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna juhataja

Kadi Pajupuu, Tartu kõrgema Kunstikooli õppejõud

Kersti Loite, Virumaa Kunsti ja Käsitöö seltsi juht

Ulve Kangro, OÜ Hidante juht

VALGAMAA

Käsitööühendused

1. MTÜ Käsitöökelder	7. MTÜ Karukäpp.
2. OÜ Ann MLT	8. MTÜ Käsitöökelder
3. Lüllemäe Rahvaõpistu	9. Otepää Aianduse- ja Mesinduse Selts
4. Karula Naisselts	10. Tõrva Puuetega Inimeste Liit (TPIL)
5. Otepää Naisselts	11. Hummuli Naisseltsing
6. Helme Käsitööseltsing	

Käsitööettevõtjad

1. Aivar Aan FIE	9. Otepää Aianduse- ja Mesinduse Selts
2. Aivar Rožanov FIE	MTÜ
3. Ann MLT OÜ	10. Otepää Naisselts FIE
4. Brigita Morožova FIE	11. Roosi Käsitööäri OÜ
5. Goldstock OÜ	12. Silva Stepanova FIE
6. Kuno Paimre FIE	13. Techne Töökoda AS
7. Käsitöökelder MTÜ	14. Virve Niilisk FIE
8. Mart Salumaa FIE	

Käsitöökauplused

1. MTÜ Käsitöökelder Valgas
2. Anni Butiik Otepääl
3. Roosi Käsitööari OÜ Valgas
4. MTÜ Käsitöökoda (Pille Valner) Taagepera lossi juures

Infopunktid

1. Valgas kaupluses Käsitöökelder, Kesk tn. 8
2. Otepääl kaupluses Anni Butiik, Pühajärve tee 2.

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseits

Ajalugu

Ühenduse tekke motivaatoriks oli 5 aastat tagasi Valga maakonna päeva korraldamine mardilaadal Tallinnas. Õnnestunud ettevõtmine viis selleni, et 1. märtsil 2005 loodi Valga linnas Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseits (VRKK).

VRKK ühendab endas maakonna rahvakultuurist hoolivaid inimesi, kes soovivad, et meie esivanemate vaimupärand säiliks ka tulevaste põlvkondade jaoks, oleks au sees olevikus ja tulevikus.

Oma 5-aastase tegevusega on ühendus saavutanud maakonna tasandil hea tuntuse. Eelkõige on sellele kaasa aidanud ühendusega seotud inimeste pühendunud tegevus valdkonna arendamise ning väärtustamise nimel.

VRKK peab oma suuremateks saavutusteks

oma sümbolika (logo, lipp, tänukirjad, liikmekaardid) väljatöötamist ning tutvustamist; iga-aastase rahvakultuurivaldkonna tänuürituse korraldamise traditsiooni algatamist ning korraldamist;

iga-aastast rahvakultuuri valdkonna tublimate tunnustamist alates 2007. aastast, mil hakati välja andma maakonna tegija sõlgesid viiele inimesele - elutöö eest, noorele tegijale, rahvatantsu, rahvamuusika ja käsitöö valdkondade edendamise eest;

maakondlike rahvatantsu- ja rahvamuusikapidude ning teiste žanripäevade korraldamist; vabariikliku käsitööpäeva korraldamist Valgamaal koostöös Eesti Rahvakunsti- ja Käsitööliiduga;

Eesti Rahvakunsti- ja Käsitöö Liidu konkursside *eesti-oma-...* maakondlike eelvoorude korraldamist

Kontaktisik: Marge Tadolder, 56 466 270, annmlt@hot.ee,

Aadress: Munamäe 18-5, Otepää 67403

MTÜ Käsitöökelder

Käsitööinkubaatori järglane. Tegutses Valga raekojas, praegu Kesk tn.8, Valgas

Kontaktisik: Mai Norman, 55915446. Aadress: Spordi 4-4, Valga, 68207

MTÜ Karukäpp

Loodud aastal 2004 eesmärgiga tutvustada inimestele käsitööd, õpetada valmistama erinevaid käsitöötehnikaid nii oma tarbeks kui elatise teenimise eesmärgil. Korraldatakse õppepäevi ning osaletakse välimüükidel nii Eestis kui välismaal.

Mari Mõttus, 52 76 551, mari54@hotmail.ee; Aadress: Kaasiku 2, Otepää

Silvia Mägi, 524 7170, silvia.magi@mail.ee

Helme Käsitööseltsing

Toimetab Helme päevakeskuse juures. Valmistatakse kauneid käsitööesemeid ja korraldatakse näituseid. Kontaktisik Laine Vettik, 5268628.

2009. aasta

Suuremad ettevõtmised, sh. suurim kordaminek

Valmis Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseltsi arengukava.

Eesti - oma - kiri alaliidu konkursi läbiviimine. Kordaminek – peaauphind

VRKK tänuüritus – Valgamaa rahvakultuuri kandjate tunnustamine.

Koostöö Valga Maavalitsusega esindusmeene väljatöötamisel.

Kirivöö valmistamise kursus.

Lüllemäe Rahvaõpistu viis läbi 8 tasuta koolituskursust (osalejaid üle 80 Valga- ja Võrumaalt) programmi 1.1.0603.08-0002 raames ja rahvusvahelise lilleseade suvelaagri. Korraldas õppereisi Pärnumaale, viis kohapeal koostöös Lüllemäe Külaseltsiga läbi Lüllemäe külapäeva. Taotles rahalisi vahendeid Leader meetmest, mille toel valmis kõlakoda, soetati keraamikaahi ja treipink ning külameetme toel soetati toolid ja diivanikomplekt.

2010. aastal toimub samuti õppereis ja erinevad tasuta koolitused programmi raames.

MTÜ Karula Hoiu Ühing, loodud Karula kihelkonna (asub Võru ja Valga maakonnas) ja selle ümbruse kogukonna, kultuuri, looduse ja elukeskkonna kaitsmiseks, parandamiseks ja uurimiseks. 2009. aastal andis ühing koostöös muuseumide ja käsitöolistega välja CD Karula kihelkonna vanemast käsitööst (kirjeldused ja fotomaterjal). 2009 toimus Ähijärvel ka kihelkonna piires näitus-laot, teemaks "Suitsusaun - kõigest häbenemata". Toimused erinevad suitsusaunaga seotud jutu- ja töötoad.

Ettevalmistused 2010 ilmuvale Karula kihelkonna traditsioonilise käsitöö raamatule.

4. märts – maakondlik tantsupäev "Sihva Sabak"

19. aprill – memmede tantsupäev Sangastes

23. mai – Valgamaa TP Otepääl

31. mai – osalemine Lõuna-Eesti memme-taadi suvepeol

6. juuni – Valgamaa laulupidu

Osalemine üldlaulu- ja tantsupeo läbiviimisel sh. tule tulemise teekond

Rahvamajade suvekursusel korraldatud 11 mentorkoolitust kollektiivide juhendajatele, koos ERRSiga korraldatud 4 õppepäeva ja üks õppesõit kultuuritöötajatele

Probleemid, mis on paikkonnas takistuseks

Tööpuudus, madal ostujõudlus, kõrged rendihinnad

Oma maja/ruumide puudumine, kus kokku tulla, õppepäevi korraldada ja koordineerida keskseltsi tegevust.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

ERKL, ERRS, Karula Naisselts, Karula Rahvaõpistu, KOP, Kultuurkapital, Kultuurkapitali Valgamaa Ekspertgrupp, Käsitöökelder MTÜ, Merle Tammela lilleäri, Nõuni Maanaiste Selts Otepää Kultuurikeskus, Otepää Naisselts, Otepää Vallavalitsus, Rahvakultuurikeskus, Valga Maavalitsus

2010. aasta tegevusplaan

Suuremad ettevõtmised

- konkursi *eesti-oma-puu* maakondliku konkursi läbiviimine
- 2010. a. ilmub Karula kihelkonna traditsioonilise käsitöö raamat (MTÜ Karula Hoiu Ühing) osalemine käsitööpäevadel.

MTÜ Käsitöökeldris erinevate kursuste korraldamine, vanade pitside ja mustrite kogude täiendamine

- eesmärk säilitada olemasolevaid traditsioone ja motiveerida tegijaid.
- toimuvad mentorkoolitused (9)
- kultuurtöötajate õppepäevad üks kord kvartalis sh. õppesõit, osalemine rahvamajade suvekoolis ja messil
- Valgamaa tantsupidu
- žanripäevad (4)
- kollektiivide juhendajate tunnustamine, osalemine juubeliüritustel ja sündmustel
- andmebaaside täiendamine
- koostöö sh. Valgamaa Omavalitsuste Liiduga
- Lüllemäe Rahvaõpistu korraldab õppereisi ja erinevaid tasuta koolitusi programmi raames.

VILJANDIMAA

Käsitööühendused

1. Viiratsi	8. Kõpu
2. Sürgavere	9. Võhma
3. Uue-Kariste	10. Suure-Jaani
4. Karksi-Nuia	11. Paala
5. Õisu	12. Vastemõisa
6. Paistu	13. Abja
7. Holstre	14. Käsitööõpetajate aineühendus

Maanaiste ühenduste ja külaseltside juures tegutseb arvatavasti teist samapalju tegijaid.

Käsitööettevõtjad

1. MTÜ *Bonifatiusse gild*. Keraamikakoda, kehakattetöökoda, ehtekoda, vitraažikoda, siidimaalikoda, restaureerimise koda. Kursused ja õppepäevad.
2. MTÜ Eesti Haabjaselts. Haabja ehituse ja kasutuse tutvustamine, ühepuupaatidega seonduvale elulaadile ja käsitööoskustele kaasaaitamine.
3. OÜ Forge. Eesti suurim mõisasepikoda
4. MTÜ Koordikoda. Rahvuslikud sisustusteksiilid, rõivad
5. Krisanne OÜ. Rahvariiete, linaste esemete, stiliseeritud riiete ja käsitööesemete valmistamine ja müük.
6. Lapi- ja Linakoda Olustvere mõisas. Avatud ateljee.
7. Lossi Gild MTÜ. Käsitöö õpitubade korraldamine ja juhendamine. Arhailised tekstiilitööd. Muinasrõivad. Tekstiilitooted: telgedel kootud tekid/vaibad, kõlavööd, säärepaelad, nõeltehnikas tooted, käsitsi kedratud lõngad, käsitsi trükitud kangad.
8. MTÜ Lõuna-Mulgimaa Kunsti- ja Käsitöökoda. Rahvusliku suunitlusega keraamika (sõled, kruusid, karikad, liuad jne), nahkehistöö (raamatuköitmine) viltimine, maalimine (akvarell, õlimaal), siidimaal, portselanmaal.
9. MTÜ Mulgi Ukuvakk. Rahvuslik käsitöö, rahvariided, kindad, sokid, telgedel kootud esemed.
10. MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts. Eesti rahvusliku ehitus- ja puutöönduskultuuri hoidmine ja edendamine.
11. Tarvastu Käsitöökoda. Kirivöö ja kangastelgedel kudumise nõustamine, käsitöökursuste korraldamine, käsitöö müük.
12. MTÜ Töötoad. Rahvariideseelikud ja vööd, kaltsuvaibad, telgedel kootud tekstiilid, puidust valmistatud töövahendid.
13. OÜ Vabamees. Keraamika valmistamine ja müük, kursuste ja õpitubade korraldamine.

14. Viljandi Aianduse ja Mesinduse Selts. Telgedel kudumine, silmuskudumine.
15. MTÜ Viljandi Käsitöökoda. Rahvuslik käsitöö: kudumid, rahvariided, kangasteljetööd jm.
16. FIE Piret Ant
Puidust dekoratiiv- ja tarbeesemete valmistamine, Kesk-Eesti käsitöö müük.
Turismiinfo Viljandi maakonna kohta.
17. FIE Mirja Arm. Oma lammaste villast tehtud lõngast masinkootud sokid ja kindad, käsitsi tikitud.
18. FIE Toomas Jugaste. Käsisepp.
19. FIE Maie Roosimaa. Heegeldatud peakatted, linikud, kotid, kübarad, pitsid.
Mulgikaabud.
20. FIE Tõnis Salong. Rauatööd, sepatööd.

Käsitöökauplused

1. Viljandi Käsitöökoda	Viljandis
2. Käsitöökauplus	Viljandis
3. Antvärk	Võhmas
4. Maive Käsitöö	Suure-Jaanis
5. Heimtali Muuseumis	Heimtalis

Infopunkt

Infopunkti kui sellist meil välja reklaamitud ei ole, aga igasugust infot nii maakondlike ürituste kui vabariigis toimuvate ettevõtmiste kohta jagavad rahvakunstiühing ja käsitöökoda.

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

Ajalugu

Asutatud 1990. aasta septembris. Selle aasta lõpus saab tegutsetud juba 20 aastat. Meie ühingusse on koondunud hulk käsitöömeistreid ja -ringe kogu maakonnast. Koos viime läbi maakondlikke ja piirkondlikke üritusi, tunnustame tublimaid meistreid.

Kontaktisik: Leida Mägi. 5290617, rahvakunst@hot.ee

Aadress: Tallinna 5, Viljandi 71020

2009. aasta

Suurimad ettevõtmised läbi aastate on olnud aprilli algul toimuv maakondlik rahvakunstipäev, möödunud aastal oli see juba 13. Teiseks suurürituseks jõulude eel toimuv üle-eestiline käsitöömess ja see oli juba 14. Pidevalt viime läbi käsitööalaseid koolitusi, töötavad kursused ja õpiringid. Toimusid järgmised kursused:

1. Rahvuslik element tänapäeva rõivastuses
2. Paikkonna mustrite kasutamine
3. Paikkondlike kultuuritraditsioonide tutvustamine
4. Tekstiilist rahvuslike mänguasjade valmistamine

ja palju teisi kursusi

Maakonnas viiakse pidevalt läbi erineva temaatikaga käsitöönäitusi: näiteks Viljandimaa tekid, padjad, linased kodutekstiilid, keraamika jne.

Suurim ettevõtmine oli infotrükise “Ring ümber Viljandimaa 2010” käsitööalase materjali kogumine.

Meil on **koostöö** paljude Viljandimaal tegutsevate käsitöömeistrite ja organisatsioonidega, valmistame koos ette maakondlikke ja piirkondlikke üritusi. Lähemad koostööpartnerid on Viljandimaa Omavalitsuste Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Viljandi käsitöökoda, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Eesti Vabaharidusliit, Viljandi kultuurimaja jt.

Probleem on rahastamine. Ikka peab tõestama, et käsitöö on ka üks osa meie kultuurist ja selle arendamiseks on ka raha vaja. Laulust ja tantsust peetakse rohkem lugu. Probleemiks on, et meie linnas puuduvad käsitöönäituste korraldamiseks ruumid.

2010. aasta tegevusplaan

17. aprill– Viljandimaa 14. rahvakunstpäev, teemaks puidust käsitöö

17.-18. detsember– XV Viljandi käsitöömess

Pidevalt toimuvad koolitused ja maakonnas käsitööringide näitused.

VORMSI

Käsitööühendused

Vormsi Käsitöö Selts

Käsitööettevõtjad

Lia Ostapenko FIE

Käsitöökauplused

Käsitöökauplust ei ole. Käsitöömüük suveperioodil Vormsi Põhikooli käsitöötoas, Vormsi Talumuuseumis, Rälby küla veskis, Hullo küla poes.

Infopunkt

Asub Hullo küla poes.

Vormsi Käsitöö Selts

Ajalugu

Asutatud aastal 2000. Vormsi Käsitöö Selts (VKS) on peamiselt tegelenud vormsirootsi kultuuripärandi tundmaõppimisega, jäädvustamise ning tutvustamisega. Erinevate tegevuste läbi on selts püüdnud luua ka tingimused traditsioonilise käsitöö järjepidevusele. Juba teist aastat jagame ühist ruumi ja ühiseid tegevusi Vormsi Põhikooli tütarlastega.

Kontaktisik: Kristina Rajando, 56616395, kristina.rajando@gmail.com

Adress: Hullo küla, Vormsi vald, Läänemaa 91301

2009. aasta

Suurimat kordaminekut või ettevõtmist on raske esile tuua, sest kõik 2009. aastal toimunu osustus mingil põhjusel oluliseks.

2009. aasta algas vastutusrikka ülesandega korraldada 6.-8.märtsil Vormsi kultuuripäevad II. Maria Murmani auks 2008. a. algatatud varakevadisel kultuuripäevadel keskenduti saare asustusaegsetele käsitöötehnikatele helmekee valmistamise ja maapõletustehnika töötoas.

Töötubasid juhendas seltsi uus liige Marit Vaidla.

Vormsi Põhikooli käsitöötoas käis terve talve ja kevade ka kibe ettevalmistus suvekuudeks, mil avati külastajatele Vormsi etnograafiliste esemete näitus ja saare käsitöötegijate käsitöömüük. Käsitöötuba kujunes omamoodi kultuurikeskuseks, kus iga huviline sai põhjaliku ülevaate saare kultuuriloost, rahvarõivastest ja käsitöötehnikatest.

Juulis jõudsid saarele Vormsi Käsitöö Seltsi uued kangasteljed, mis juba saabumisejärgsel hommikul rakendust leidsid. Alustasime õpetaja Marju Tamme eestvedamisel Vormsi vardakottide kudumise õppimisega. Eriliseks muutis kursuse näitus, kus seltsi liikmete kogumistöö tulemusena eksponeeriti mitmeid erinevaid endisaegseid Vormsi vardakotte. Kangastelgede ostuga ning kudumiskursusega elustus saarel jällegi kangakudumise traditsioon.

Septembrist alustasid Vormsi Põhikooli tüdrukud käsitöötegevusega, mille tulemusena valmivad põhikooli lõpuks Vormsi neiu rahvarõivad. Kogu Vormsi Põhikooli tütarlaste

õppetegevuse aluseks on VKS-i toel ja juhtimisel loodud Vormsi kultuuri- ja käsitöötraditsioone hoidev käsitöö aine- ja tegevuskava.

Novembrist alates sai keskpunktiks Vormsi kurrutatud seelik, õieti selle valmistamise õppimine. Seltsi liikmed said ülesandeks uurida vanu seelikuid ja leida infot nende valmistamistavade kohta. Pika ettevalmistusperioodi tulemusena valmis kangakudumismeister Kristel Põldmal tööskeem koheselt sissekootud kurruniitidega kanga kudumiseks. Keerulise teema ettevalmistamise juurde kuulus ka kohaliku lambavilla kasutamine ehk villale sobiva ketruse leidmine. Kursuse alguseks tõid osalejad uudistamiseks-imetlemiseks kaasa pea sajaaastasi seelikuid ning esimese tööna kooti ühiselt näidisseeliku kangas ehk 4,5 m kurruniitidega lambamusta kangast. Seeliku valmistamise õppimine jätkub 2010 aasta veebruaris-märtsis vanutamise ja pihiku-allääre õmblemisega.

Seelikuprojekt ja kangastelgede ost on saanud võimalikuks mitmete erinevate toetajate finantsabil: „Saarte pärimuslik kultuurikeskkond 2008-2010“, Kultuurkapital, Hasartmängumaksu Nõukogu ja Vormsi vallavalitsus.

2010. aasta tegevusplaan

- õppida valmistama Vormsi kurrutatud seelikuid;
- külastada Rootsiasuvat eestirootslaste muuseumi;
- õppida korvipunumist, koptikoidet ja nõeltehnikat;
- tähistada näitusega juuli lõpus Vormsi Käsitöö Seltsi 10. aastapäeva;
- aidata algatada ja toetada poiste traditsioonilise aine- ja tegevuskava loomist.

VÕRUMAA

Käsitööühendused

1. MTÜ Näputüüselts	7. MTÜ Hauka Kunsti- ja Käsitööselts
2. Aila Näpustuudio	8. MTÜ Kuldre Käsitöötare
3. MTÜ Vastseliina Käsitööühing	9. Urvaste Naisselts
4. Vana-Vastseliina Külaselts	10. Tsooru Naisselts
5. Sulbi Maarahva Selts	11. Haanja Naisselts
6. MTÜ Boose Naisselts	12. Lasva Käsitööselts

Käsitööettevõtjad

1. Käsitööühistu ESI	4. FIE Aino Tamberg
2. OÜ Vestra	5. FIE Kati Hirsnik
3. OÜ Võru Ukuharu	6. Carmen Kungas Rahvrõivad

Käsitöökauplused

1. Käsitöökelder
2. Aino Kunstipood
3. Must Kass
4. Käsitöötarvete kauplus „Höbenöps“

Infopunkti olemasolu

Arvestatav info liigub suuliselt. Rahvakultuuri spetsialist Maie Pau edastab talle saabunud teated. Võrumaa Arenguagentuur jagab infot erinevate koolituste kohta.

MTÜ Näputüüselts

Kontaktisik: Marika Sepp, 51928199, sepamari@gmail.com

Aadress: Dr. Fr.R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, Kreutzwaldi 31 65609 Võru

2009. aasta

Probleemiks on puuduv käsitöölisi ühendav organisatsioon. Seoses konkursside ja näituste toimumisega on käsitöölise omavaheline suhtlemine muutunud aktiivsemaks.

Kahjuks on ka mõned ettevõtjad ja ettevõtted lõpetanud tegevuse seoses raskete aegadega.

Suurim kordaminek on Võro Instituudi, MTÜ Näputüüseltsi, Orava Maanaiste Seltsi ja Võro Seltsi ühisprojekt „Kultuuriliste ootuste kaardistamine Võru kultuuri- ja keeleruumis ja Vana Võromaa käsitöökogu loomine.“ Projekti tulemusena on koostatud andmebaas Vanal Võrumaal tegutsevatest traditsioonilisi oskusi omavatest inimestest ja käsitöölisest.

MTÜ Näputüüselts

Konkursi „Kingitus Võrumaalt“ organiseerimine.

Osalemine konkursil *eesti-oma-kiri*

Osalemine projektis „Kultuuriliste ootuste kaardistamine Võru kultuuri- ja keeleruumis ja Vana Võromaa käsitöökogu loomine.“

Osalemine Võru folkloorifestivalil „Meistrite õu“

Osalemine Võru Linna 225. sünnipäeval Kreutzwaldi

Memoriaalmuuseumis üritusel „Linnaprouad teevad näputööd.“

Näituse „Valge+“ Võrumaa Muuseumis organiseerimine.

Käsitööühistu ESI

Keriguplatsi laadad.

Võru linnapäevade laat koos Võru Linnavalitsusega.

ALALIITUDE AASTAARUANDED

Alaliitude Nõukoda

Alaliitude nõukoda käis koos talvel volikogu ja sügisel Juhtide kooli ajal. Nõukoja juhiks valiti taas Lembe Maria Sihvre.

Nõukoda arutas alaliitude võimalusi paremaks info edastamiseks. Eesmärgiks seati andmebaaside korrastamine ja tegijates suurema huvi äratamine alaliitude tegevuse vastu. Alaliidud on edukalt korraldanud ülevaatenäitusi ja koolitusi. Väikeettevõtjate alaliidu juhi Kersti Loite eestvedamisel toimus sügisel suur ettevõtlusalane konverents Haljalas.

Kirjastatud on infovoldikuid, koostöö toimib ka maakondlike ühendustega. Infolevikus on kindlasti veel arenemisruumi.

Saabuva Käsitööaasta 2011 kordaminekuks on palju ära teha ka alaliitudel. Taas saabuval laste ja noorte laulu-ja tantsupeol on suur töö ees rahvarõivameistritel.

Lembe Maria Sihvre, 51 37 839, lembe@etnotuba.ee

Eesti Lapitöö Selts

Lapitöö seltsi 2009. a. kokkutulek oli tänavu Tartus. Ülevaatenäitus toimus Tartu Ülikooli Raamatukgus. Lisaks sellele leidsid aset väljapanekud, moeetendus ja töötoad Antoniuse Gildi õuel. Seltsi külaliste, Tampere kunstnike tekstiilid olid eksponeeritud Jaani kirikus. Selts külastas ka Eesti Rahva Muuseumi Raadil ja Eesti Põllumajandusmuuseumi Ülenurmel. Kokkutulek kulmineerus seltskondliku koosviibimisega Nõos, seltsi vanima liikme Aina Kirsipuu kodus. Seltsi liikmete parematest töödest koostati rändnäitus, mis ringleb tänaseni Eesti maakondades.

Anni Kreem, 64 45 365

Eesti Paeliit

Paeliidu aasta tegu 2009: Paevana Rein Einasto raamat "Nähtust ja tehtust".

Paeliidu aasta tegijad 2009: Ella Vikk (paeõpe muuseumis ja õues, väljasõitudega koolidesse, lasteaedadesse ja raamatukogudesse ning infokohver „Siluri sumadan“) ja Külli Aus (paekunsti autorinäitused ja avalikud esinemised; oma taieste kinkimine Porkuni Paemuuseumile; tänukiri Tamsalu vallalt).

Paeliidu olulised tegemised 2009. aastal

3.04. EGK aprillikonverents "Unustatud maavarad.

8.05. Mäekonverents "Mäenduse maine" Põltsamaal.

15.05. Euroopa mineraalide päev Rakke raamatukogus Rakke gümnaasiumi õpilastele (Nordkalk).

16.05. Muinsuskaitse talgupäev (Eesti Muinsuskaitse Ümarlaud). Tamsalu Lubjapargis teabetahvlite paigaldamine.

29.05. "Prillitoosi" võttegrupp Tamsalu lubjapargis ja Porkuni paemuuseumis.

9.06. Õuesõppe õpetajate koolituspäev Tamsalu gümnaasiumis ja lubjapargis ning Porkuni paemuuseumis.

11.09. Pandivere paekonverents Muuga mõisakoolis Euroopa Muinsuskaitsepäevade raames,

„Vabaõhu- ja kohamuuseumid muinsuste kaitsel”.
28.10. Tallinna Tehnikakõrgkoolis KIVIPÄEV
17.12. Kivipäev Jakob Westholmi Gümnaasiumis.

Eino Tomberg, 6345906 ja 58168767 einotomberg@hotmail.ee

Kangakudujad

2009. a. käsitööliidu aastateema oli kangakudumine.

2009. aasta tegemised:

- Kangakudumise konverents Setomaal maikuus, DVD esitlus
- Näitus „Kirjad omale“, märtsis
- Infopäev oktoobris, DVD esitlus
- Mustrivihik „Vanaemade vaibad“ oktoobris
- Kangakudumise teemaline mardilaat, erinevad teljed
- Konkursi „Minu vana(ema) põrandavaip“ väljakuulutamise mardilaadal novembris

Kangakudumisele pühendatud 2009. aastal oli mitmeid temaatilisi ettevõtmisi, mis suurendasid huvi selle käsitöövaldkonna vastu.

Kevadiseks suursündmuseks sai 5.-6. maini toimunud kangakudumise konverents Värskas koostöös Seto Käsitöö Kogoga. Kahel päeval kuulati ettekandeid erinevatelt tekstiilikunstnikelt ja õpitubades oli võimalik end täiendada kohalike traditsiooniliste töövõtete alal. Põhjalikumalt ülevaadet Setomaale omasest kangakudumisest said osalejad näha vastvalminud DVD-l „Kangakudamisõ oppus“, kus oma kogemusi jagas Kõivo Anna. Näitusel eksponeeriti Christi Küti ja Anu Raua loomingut.

Üheks läbivaks teemaks aasta jooksul sai vanade mustriliste põrandavaipade väärtustamine. Märtsis koostas Kristel Põldma Eesti Käsitöö Majas näituse „Kirjad omale“, kus olid välja pandud Eesti erinevatest piirkondadest kogutud mustriliste vaibad. Nende põhjal valmis septembriks mustrivihik „Vanaemade vaibad“, mis sisaldab erinevate autorite kümne vaiba fotosid koos kudumisjuhistega.

VII kangakudujate infopäev toimus sel korral 3.oktoobril Tartu Kõrgemas Kunstikoolis. Õpitubades said huvilised proovida kudumist Kadi Pajupuu leiutatud reguleeritavate piivahedega soaga, harjutada lõime käärimist ning tutvuda Soome Toika firma arvutitelgedega. Tekstiilikunstnik Eva-Liisa Kriis esitles uut algajatele mõeldud DVD-d „Kangakudumise algõpetus“ ja tutvustas Antoniuse Gildis Ameerika päritolu *AVL Looms* arvutitelgesid. Päeva jooksul olid vaatamiseks väljas tekstiiliosakonna tudengite kootud vaibad, samuti infopäeval osalejate kaasatoodud tekstiilide näitus.

Novembrikuine mardilaat oli samuti pühendatud kangakudumise teemale, mistõttu oli külastajatel võimalus tutvuda väga erinevate kangastelgedega ja kudumisvõimalustega. Jätkamaks mustriliste vaipade teemat, sai mardilaadal väljakuulutatud uus vaibakonkurss „Minu vana(ema) vaip“, kuhu oodatakse vana tekstiili järgi kootud kaasaegset varianti. Kuna tööde esitamise tähtajaks on 5. aprill 2010, siis võib konkursile esitatud vaipadest koostatud näitus kujuneda 2010. aasta meeldejäävaks sündmuseks.

Kristel Põldma, Veinika Västriku 58 068 703, veinika@folklore.ee

Käsitöö kolleksionäärid

Alaliidu eesmärgiks on omada ülevaadet Eesti erinevates paikkondades tegutsevatest kolleksionääridest ning kaardistada kogutavad käsitööesemed ja erialane kirjandus. Samuti anda nõu käsitööesemete korrastamise, säilitamise ning vastavalt töövahendite kohta. Tutvustada erakogudes olevaid unikaalseid esemeid üldsusele. 2009 .a. viidi läbi käsitööesemete korrastamise ja säilitamise õppepäevi Tallinnas, Pärnus ja Tõstamaal. On toimunud ka individuaalnõustamist.

Kolleksionäride alaliitu jätkub liikmete registreerimine.

Ulve Kangro, 55 34 051, ulvekangro@hotmail.ee

Käsitöömeistrid

Käsitöömeistrite aasta suursündmuseks oli suvekursus Pärnus 4.-6. augustil teemal **Voolitud fantaasiad**. Käsitöömeistrid on uudishimulikud uusi ideid ja kogemusi otsivad inimesed. Üks võimalus nende leidmiseks on ühised koolitused Pärnus. Sel suvel juhatasid meid Anu Pink ja Resa Tiitsmaa fimomaailma põnevate tegemiste juurde. Ajaloost teame, et voolimiskirg on inimesele omane juba tuhandeid aastaid. Loodusliku savi kõrvale on tekkinud uusi huvitavaid voolimismasse. Sel korral tutvuti fimosaviga. Polümeersaviga töötamine pakub loomisrõõmu erinevas vanuses voolijale. Materjal allub kergesti näppudele, seda segades saab uusi värvitoone ja kuumutamiseks piisab koduse praeahju 120 kraadist. Pakiti, lõigati, hõõveldati, vurriti ja liimiti. Tulemuseks ainulaadsed esemed– ehted, nõöbid, pisiskulptuurid, kaunistused.

Kristi Teder, 52 63 156, kristiteder@hotmail.ee

Mänguasjameistrite Liit

Mänguasjameistrid löid möödunud aasta jooksul edukalt kaasa rahvakunstilaadal, keskaja päevadel ja mardilaadal. Huvilisi oli palju, hoolimata MASUst on inimestes säilinud rõõmus tuju ja lapsemeel. Üha populaarsemaks muutuvad kursused täiskasvanutele. Suur ettevõtmine oli ja on veel kestvalt märtsikuuni 2010 Eesti mänguasjameistrite ülevaatenäitus. Jõulukuul reisisid paljud autorinukud Pihkvasse, et osaleda näitusel, mille patrooniks ja organisaatoriks oli Eesti Vabariigi konsul Pihkvas.

Näituse organiseerimisel juhtis vägesid Mare Hunt Tartu Mänguasjamuuseumist, koordineeris ja abistas tuntud nukumeister Tiia Mets. Nukud immigrerusid tagasi Viljandisse Kondase keskusesse, kus nendega saab teretutvust sõlmida veebruari keskpaigani, siis jätkub nukkude rännutee Pärnusse, kus nad resideeruvad Uue Kunsti keskusesse.

Nukunäitus „Oh laula ja hõiska“, autoriteks Lembe Maria Sihvre ja Margit Sondberg, pälvis Kultuurkapitali auhinna ja asus teele Soomemaale. Eesti rahvarõivis nukud tiirutavad Soomes aastani 2011, siis tulevad jälle koju tagasi.

Eesti nukukunst on alustanud maailmavallutamist. Esialgu on dessandid lähetatud naabrite juurde, edasi on terve maailm valla!
Edu, Eesti nukud! Ja muud mänguasjad!

Lembe Maria Sihvre, 51 37 839, lembe@etnotuba.ee

MTÜ Rahvarõivas

Aastal 2008 loodi MTÜ Rahvarõivas. MTÜ on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöoliidu lepingupartner ja omab õigust kasutada ERKL logo.

MTÜ tähtsaim eesmärk on õpetada välja käsitöömeistreid ja huvilisi ning propageerida rahvarõiva kandmist. Kõik meie tegevused on rakendatud selle eesmärgi täitmiseks. MTÜ Rahvarõivas osaleb oma panusega ERKL suuremates ettevõtmistes (infopäevad, laadad, koolitused) ja organiseerib iseseisvaid rahvarõivaste kandmist ja valmistamist õpetavaid/propageerivaid üritusi ning meistrite koolitusi. MTÜ Rahvarõivas tegeleb ka ERKL-i trükiste müügiga Apollo ja Eesti Rahva Muuseumi kaudu. Rahvarõiva Nõuandekoda töötab aadressil Pikk 15 ja see on saanud Tallinna Linna volikogu otsusega rendile 10 aastaks.

Tegevused vastavalt 2009. a. kavale:

Veebiportaali Eesti Rahvarõivas loomine

- On loodud veebiportaal Eesti Rahvarõivad, mis kajastab kaasaja meistrite valmistatud ja etnograafide poolt heaks kiidetud rahvarõivaid, koolitusi, valmistajate ja materjalide infot, rahvarõiva taaskasutuse võimalusi, rahvarõivauudiseid ning rahvuslike rõivaste lehekülge.
- Hetkel toimub olemasoleva materjali sisestamine lehele
- Toimuvad läbirääkimised materjali juurdesaamiseks erinevate asutuste ja meistritega
- Ootame materjalipakkujate, rahvuslike rõivaste valmistajate reklaami oma lehele.

Meistritunnistuse propageerimine

- Välja on töötatud eksamijuhend ja abimaterjalid meistritunnistuse taotlejale. Need on Kutsekojaga kooskõlastatud.
- Koostöös Rahvarõivakooli Tartu rühmaga sooritas rahvarõivameistri eksami 5 rahvarõiva valmistajat. Ettevalmistustöö käib Tallinna rahvarõivakooli järjekordsete lõpetajatega.
- Üksiktegijate nõustamine meistritunnistuse taotlemiseks toimub samuti jooksvalt.
- Tunnistust omavate meistritele teeme reklaami veebiportaalis.

Rahvarõivaalase teabematerjali täiendamine Nõuandekojas

- Nõuandekoja materjali täiendatakse pidevalt
- Viljandi Kultuuriakadeemiale on esitatud ettepanekud selle kohta, millised teemad võiksid tulla lõputöodes uurimisele. Kokkulepe on sõlmitud ka varasematest töödest koopiategemiseks

Trükiste väljaandmine

- Igor Tõnuristi raamatu „Rahvarõivakandja abiline“ kordustrukk on välja antud. Seda levitatakse käsitööpoodides, üritustel, ERM-i müügipunktis ja Apollo kaudu.
- Rahvarõivaste hooldamise raamatu tellimine Ulve Kangrolt on ebakindla majandusliku olukorra tõttu läbirääkimiste tasandil. Põhimõtteline nõusolek on Uvelt olemas.
- Kavas on Kustav Agu Püümani loengu “Rahvarõivas ja mood” materjalide paljundamine ja köitmine spiraalköitesse.

Koolitus

- Rahvarõiva Nõuandekojas Pikk 15 toimuvad rahvarõivaalased koolitused koostöös ERKL-ga.

Välja on kuulutatud 10 kursust sügis- ja 11 kursust kevadhooajal. Toimus kaks kursust (meeste ja naiste rahvarõivaste valmistamine) Vabaharidusliidu toel. Tasulistest kursustest toimusid sügishooajal tanude valmistamise, kaaruspaela, sõbakanga kudumise ja muhu tikandi kursused. Paremaid aegu jäid ootama niplispits tanu äärde, rahvuslikud ehted ja kootud viklid ja vitsad. Kevadhooajal toimuvale kirivööde kursusele võtsime vastu lisarühma ja suveks on

kavandatud ka teine lisarühm.

- Rahvarõivalaagris Tõstamaal ja 16. oktoobril rahvarõiva infopäeval toimusid meistritunnistuse taotlemise õppepäevad.
- VI rahvarõivalaager Tõstamaal on leidnud käsitöö alal oma niši. Sel aastal toimusid kõik planeeritud tööd. Tagasiside osalejatelt on positiivne: õpetajad on oma ala professionaalid ning Tõstamaa mõis koolituskohana on väga sobiv. Õigustanud on ka ekskursioonid ehedate rahvarõivaste vaatamiseks. Seekord käidi Kihnu käsitöömeistrite juures.

Erinevad projektid

Koostatud on Põhja-Eesti meeste rahvarõivaste lõiked, neid saab osta nõuandekojust Pikk tn.15

Rahvarõiva Nõuandekoda osales mardilaadal oma nõustamis- ja koolitusprogrammiga.

Anu Randmaa, 56 682 283, anu@folkart.ee

Pitsimeistrid

Deviis: õppida ja õpetada on mõnus

Toimus palju kauneid näitusi ja suuremaid koolitusi

Näitused

Jaauar – perekond Halbergi pitsinäitus Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis

Aprill – Helju Väli näitus Järvakandis käsitööpäevadel

1., 2. mai – rahvusvaheline niplispitsi näitus Narvas . Osa võtsid Eesti, Läti, Venemaa, Prantsusmaa, Horvaatia) Suurepärase moedemonstratsioon

Mai – Seto pitsi päevad Värskas. Konkursi teemaks pluus

Juuni-juuli – niplispitsi näitus Jänedal- Angelika Nöps, Kristiina Halberg, Helju Väli

17.-20. juuli – VIII rahvusvaheline niplispitsi näitus- seminar . Osa võtsid Eesti, Venemaa, Inglismaa, Rootsi ja Läti pitsimeistrid. Konkursi teema oli “Põll”. Meistriklassi viisid läbi Venemaa Balahna pitsimeistrid. Külalishäitus oli Aili Palmilt- Setu pits savis

August – Haapsalu salli päevad (kudumisvõistlus, demonstratsioon, oksjon)

September – Narva pitsimeistrid Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis

September – näitus “Eesti rahvuslikud pitsid” Lepoglavas- Horvaatias (Kristiina ja Priit Halberg, Maire Kirna ja Ragne Kuntsel)

Koolitused

Märts, aprill – seto niplispitsi koolitus Obinitsas (**Katõvärmilinõ pulgakõisiga koet pilo**)

August – koolitus Saksamaal Schönsees– Angelika Nöps. Kristiina ja Priit Halbeg, Eeva Talts

September – Priit Halbergi loeng Horvaatias “Eesti rahvuslikud pitsid”

November – Brügge heegelpitsi koolitus Valgas

Ulve Kangro koolitus “**Tekstiilide hingehoid**” Pärnus, Tallinnas, Tõstamaal.

Seto pitsi koolitused Türil ja Tallinnas– Ulve Kangro

Individaalkoolitus Jaapani käsitöömeistrile, raamatute autorile: Seto pits- Ulve Kangro, Haapsalu sall- Aime Edasi

Piirkonniti toimuvad koolitused erinevates pitsitehnikates.

2009. aastal ilmunud kirjandus

Aime Edasi „Haapsalu sall“

Ulve Kangro „Seto pits“

Pitsimeistrid on tutvustanud oma töid ja tehnikaid Tallinna keskaja päevadel, kohalikel hansapäevadel, mardilaadal ja mujal.

Osaleti konkursil *eesti-oma-kiri*. Ühe eripreemia sai Pärnu pitsimeister Birgit Pere töö

“Nooriku põll”.

Suurt tööd teeb Niplispitsi Selts, seltsil on ka laialdane koostöövõrgustik nii Eestis kui mujal.

Eeva Talts, 56 453 401, eeva.talts@mail.ee

Vildimeistrid

Oluline sündmus oli Tuija Vähevuori (Soome Lahti Wellamao opisto - Soome vildiühingu Filtti liige) masin- ja vabatikandi kursus 3.-5. aprillil koostöös ERKL ja Tallinna Käsitöökeskusega. Kursus oli plaanitud eelkõige viltmaterjalist lähtuvalt. Osalesid vildimeistrid ja õpetajad, aga ka teised huvilised.

Vildinäitus "Sireli-Sireli" 28. juuli.-10. aug. Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis. Koostöös Tallinna Käsitöökeskusega.

2010. aastal planeeritakse vildilaagrit Vigalas.

Liina Veskimägi-Ilste, 56 674 671, liina@folkart.ee

Väikeettevõtjad

2009. a. oli käsitöö väikeettevõtjatele eriliselt tegus.

Jätkusid "**Emotsionaalse müügikeskkonna**" koolitused eri paikkondades. (Vt. täpsemalt käsitööliidu 2009. aasta aruandest).

Augustis algas koostöös Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiaga projekt "**Käsitööga tööle 2**", kus koolitatakse töötuid ja lapsega kodus olevaid emasid. Koolituse moto: tootega turule. Koolitatavad saavad ka ettevõtluse algkursust.

Oktoobris toimus Haljala Rahvamajas II vabariiklik käsitööettevõtjate foorum

"**Loomemajandus - kunsti ja käsitöö võimalused**", kus kogu päeva vältel oli võimalus kuulata huvitavaid ettekandeid ning nautida Lääne-Virumaa meistrite loomingut. Sellest ettevõtmisest on kujunemas tore traditsioon.

Käsitöö väikeettevõtjad käisid märtsis Novgorodis tutvumas sealsete käsitöömeistrite ja nende toodanguga. Detsembris külastati Euroopa üht suurimat kunsti- ja käsitöömessi Milanos. Jätkub **koostöö EVEA-ga**. EVEA aastapäeval detsembris tunnustati käsitööliitu EVEA kuldmärgiga.

Ka tuleval aastal tahame pakkuda väikeettevõtjatele erinevaid koolitusi ja õppereise koostöös EAS-ga.

Oktoobris toimub III käsitöö väikeettevõtjate foorum Haapsalus. Samas antakse teist korda üle aasta käsitöö väikeettevõtja auhind.

Kersti Loite, 51 437 95, kersti.loite@mail.ee

KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID

Tallinna Ülikool

Kontaktisik: Ene Lind, 6409439, enelind@tlu.ee

Aadress: Narva mnt 25 10120 Tallinn

www.tlu.ee

Tallinna Ülikool on ainus kõrgkool Eestis, kus valmistatakse ette käsitöö ja kodunduse ning tööõpetuse õpetajaid magistri tasemel. Vastavat teadus-, õppe- ja arendustegevust koordineerib tööõpetuse osakond. Osakond kureerib õppetööd neljal õppekaval: 2 bakalaureuse õppekava – käsitöö ja kodundus, tööõpetus ja 2 magistriõppekava – käsitöö ja kodunduse õpetaja, tööõpetuse õpetaja. Osakonna erialade õppekavad on praktilis-loomingulise suunaga. Päeva- ja kaugõppe vormis õpib osakonnas käesoleval õppeaastal 179 üliõpilast. Osakonnas töötab 11 põhi- või osakoormusega õppejõudu.

Tööõpetuse osakonna **missiooniks** on toetada Eesti ühiskonna ja riigi jätkusuutlikku arengut haridusteaduste valdkonnas tööõpetuse, käsitöö ja kodunduse õpetajate ettevalmistamise, ainealase teadus- ning arendustegevuse ja nende tulemuste rakendamise ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Osakonna esmaülesandeks on tagada, et Eestis oleks piisavalt missioonitundega, loovust väärtustavaid tööõpetuse ning käsitöö ja kodunduse õpetajaid. Osakond näeb enda rolli eesti esemelise rahvuskultuuri ning töötraditsioonide hoidmisel ja arendamisel.

2009. aasta olulisemad ettevõtmised

Õppetöö

Eriti head meelt valmistab erialade suurenenud populaarsus. 2009. aasta sügisel asus käsitöö ja kodunduse erialale õppima 34 tütarlast, tööõpetust 11 noormeest, mis on üle aastate suurim sisseastujate arv.

Projektid ja arendustegevus

Osakond on olnud kolm aastat partneriks EU 6. raamprogrammi teadusprojektis “*Understanding and Providing a Developmental Approach to Technology Education (UPDATE)*”, milles oli partnereid kuueteistkümnest erinevast Euroopa teadus- ning haridsuasutusest.

Kuna tänapäeval on oma kompetentsi hoidmiseks oluline osaleda rahvusvahelistes koostöövõrgustikes, siis on osakond sõlminud koostöölepingud teiste vastavaid õppekavu kureerivate ja teadus- ning arendustegevust viljelevate ülikoolidega maailmas. Viimasel aastal lisandus kolm kõrgkooli erinevatest riikidest (Taani, Rootsi ja Läti). Eriti tihedad sidemed on osakonnal Helsingi Ülikooliga, kus osakonna õppejõud Ene Lind on valitud käsitöö pedagoogika dotsendiks.

Tallinna Ülikooli tööõpetuse osakonna üliõpilased on projekti ”Projektõppe juurutamine oskusainetes” raames koostanud õppejõud Tiia Artla juhendamisel pimedate laste jaoks üle seitsmekümne puuteraamatu. Raamatuid on eksponeeritud viiel näitusel Eestis. Veebruaris 2010. avatakse osakonna üliõpilaste tööde näitus Helsingi Keskraamatukogus.

Projekti „Veimevaka jälgedes” raames jäädvustasid üliõpilased perekond Kuuskemaa erakogus olevaid rahvakunstiesemeid. Tulemus oli laiemale avalikkusele tutvumiseks välja pandud näitusel Rahvusraamatukogus.

Õppejõud Andry Kikkulli juhendamisel töötasid tööõpetuse eriala üliõpilased projekti „Moodulitena kokkupandava saunalava ideekavandite väljatöötamine ja prototüüpide valmistamine” raames välja tootmisse mineva näidise. Töö tellijaks firma Serengeti OÜ.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia
rahvusliku käsitöö osakond

Kontaktisik: Ave Matsin, 52 62 510, ave.matsin@kultuur.edu.ee
Address: Posti 1, 71004 Viljandi
www.kultuur.edu.ee

Rahvusliku käsitöö osakonna missiooniks on kultuuriprotsessis aktiivselt osaledes esindada paikkondlikku ja rahvuslikku traditsiooni ning identiteeti tugevdavaid ja taasloovaid väärtusi. Meie jaoks on oluline sotsiaalselt ja ökoloogiliselt vastutustundlik tegutsemine traditsiooniliste käsitöötehnikate ja oskuste säilitajana, propageerijana ja taasloomijana kaasaegsesse tarbepäikeskonda.

Osakonna laiemaks eesmärgiks on kujuneda koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Eesti Rahva Muuseumiga pärandoskuste uurimise ja rakendamise keskuseks Eestis.

Rahvusliku käsitöö osakonnas õpib hetkel kokku 56 üliõpilast: 25 rahvusliku ehituse erialal ja 31 rahvusliku tekstiili erialal. Põhikohaga õppejõude kahe eriala peale kokku on 10, lisaks veel 30 tunnitavalist õppejõudu.

2009. aasta suuremad ettevõtmised

Õppetöö

Aasta kõige olulisemad sündmused olid seotud rahvusliku ehituse erialaga: oma diplomitööde kaitsmiseni jõudsid esimese lennu rahvusliku ehituse eriala üliõpilased Kristi Ristmägi, Egon Römer, Heiki Mürk, Erki Markson ja Tarmo Tammekivi. Viie lõputööst kolme keskmes oli vanade ehitiste renoveerimine: uue näo said maakivikelder, saun ja rehielamu. Ülejäänud kaks keskendusid uute majade ehitamisele traditsioonilises võtmes: valmisid Mulgi suitsusaun ja ait. Lõputööde kaitsmise komisjon eesotsas Eesti Vabaõhumuuseumi direktor Merike Langiga hindas kõigi üliõpilaste tööd väga heaks.

Suvel võeti pärast kolmepäevaseid vastuvõtukatseid Soomaal Karuskose talus vastu uus lend ehituse eriala üliõpilasi. Seekord oli soovijaid eelmistest aastatest rohkem ja esimesel kursusel alustas septembris õpinguid kokku 15 üliõpilast.

Novembris väisas ehituse eriala rahvusvaheline akrediteerimiskomisjon, kes hindas kõrgelt uue eriala võimalusi saada oma valdkonna rahvusvaheliseks oskusteabekeskuseks.

Täienduskoolitused

2009. aastal toimus rahvusliku käsitöö osakonnas 12 täienduskoolituse kursust, kus osales kokku 169 õppurit.

11.-14. juunil toimusid Soomaal järjekordsed puupäevad, mille seekordne teema oli "Ühest puust riistad". Nelja päeva jooksul toimusid Raudna jõe kaldal Karuskose talu territooriumil meistrite õpipäevad ja traditsioonilise puutöölalane seminar. Juhendajateks olid rahvusliku käsitöö osakonna õppejõud ja üliõpilased ning teised oma valdkonna meistrid ja harrastajad.

Osakond võitis sügisel Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse korraldatud riigihanke, mille eesmärgiks oli leida koolitaja kutsekoolide käsitööõpetajate täienduskoolituse kursuste läbiviimiseks. Detsembris toimunud esimesele kahepäevasele tootarenduskoolitusele järgnevad kolm kahepäevast koolitust 2010. aastal.

Projektid

Kevadel sai Euroopa Sotsiaalfondi rahastuse kolmeaastane projekt „**Käsitööga Tööle 2**“, mille eesmärk on töötute ja väikelastega kodus olevate emade käsitöö tootearenduse ja ettevõtlusalane koolitus, mis aitaks neil väikeettevõtjana tööle naasta. 2009. aasta septembris alustati tootearenduse ja ettevõtluse koolitusi kuues Eesti piirkonnas (keskused: Kärdla, Pärnu, Rakvere, Tartu, Viljandi, Võru). Projekti tegevuste kaudu saavad osalejad uusi teadmisi kohalikust käsitööst kui loomemajanduse ühest olulisest valdkonnast ja võimaluse täiendada oma tootearenduse ja ettevõtluse alaseid oskusi. Projekti eesmärgiks on aidata ette valmistada potentsiaalseid kohalikke väikeettevõtjaid.

Rahvusliku käsitöö osakond on alates 2009. aasta septembrist partneriks Turu Ülikooli veetavas Central Baltic INTERREG IV programmi 2007–2013 poolt rahastatavas projektis **Promoting Natural Material and Restoration Know-How**. Kolmeaastase projekti eesmärgiks on uurida ja populariseerida looduslikke materjale. Rahvusliku käsitöö osakonna rolliks on koguda ja töödelda kõikvõimalikku loodusmaterjalide alast oskusteavet – välitöömaterjale, raporteid, teadustekste, juhendeid jne. Samuti vaadeldakse vastavate oskuste ja tööviiside praktilisi rakendusvõimalusi. Töö eesmärgiks on luua käsitööd ja loodusmaterjale vaatlev ning perioodiliselt uuenev võrgulehekülg. Võrgulehel on plaanis regulaarselt anda ülevaade ka valdkonna päevakajalisest infost ning tutvustada käsitööalal toimuvaid üritusi-ettevõtmisi. Projekti raames plaanitakse välitöid mitmes Eesti piirkonnas.

Kõrgkoolide ja ettevõtete koostöömeetme raames sai Euroopa Sotsiaalfondi rahastuse käsitöö osakonna projekt „**Pärandtehnoloogiate rakenduskeskuse väljaarendamine (Pärtel)**“. Projekti eesmärk on luua ettevõtete, kutse- ja erialaliitudega koostöös pärandtehnoloogiaalane rakendus- ja pädevuskeskus. Projekt hõlmab järgmisi allprojekte: rahvusliku tekstiili õppekava rahvarõivavalmistaja ja nahatööde spetsialiseerumismoodulite väljaarendamine, rahvusliku ehituse õppekava palkehitudinstruktori spetsialiseerumismooduli väljaarendamine, rahvusliku metallitöö rakenduskõrgharidusõppekava väljatöötamine ja käivitamine aastal 2011 ning pärandtehnoloogia magistriõppekava väljatöötamine ja käivitamine aastal 2011.

Näitused

Rahvusliku käsitöö osakonna näitusetegevus on jätkuvalt aktiivne. Aprillist maini sai vaadata rahvusliku tekstiili üliõpilastööde näitust Viljandi teatris Ugala. Samal ajal oli Viljandi Linnagaleriis rahvusliku ehituse I lennu (2005-2009) üliõpilastööde näitus "**Puu süü**", mis andis ülevaate 4 aasta jooksul akadeemias õpitust.

Novembris võis Pärnus Endla teatri galeriis ja Pärnu Linnaraamatukogus näha rahvusliku tekstiili tudengite tööde näituse "**Käsi Soe Kiri Loe**". Näitustel oli eksponeeritud tekstiili eriala üliõpilastööna valminud teoseid. Samal ajal oli ERKLi 2010. aasta teemale pühendatud rahvusliku ehituse eriala õppetöid tutvustav näitus "**Puuaastaring**" üleval Eesti Pärimusmuusika Aidas.

Novembri lõpul avati Ungaris Kecskemeti mänguasjauseumis koostöös Tartu Mänguasjauseumiga koostatud näitus "Eesti mänguasi - traditsioon ja tänapäev". Näitus tutvustab traditsioonilisi Eesti talulaste mänguasju, mille kõrval säravad värvika kontrastina Eesti rahvakunstist inspireeritud kaasaegsed mänguasjad.

Detsembris oli eriala õppetööde näitus juba traditsiooniliselt üleval Palamuse muuseumis.

Teadus- ja arendustegevus

4. detsembril toimus Viljandi Pärimusmuusika Aidas rahvusvaheline konverents **Kui käsitöö kohtub teadusega: ajaloolised rõivarekonstruktsioonid**. Konverentsi eesmärgiks on

tutvustada meie naabermaade ajaloolisi rõivarekonstruktsioone ja eelkõige küsimusi ning probleeme, mis võivad nende valmistamise protsessis üles kerkida. Konverentsi ajal sai Pärimusmuusika Aidas tutvuda Eesti arheoloogiliste rõivarekonstruktsioonide valikuga.

Veebruaris ilmus Rahvusliku Käsitöö sarjas esimene raamat „**Etnograafilised sõbad ja tekid: lühike õpetusraamat**“ (autoriteks K. Jõeste, A. Matsin, C. Kütt), mis annab ülevaate õppetööna valminud traditsioonilistest sõbakirjalistest vaipadest koos tegemisjuhistega. Sügise ilmus inglisekeelne artiklite kogumik Viljandimaa pärandoskajatest 2008 aastal (**Traditional woodworking and building crafts in Viljandi county in 2008**). Lisaks ilmunud trükistele teevad osakonna üliõpilased ja õppejõud aktiivste kaastööd ajakirjale „**Käsitöö**“.

2009. aastal sai ametliku Tartu Ülikooli spin-off firma staatuse **Loomeagentuur**, mille tegevuse üheks eesmärgiks on õppetööna loodud esemete tootmine ja turustamine. Firma on andnud lisaks osakonna raamatutele välja esimesed lauamängud: Kihnu doomino ja Kiridoomino, mille prototüübid on valminud rahvusliku tekstiili eriala õppetööna.

Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA

Eesti Käsitööõpetajate Selts loodi 1989. aastal. 2009. aastal sai selts 20 aastaseks. Pikk tegutsemisaeg on näidanud, et tegeletakse õige asjaga. Seltsis on välja kujunenud traditsioonilised üritused: igal aastal viiakse läbi suvine koolitus Eestimaa eri paigus ja sügisel toimub konverents. Väljakujunenud traditsioonid toetavad jätkusuutlikkust. Suveüritusel on peatähelepanu õpetaja kutsealasel koolitusel (töötoad, erialane kogemuste vahetamine, silmaringi avardamine, uute sidemete loomine), sügisel on põhiteemadeks õpetajaks olemise probleemid (ainekava, innovaatilised õppemeetodid, õppekava läbivad teemad jne.). Eesmärgiks on ühendada õpetaja kutse- ja ametialased pädevused ühtseks tervikuks.

2009. aasta oli käsitöö ja kodunduse olümpiaaadiaasta. Traditsiooniliselt korraldas Tallinna Ülikool konkursi, mis kulmineerus üleriigilisel konkursil Tallinnas. Konkursi ettevalmistamise ja läbiviimisega olid tegevad kõik seltsi liikmed koolides. Tunnustati tublimaid õpilasi ja juhendajaid.

AITA ja ETS (Eesti Tööõpetajate Selts) pidasid ühiseid suvepäevi Võrumaal Rõuges. Õppepäevade eesmärgiks oli teadvustada ja tähtsustada üleriigilise õppekava läbivat teemat „Oma ja pärimuskultuur kultuuride mitmekesisuses“, õppida tundma ja väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ning eripära ja omandada teadmisi Eesti rahvakultuuri kujunemise kohta. Suvepäevad pühitseti Rõuge kirikus.

Kolme koosoldud päeva vältel matkas kogu seltskond Ööbiku- ja Tindiorgu ning Suurele Munamäele, tutvus Võrumaa käsitöötraditsioonide ning kultuuriväärtustega. Kohtuti oma ala spetsialistidega (sepp Peeter Reemann, keraamik Aivar Rumvolt, Vahur Kõrbe). Võru haridusjuht tutvustas Võru Instituudi tegevust. Tõelised oma kultuurihoidjad ja kandjad on setod. Setomaa ülemsootska kaudu jõudsid kursuselasteni setode tööd ja toimetamised, mured ja rõõmud.

Töötubades õpiti erinevaid viltimistehnikaid, masintappimist, pabertikkimist, sepa-, klaasi-, naha- ja pärlitöid. Valmistati unenäopüüdjaid, vinüülplaadist korve, kivist, traadist ja plekist putukaid ja skulptuure.

Kodutööna kaasavõetud ehted andsid ideid edasiseks loominguliseks tööks õpilastega.

Juubelikonverentsil „Mustri jälg ajas“ osales 96 seltsi liiget ja 14 külalist. Loengute teemad

olid harivad, vajalikud käsitööpetajale silmaringi laiendamiseks. Täitus eesmärk – õppida tundma ja väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ning eripära ning mõista end kultuuri kandjana ja edasiviijana. Lektoriteks olid oma ala spetsialistid Vaike Reemann, Mare Kõiva, Erika Pedak, Reet Piiri, Eevi Astel. Eesti Rahva Muuseumis toimus rahvariiede esitlus. Oma loomingut tutvustasid seltsi liikmed, kes on õppinud Rahvariidekoolis. (Tiiu Rosenberg, Piia Rand, Ele Kõiv, Silvi Allimann, Kristi Teder). Eriti huvitav oli Reet Piiri esitlus teemal „Innovaatilisus rahvarõiva ainetel kaasaegses rõivastuses“. Teema on aktuaalne ja sellega täitus eesmärk – omandada teadmisi ja kogemusi eesti rahvakultuuri arenemise kohta, viies need teadmised ja kogemused käsitöötundidesse.

Sünnipäevapidu toimus Tartu M. Härma Gümnaasiumis. Täna ja austati seltsi asutajaliikmeid, auliikmeid ja külalisi. Selts võttis vastu 7 uut liiget. Kõik seltsi liikmed said mälestuseks hõbesõle. Peoõhtul estlesid oma moeloomingut M. Härma Gümnaasiumi õpilased. Elevust pakkus meie koostööpartner Ruffler OÜ, kes kinkis loosimise teel koolidele õmblustarvikuid ning peavõiduna 3 õmblusmasinat.

2009.a. juubelikonverentsiks valmisid hõbesõled, mis on kingituseks kõikidele seltsi liikmetele.

Uue kujunduse said seltsi kruusid ja tänu- ning aukirjad. Selle aasta särgikonkursi kavandi tulemusena valmisid uhked särgid suvepäevadel osalejatele.

EKS AITAI jätkub koostöö Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga ning Eesti Rahva Muuseumiga. Tähtis on luua noorteühendusi käsitööliitude juurde, õppida tundma oma kultuuripärandit, viia noored muuseumitundidesse ja tuua käsitöömeistrid koolidesse.

Seltsil on toimiv kodulehekülg <http://kasitoo.edu.ee>, mille kaudu kuulume käsitöö kogukonda ja aktiivne list napud@lists.oesel.ee, kus saavad osaleda kõik soovijad. Võrgustik toimib, areneb ja täieneb kui loovust hinnatakse ja kaasatakse uusi tegijaid. Tunneme heameelt uute liikmete üle. Võrgustikutegevus võimaldab korraldada õpetajate loomingu näitusi, ekskursioone ja õppekäike naabermaadesse. Plaanis on läbi seltsi tegevuse rohkem tähelepanu pöörata õpilaskonnale, haarata nad seltsi töösse. Seltsi üritustel saab infot käsitöövahendite ja materjale puudutava kohta.

Kristi Teder, kristiteder@hotmail.ee

EKS AITA esinaine

Eesti Tööõpetajate Selts

1993-1994 aastal lükkas meie tööõpetuse õpetajaid (edaspidi tööõpetajad) ühinema Eesti Käsitööõpetajate Seltsi AITA tollane juht Lehte Jõemaa, kes korraldas kontakte ja ühisüritusi soomlaste tehniliste ainete ühendusega TAO-ry.

Kuna üle-eestilisest ühendusest ei tulnud midagi välja, siis asutati 1994 aasta detsembris Tallinna Töö- ja Tehnikaõpetajate Selts (TTTS). Soomlaste algatusel ja toetusel korraldati tööõpetajatele mitmeid kursusi rahvusvahelise ühisprojekti (Tallinn ja Helsingi linnavalitsus, TAO ja TTTS jt) abil kaasajastatud Tallinna Arte Gümnaasiumi (tollal Tallinna 49. Keskkooli) õppetöökojas.

Kuna TTTS liikmeteks astusid õpetajaid üle Eesti, siis võtsime 2003. aasta lõpus ühenduse uueks nimeks Eesti Tööõpetajate Selts. Jätkasime koolituste korraldamist algul Tallinnas, alates 2004 aga ka teistes Eesti piirkondades (Viljandi-, Järva-, Ida-Viru-, Hiiu- ja Tartumaal). 2008. aastast korraldame suvekursusi koos AITA-ga, need on toimunud Rapla- ja Võrumaal, sellel aastal toimuvad need Viimsis.

Kuna tööõpetuse ruumid ning õpetamistingimused olid ja on enamikus üldhariduskoolides ebanormaalsed, siis on selts teinud asutamisest alates mitmeid pöördumisi kohalikele omavalitsusele, haridus- ja sotsiaalministeeriumile. Nendes pöördumistes kirjeldasime

olukorda ja tegime ettepanekuid muudatusteks. 2002/03 aastal viisime läbi üle-eestilise küsitluse üldhariduskoolide tööõpetuse ruumide vastavusest sotsiaalministri määrusele „Kooli tervisekaitsenõuded”. Kokkuvõtte uurimusest avaldati ajakirjas Haridus 2003/8. Kahjuks toimus uuring vastupidiselt, uues kooli tervisekaitsenõuetest võeti välja peaaegu kõik tööõpetuse ruume puudutavad punktid.

Pisut kokkuvõtvalt meie korraldatud koolitustest ja rahastatud projektidest. Teemadeks on meil olnud sepistamine, mudeliehitus, paekivi töötlemine, vigursaagimine, elektroonika-, metalli-, puidu-, klaasi ja nahatööd. 2004. aastal alustasime koostööd muuseumidega, eesmärgil valmistada koolides muuseumiesemetest koopiaid, mida võiksid eelkõige lapsed muuseumi külastades kasutada. Alustasime kurnimängu komplektide valmistamisega, kuid kahjuks soikus huvitav algatus mitmete tehniliste ja organiseerimisraskuste tõttu. 2005. aastal toimus meie eestvedamisel Tallinnas rahvusvaheline konverents „Käelis-loominguline kasvatus – loomisrõõm”. Kaasasime üritusse veel kunsti-, käsitöö-, algklasside- ja lasteaednike ühendused. Konverentsil esinesid ka soomlased, taanlased ja lätlased. 2006. aastal viisime koos muusikaõpetajate aineliiduga läbi projekti „Igaühel oma pill”, mille käigus koolitasime tööõpetajaid valmistama lihtsamaid rütmipille. Aastatel 2006-2008 korraldasime ja juhtisime projekti „Perering”, mille käigus valmistasid lapsed koos vanema pereliikmega kooli tööõpetuse ruumides mitmesuguseid kodus vaja minevaid esemeid ning kingitusi. 2007 kursusel tutvustasime tööõpetust Jaapanis ja õppisime kasutama jaapani saagi. Samal aastal osalesime koos AITA-ga Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu algatatud konkursil „Kingitus sõbrale”.

2009. aasta tähtsaim üritus oli muidugi suvekursus Võrumaal, millest võib täpsemini lugeda AITA juhi Kristi Tederi oma seltsi ülevaate loost. Sellest suvekursusest kasvas välja mõte korraldada koolitus joonestamist andvatele õpetajatele. Selle viisime läbi koos Kunstihariduse Ühinguga. Õppemetoodiline seminar „Joonis tootearenduses ja disainis“ toimus 5. detsembril TTÜ Insenerigraafika keskuses. Rahastamata jäi projekt „Eesti töö- ja tehnoloogiaõpetuse infoportaal”.

Meie seltsis on hetkel 52 liiget, ETS kuulub Eesti Õpetajate Liitu ja Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liitu. Meie esindaja on Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogus ning meie seltsi liikmed on REKK atesteerimiskomisjoni eksperdid ja REKK kutsekomisjonide koosseisus.

Tõnu Tammar, 56499136, tonu.tammar@mail.ee

Käsitööd õpetavad ametikoolid

Rahvusliku käsitöö ja ettevõtluse ainekava alusel toimub käsitöö õpetamine järgmistes ametikoolides:

**Haapsalu
Kutsehariduskeskus**
Ehitajate tee 3
Haapsalu
Tel.+372 6661740
kool@hkhk.edu.ee

Kuressaare Ametikool
Kohtu 22
93812 Kuressaare
+372 45 24 600
www.ametikool.ee

**Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskool**
Müüri 4, Olustvere
Suure-Jaani vald
70401 Viljandimaa
+372 4374290
www.olustvere.edu.ee

Räpina Aianduskool
Pargi 32, Räpina
64505, Põlvamaa
+372 7961395
www.ak.rapina.ee

Sillamäe Kutsekool
Tallinna mnt. 13
40233 Sillamäe
+372 3925 160

Tallinna Kopli Ametikool
Kopli 98
11711 Tallinn
+372 6 618 039
<http://kopliamk.haridus.ee>

**Vana-Vigala Tehnika- ja
Teeninduskool**
Vana-Vigala
78003 Vigala vald
<http://www.wigalattk.ee>

Erivajadustega käsitöömeistrite koolitamine

Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskus
Astangu 27
13519 Tallinn
+372 659 4001
<http://www.astangu.ee/>

Tallinna Puuetega Noorte Keskus Juks
Kadaka tee 153c,
12615 Tallinn
+372 673 7949
<http://www.juks.ee/>

TEGEVUSPLAAN 2010

EESMÄRK 1: ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Mõõdikud:

- paikkondlike keskseltside arv
- käsitöökeskuste arv
- alaliitude arv
- noorteorganisatsioonide arv
- paikkondlike infopunktide arv
- toimiv andmebaas

Olulisemad tegevused:

- Kontsentreeruda käesoleva tegevusperioodi **käsitööliidu arengukava** (aastateks 2008-2011) võimalikult heale täitmisele aastaks 2011 ja alustada ettevalmistusi uue arengukava koostamiseks aastal 2011.
- **Toimivate võrgustike** (paikkondade keskseltside, alaliitude) jätkusuutlikkuse tagamine.
- Alustatud uute võrgustike – väikeettevõtjad ja rahvarõivameistrid – täiendamine ja toetamine koostöös MTÜ-ga Rahvarõivas ja väikeettevõtjate alaliiduga.
- **Uute paikkondlike keskseltside/ümarlaudade loomine:** Pärnumaa, Saaremaa.
- Toimivate käsitöökeskuste ja meistikodade võrgustiku loomine ja andmepanga avaldamine kodulehel.
- **Projekti Ring ümber kunsti ja käsitöö** jätkamine paikkondades. Viljandimaa.
- Paikkondades toimunud projekti *Ring ümber käsitöö* andmepanga avaldamine kodulehel. Võimalike andmete uuendamine.
- Alaliitude nõukoja esindaja kaasamine juhatuse töösse. **Alaliitude teatmiku** (ajalugu, juhis, fotod) ettevalmistamine aastaks 2011. Alaliitude suuremate ettevõtmiste jätkuv teavitamine infolehe *Teataja* ja veebilehe www.folkart.ee kaudu. Uute koostöövõimaluste leidmine ja vajadusel alaliitude tugipunktide moodustamine paikkondades. Uute alaliitude moodustamise jätkuv toetamine. Lähiaastate eesmärk - **väikeettevõtjate alaliidu tegevuse toetamine** ja võimalusel uue MTÜ loomine.
- Koostöös Käsitööõpetajate Seltsiga AITA ja Eesti Tööõpetajate Seltsiga pöörata erilist **tähelepanu huvikoolidega koostöö alustamiseks** ning teha ettevalmistusi

Käsitööaasta 2011 **ühisprojektidele ehtekojad ja käsitöö grafit**. Vt. tegevusplaani lisa 4 *Käsitööaasta 2011*.

- Koostööpartneritega uute võrgustike loomine (uus aktiivne koostööpartner ajakiri „Käsitöö“) ja ühisosa laiendamine (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia ja Eesti Rahva Muuseum). Käsitööliidu esindaja osalemine EVEA volikogu töös.
- **Toetajaliikmete andmebaasi avaldamine** käsitööliidu infokanalite kaudu. Koolitus veebilehe loomiseks.
- **Paikkondlike infopunktide tegevuse toetamine**. Infomaterjalide trükkimine ja jagamine infopunktidele – voldik, *Teataja* jt. trükised.
- Koostöö Rahvakultuuri Arendus ja Koolituskeskusega (Heli Kallasmaa) ja maakondade rahvakultuuri spetsialistidega **rahvakultuuri valdkondliku andmekogu** kontrollimiseks ja täiendamiseks käsitöö valdkonnas.
- **Paikkondlike teabepäevade korraldamine** võimaluste piires.

Eesmärk 2: ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Mõõdikud:

- kuulumine valdkonnaga seotud olulistesse ühendustesse Eestis ja Euroopas, osalemine juhtorganite töös
- koostööpartnerite arv
- koostöölepingute arv
- süsteem enda nähtavaks tegemiseks, meediaplaani olemasolu
- toetav meediakajastus – ERKL-i tegevust kajastavad saated, ilmunud artiklid

Olulisemad tegevused:

- **Jätkusuutliku koostöö tugevdamine** Eestis ja Euroopas. Osalemine Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni ning Põhjamaade Käsitööliidu aastakoosolekutel ja seminaridel, Põhjamaade Käsitööliidu juhtimise ülevõtmine konverentsil Oslos. **Juunist 2010 kuni 2013 on Eesti Põhjamaade Käsitööliidu juht** ning liikmesmaade seminaride ja konverentside korraldaja. Ettevalmistus 2011 novembris toimuva rahvusvahelise konverentsi ja käsitöömeistrite laada korraldamiseks. Koostada plaan eesti käsitöö valdkonda tutvustavate materjalide tõlkimiseks inglise keelde. Euroopas ja Põhjamaades toimuvate messide ja festivalide info edastamine käsitööliidu liikmetele.
- **Ühistegevused koostööpartneritega**. Partnerluse täpsustamine, vajadusel koostöölepingute sõlmimine
- Osalemine Rahvakultuurikeskuse, Vabaharidusliidu, Eesti Folkloorinõukogu jt. koostööpartnerite koosolekutel ja seminaridel.
- Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liitu erinevates ühendustes/institutsioonides esindavad isikud jäävad samaks kui 2009. aastal.
- **Logo statuudi ja kasutamissoiguste väljatöötamine**. Logo kasutamine paikkondade ettevõtmistel ja meistririkodades.
- ERKL-i tegevuse kajastamine eesti- ja ingliskeelsel kodulehel www.folkart.ee, ühildumine MTÜ Rahvarõivas kodulehega. Inglisekeelse veebilehe käivitamine. Kodulehekülje struktuuri ja kujunduse uuendamine.

- **Teataja kirjastamine** kaks korda aastas. Alaliitude, paikkondade ja ERKL-i suuretegevuste reklaammaterjalide kirjastamine. Kalender-teatmiku 2011 koostamine. Planeeritav teema – puutöö.
- ERKL-i tegevuse propageerimine erinevate väljaannete kaudu ja läbi suuremate ettevõtmiste (käsitööpäevad, keskaja päevad, mardilaat jm.).
- **Koostöö ajakirjaga „Käsitöö“** ERKL-i suuremate eesmärkide ja ettevõtmiste tutvustamiseks. Aastal 2012 täitub käsitööliidul 20 aastat taasloomisest. Võtta plaani anda ajakirja „Käsitöö“ lisaväljaandena välja sel puhul erinumber. Vastavalt võimalustele tuleb kaaluda, kas see ilmiks 2012. aasta veebruaris volikogu ajaks või juba 2011. aasta novembriks, mõeldes rahvusvahelisele konverentsile. Ajakiri peab olema kakskeelne.

Eesmärk 3: rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud läbi elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Mõõdikud:

- erinevatele sihtgruppidele (paikkondlike keskseltside ja alaliitude juhid, meistrid, huvilised, õpetajad) suunatud koolituste arv
- koolitustel osalenute arv
- kutsekeskuste arv
- kutsestandardite arv
- väljaantud kutsetunnistuste arv
- õppekirjandus (loengukonspektid, kursusematerjalid)

Olulisemad tegevused:

- **Puutööaasta** koolituspäevade ning õppelaagri korraldamine Avinurmes 18. juunil. Vt. tegevusplaani lisa 3 *2010 aastateema puutöö*.
- Pakkuda jätkuvalt organisatsioonisisest koolitust: **Juhtide kool** 24. septembril.
- **ERKL-i koolituskeskuses** toimuvate teoreetiliste ja praktiliste kursuste korraldamine käsitöömeistritele ja -harrastajatele. Kursuste loend www.folkart.ee.
- Programmi "Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes" 1.1.0603.08-0002 täitmine.
- Täiendkoolitused käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele alaliitude kaudu. Alaliitude kursuste, suvekoolide ja käsitöölaagrite korraldamine.
- **Väikeettevõtjate täiendkoolitus koostöös EAS-iga** vastavalt projektidele. Leida võimalusi toetajaliikmete koolituseks, seda eriti toimivate veebilehtede avamiseks.
- **Projekti Käsitööga tööle 2** läbiviimine järgmistes linnades: Kärdla, Pärnu, Rakvere, Tartu, Viljandi, Võru.
- **Lastele mõeldud õpitubade korraldamine** käsitööliidu ning paikkondlikel rahvakunsti- ja käsitöölaatel.
- Koolitustegevuse teavitamine kodulehel ja flaieritel. **Koostöö Tallinna Rahvaulikooliga.**
- **Meistriõppe korraldamine ja kutsetunnistuste rahvakunsti- ja käsitöömeister I-V väljaandmine:**
  1. Teoreetiliste kursuste korraldamine Tallinnas ja mujal Eestis
  2. Kutsetunnistuse saamise võimaluste propageerimine (koduleht)
  3. Eksamite ja osaoskuseksamite korraldamine kutsehariduskeskustes, kutse- ja

kõrgkoolides (eksamiperiood aprillist juunini, võimalusel ka muudel aegadel)

- **Rahvusvahelise konverentsi „Ornament, võti maailma“** (november 2011) toimkonna moodustamine ja ettevalmistamine (ruumid, programm, rahastus jne.) Osalemine rahvusvahelistel koolitustel/konverentsidel Euroopas ja Põhjamaades.
- **Projektide Käsitöö Grafit ja Ehtekojad ettevalmistus** ja läbiviimine koostöös Käsitööõpetajate Seltsiga AITA, SA Laulupeo Sihtasutuse ja teistega. Vt. tegevusplaani lisa 4 *Käsitööaasta 2011*.

Eesmärk 4: traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitööalased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Mõõdikud:

- vaimse pärandi (erinevate käsitöötehnikate) kaardistus paikkondade kaupa
- Pärandihoidja auhind
- erinevate stipendiaatide hulk
- mardilaada ja keskaja päevade toimumine
- paikkondlike käsitöölaatade arv
- käsitöönäituste arv
- aastateemaga seotud ettevõtmiste arv
- iga-aastased käsitööpäevad
- käsitöö populariseerimisele ja uute toodete väljatöötamisele suunatud konkursside arv, osalejate arv
- avaldatud trükiste arv

Olulisemad tegevused:

- **Pärandihoidja** auhinna väljaandmine.
- Koostöö Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse ja Kultuuriministeeriumi juures tegutseva vaimse kultuuripärandi nõukoguga **vaimse pärandi kaardistamiseks, traditsiooniliste käsitööoskuste üleskirjutamiseks**.
- Koostöö TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga projekti pärandtehnoogiatega rakenduskeskuse väljaarendamine raames.
- **Koostöö ERMiga** konkurssi toetava õppekirjanduse väljaandmiseks.
- SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde loodud **Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondi** stipendiumide jagamise põhimõtete väljatöötamine koostöös fondiga ning täiendavate annetuste kogumine.
- Lühi- ja pikaajaliste **stipendiumide taotlemine** meistritele käsitöövaldkonna edendamiseks, traditsiooniliste käsitöötehnikate omandamiseks (Kultuurkapital, Tallinna Kultuuriväärtuste Amet jt. fondid).
- 2009. aasta **mardilaada** korralduslike uuenduste (nt. käsitöö öö, nõuandekojad jm.) kinnistamine. Mardilaada 2011 programmi väljatöötamine. **Keskaja päevade** läbiviimine ja aasta 2011 päevade ettevalmistamine.
- **Rahvakunstillaatade korraldamine** erinevates paikkondades. Vt. tegevusplaani lisa 1 *2010. aasta olulisemate käsitööürituste kalender*.
- Rahvakunsti- ja käitöönäituste korraldamine **Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis**. Vt. tegevusplaani lisa 2 *Eesti Käsitöö Maja 2010. aasta näitused*

Juhatuse ettepanekul tuleks kaaluda näituste aja pikendamist kahelt kolmele nädalale. Kaks nädalat on liiga lühike aeg, et soovijad jõuaksid näitusega tutvuda.

- Balti riikide ühishäituse „23 kaunist seelikut“ korraldamine 23. Baltica raames Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis.
- **Aastateema 2010 – puutöö**– propageerimine näituste ja meistririkodade kaudu Tallinnas ja maakondades. Vt. tegevusplaani lisa 3 *2010 aastateema puutöö*.
- Puutööd ja puutöömeistreid tutvustava **kalendri väljaandmine**. Presentatsioon mardilaadal.
- **Aastateema 2011 – ehe-ehe** – ettevalmistamine, trükiste ja õppepäevade kavandamine. Vt. tegevusplaani lisa 4 *Käsitööaasta 2011*.
- **Konkursside korraldamine** uute käsitöötoodete ja ideede saamiseks.
- Konkurss *eesti-oma-puu 2009/2010* (õppepäev, läbiviimine, näitus, kataloog) vt. tegevusplaani lisa *2010 aastateema puutöö*.
- Konkurss *eesti-oma-ehe 2010/2011*. Ettevalmistus: juhend ja konkursi väljakuulutamise, õppepäevad Tallinnas ja Tartus, konkursi toetava trükise ettevalmistamine koos ERM-iga.
Konkurss *eesti-oma-ehe 2010/2011 põhikoolide õpilastele* (5.-9. klass) koostöös AITA ja Tööõpetajate Seltsiga.
- Töötada välja uued alused käsitööliidu konkursside korraldamiseks alates 2012. Konkursiga *eesti-oma-ehe* lõpeb *eesti-oma sari*.
- Paikkondlike käsitöötraditsioonide tutvustamine käsitööpäevade kaudu: XV **käsitööpäevad Muhu- ja Saaremaal** 23.-24. aprillil.
- **Eesti ja Euroopa käsitöömeistrite omavaheliste kontaktide tihendamise** ja ühistegevuse korraldamine. Osalemine laatadel.

Eesmärk 5: aastal 2011 eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üheks eestluse identiteedi aluseks

Oma on armas

Möödikud:

- unikaalsete käsitööesemete tunnustamine kvaliteedimärgiga
- tootearenduspreemiate arv
- konkursside võidutööde jõudmine käsitööturule
- käsitööliidu poolt tunnustatud käsitööpoodide ja avatud meistririkodade arv
- ERKL-i toetajaliikmete (väikeettevõtjate) arv

Olulisemad tegevused:

- **Väikeettevõtjate tegevuse toetamine** oma alaliidu jõulisema tegutsemise kaudu. Alaliidu ettepanekute ja tegevuste suurem kajastamine *Teatajas* ja veebilehel.
- Kolmanda **väikeettevõtjate foorumi korraldamine Haapsalus** 9. oktoobril.
- **Parima käsitööettevõtja 2010 tunnustamine** ettevõtjatefoorumil.
- Moodustada **kvaliteedimärgi komisjon** ja võimalusel anda esimesed kvaliteedimärgid üle väikeettevõtjate foorumil 2010 Haapsalus.
- **Toetajaliikmete** tutvustamine meie kodulehel ja nende tegevuse toetamine vastavalt võimalustele (koolitus, nõustamine, ühistegevused).
- **Parimate meistrite ja toodete valimine** mardilaadal ja keskaja päevadel.
- Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis toimunud näituste seast parima valimine.

- **Käsitööpoodide ja avatud meistrikodade kaardistamine** paikkonniti ja tutvustamine veebilehel. Võimalusel ka paberkandjal.
- Trükis *Ring ümber kunsti ja käsitöö* Viljandimaal.
- Rahastuse otsimine (**tootearenduspreemiad**) konkursside parimate tööde turule toomiseks.
- Uue **käsitöötoodangu tutvustamine meedia vahendusel** (kvaliteettoodangu presentatsioonid, meistrite persoonilood).
- Otsida **uusi turgusid Eestis ja Euroopas** ning pakkuda huvilistele otsekontakte ERKL-i kaudu.

2010. aasta olulisemate käsitööürituste kalender

Aeg	Sündmus	Koht	Kontakt
VEEBRUAR			
13.	ERKLi volikogu	Tallinn	info@folkart.ee
MÄRTS			
27.	Läänemaa Käsitöölise Ümarlaud	Haapsalu	5690617 Marju Heldema
APRILL			
10.	Viljandimaa 14. rahvakunstpäev	Viljandi kultuurimaja	52 90 617 Leida Mägi
10.-11.	XII käsitöölaat Viru Nikerdaja	Jõhvi gümnaasium	55 47 273 Anne Uttendorf
23.-24.	XV käsitööpäevad Muhu- ja Saaremaal	Muhu saar ja Saaremaa	51 63 773 Tiina Jõgi
MAI			
4.-15.	Konkurss <i>eesti-oma-puu</i> maakondlik- ja Käsitööga tööle II näitus	Rakvere galerii	5143795 Kersti Loite
5.-15.	XVII Seto Pitsi Päevad	Seto Talumuuseum	Info Seto Talumuuseum 56566898
8.	näitus ja (M)ELU MESS kevadlaat	Rapla	51 28 931 Ivi Sark
15.	Kevadlaat Mikitamäel	Mikitamäe vallamaja	Info 53420676 aida@mikita.edu.ee
26. mai - 11. juuni	Konkurss <i>eesti-oma-puu</i> võidutööde näitus	Eesti Käsitöö Maja, Pikk 22, Tallinn	info@folkart.ee 50 41 943 Liisa Tomasberg
JUUNI			
3.	XVI Lossipäeva käsitöölaat	Põltsamaa lossihoov	55 13 147, Katre Arula
11.-13.	II Puutööpäevad Karuskosel	Sandra küla	info@folkart.ee , 5041943 Liisa Tomasberg

12.-13.	Rakvere Linnapäevad - Pika tänava käsitöölaad	Rakvere	5143795 Kersti Loite
19.-20.	Vastseliina maarahva laad	Vastseliina	Info 785 1139, 509 630, vastseliina.laad@mail.ee
24.	VANA AJA PÄEVAD	Vastseliina	50 96 301 Ivar Traagel
24.-27.	Rahvusvahelised hansapäevad	Pärnu	444 83600, 2010@parnu2010.eu
24.-27.	Näitus 10 aastat Pärnu Pitsistuudiot	Pärnu Kuninga tänava põhikool	56 453 401 Eeva Talts
JUULI			
6.-9.	VII kangakudujate päevad Sõrandus. Teema: suurrätt.	Sõrandu	Sõrandu külaselts Kaie Altmets 53 307 367 www.sorandu.org
8. - 11.	Keskaja päevad	Tallinna vanalinn	info@folkart.ee 6604 772
10.	V Harjumaa käsitööpäevad	Neeme küla, Jõelähtme vald	525 2220 Erge Loorits
12.-16.	Käsitöö ja kunstiõpetuse suvekursus	Pärnu Rahvaülikool	Nooruse maja 445 0070; 566 50006
16.-17.	Hiidlaste käsitöö näitusmüük	Tuuru maja, Kärdla	52 44820 Margit Kääramees
17.	Käsitöö ja omatoodangu laad	Vabriku väljak, Kärdla	52 44820 Margit Kääramees
29. juuli- 01.august	VII rahvarõivalaager	Tõstamaa	56 682 283 Anu Randmaa
AUGUST			
1.	Otepää XIV rahvakunsti- ja käsitööpäev	Otepää	56466720 Marge Tadolder
6.-8.	Portselani päevad	Nooruse maja, Pärnu	Nooruse maja 445 0070; 566 50006
7.	XVII Seto Kuningriik	Mikitamäe vallas	Info 53420676, aida@mikita.edu.ee
14.	Rukkimaarjapäeva laad	Sangastes	56466720 Marge Tadolder
22.	Haapsalu salli päev	Haapsalu	56158119 Marju Heldema

28.	Lüübniisa sibula- ja kalalaat	Lüübniisa	Info 53420676 aida@mikita.edu.ee
SEPTEMBER			
25.	Mihklilaat	Valga	56466720 Marge Tadolder
OKTOOBER			
9.	III Käsitööettevõtluse foorum	Haapsalu	56158119 Marju Heldema
28.	Lindora laad	Võru- ja Setomaa piiril	50 96 301 Ivar Traagel
NOVEMBER			
11.-13.	XIV mardilaat	Saku Suurhall, Tallinn	liina@folkart.ee Liina Veskimägi-Ilste 56674671 info@folkart.ee 6604 772
12.	Puutöö seminar	Saku Suurhall, Tallinn	50 41 943 Liisa Tomasberg
DETSEMBER			
11.	XII jõululaat	Põltsamaa kultuurikeskus	5513147 Katre Arula
17.	IX käsitöömeistrite jõululaat	Rapla	5128931 Ivi Sark
17.-18.	Viljandi kodukäsitöö mess	Viljandi kultuurimaja	52 90 617 Leida Mägi
17.-18.	Jõululaat	Kärdla kultuurikeskus	52 44 820 Margit Kääramees
19.	Talvepealinna laad	Otepää	56466720 Marge Tadolder

Kalender on veel üritustele avatud. Andke teada oma paikkonna tähtsatest sündmustest
info@folkart.ee

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii 2010. aasta näitused

AEG	NIMI	KORRALDAJA
4.jaanuar – 1. veebruar	RE puutöönäitus: Puuaastaring	TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
2. – 15. veebruar	Rahvarõivaste näitus	MTÜ Rahvarõivas
16. veebruar – 1. märts	Rahvuslike rõivaste näitus	MTÜ Rahvarõivas OÜ Kodukäsitöö
2. – 15. märts	Seto Käsitöö Kogo	Sigre Andreson
16. – 29. märts	Isikunäitus: Eve Sisa	Eve Sisa
30. märts – 12. aprill	Muhu käsitöö	Oad ja Eed
13. – 26. aprill	Nukumööbli näitus	Oü Aluette 60 502, Tartu vald, Äksi
27. aprill – 10. mai	Linane liin (näitusmüük)	Võru Vestra
11. – 24. mai	Pitsinäitus	Perekond Halberg
26. mai – 14. juuni	Konkurss eesti-oma-puu võidutööd	ERKL
15. – 28. juuni	Isikunäitus: Keret Altpere	Keret Altpere
29. juuni – 12. juuli	Baltica festivali näitus	ERKL
13. – 26. juuli	Klaasehted	Mari-Liis Makkus
27. juuli – 9. aug	Vildinäitus	Liina Veskimägi Vildiveski ja co
10. – 23. august	Isikunäitus: Kadri Kuusk ja Aet Reha	Kadri Kuusk ja Aet Reha Hiiumaa
24. august – 6. september	Isikunäitus: Eve Tiidolepp	Eve Tiidolepp
7. – 20. september	Eesti pottmütsid	OÜ Pileum
21. september – 4. oktoober	Nukunäitus	Etno Tuba Lembe-Maria Sihvre
5. – 18. oktoober	Õpilastööde näitus	Tallinna puuetega noorte töökeskus „JUKS“
19. oktoober – 1. november	Isikunäitus Keraamika	Piret Kändler
2. – 15. november	Näitusmüük Linane liin	Võru Vestra
16. – 29. november	Isikunäitus: Ulve kangro	Ulve kangro
30. november – 13. detsember	Sepiste näitus	Oü Sepikoda
14.dets – 2. jaan	Rahvuslik tootearendus	Disainipood.ee

Korraldajal on õigus vajadusel graafikut muuta

Eesti Käsitöö Maja

Pikk 22, Tallinn

Avatud: jaanuar-aprill E-L 10-18.00, P 10-17

mai-detsember E-L 10-18.30, P 10-17

Rahvakunstigalerii näituste kuraator Liisa Tomasberg, Telefon 50 41 943

2010 aastateema PUUTÖÖ

Teema-aasta algas TÜ Viljandi kultuuriakadeemia näitusega PUUAASTARING

Rahvusliku ehituse ja puutöönduse näitus:

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on kuulutanud 2010. aasta puutöö aastaks. TÜ VKA rahvusliku ehituse eriala püüab anda oma panust selle aasta sisuga täitmisel muuhulgas näitusega Puuaastaring. Näituse eesmärk on tutvustada rahvuslikke käsitöötraditsioone ehituse ja puutöönduse vallas. Näituse koostanud rahvusliku ehituse eriala üliõpilased ja õppejõud peavad oluliseks seista selle eest, et meie tarbekeskkonnas elaks edasi see õilis lihtsus, mida võime näha maarahva pärandis. Näituse ülesandeks on lumepallina veerema lükata terve puutöösündmuste laviin. See näitus ongi juba õnnelikult kaasa tõmmanud Rahvusliku Ehituse Seltsi, Eesti Haabjaseltsi ja Kaleseltsi ning teisi sõbralikke kaasteelisi. Näitus avati 2009. aasta lõpul Viljandi Pärimusmuusika Aidas, kust see rändas edasi Tallinnasse Eesti Käsitöö Majja. Tallinnast rändab näitus edasi Tartusse Eesti Rahva Muuseumi näitustemajja Kuperjanovi 9, kus see avatakse 12. küünlakuu päeval ning jääb kuni kevadeni.

26. veebruaril toimub Eesti Rahva Muuseumi näitustemajas kõigile huvilistele ERKLi aastateema konkursi *eesti-oma-puu* õppepäev. Aadress Kuperjanovi 9, Tartus.

Õppepäeval kuulab loengut traditsioonilisest eesti puutööst, tutvustatakse püsiekspositsioonis olevaid puuriistu ja saab vastuseid konkursi juhendit puudutavatele küsimustele.

Päevakavas:

- Eelmise konkursi *eesti-oma-kiri* kokkuvõtted ja uue konkursi *eesti-oma-puu* tingimused. Virve Tuubel ja Liisa Tomasberg
- „Vana ja uuemat ühepuuajadest”. Madis Rennu
- „Küübid Eesti Rahva Muuseumi kogudes”. Vaike Reemann
- „Puud ja inimesed”. ERMi giidid ja restauraatorid

Konkursi *eesti-oma-puu* juhend vaata aastaaramatu lisadest *Teataja* nr 23

11.- 13. juuni toimuvad programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes 1.1.0603.08-0002” raames **traditsioonilise puutöö õppepäevad**

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia ning Eesti Haabjaseltsi korraldatavad puupäevad toimuvad juba teist kevadet.

Puupäevade põhieesmärgiks on populariseerida Eestis traditsiooniliselt meeskäsitöövaldkonda kuuluvaid – käsitsi puidutöötlemise – kaduma hakkavaid oskusi.

Sündmus toimub Karuskose talu territooriumil Raudna jõe kaldal. Õpipadasid juhendavad TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna õppejõud ja üliõpilased ning teised oma valdkonna meistrid.

Puupäevade raames saab vastuse küsimusele, kuidas valmistada toorest puust küljelt õnnestatud riistu sääraselt, et need kuivamise käigus ei lõheneks, kuidas leida selleks sobilik materjal ning viimistlus. Saab tutvuda nii ühepuupaatide valmistamise tehnoloogiaga, kui ka muude ühest puust voolitud tarbeesemete (lusikad, kausid, ummiknõud) valmistamisega.

Puupäevade eesmärk on pakkuda tööalast täiendusvõimalust valdkonnast huvituvatele üliõpilastele, käsitöömeistritele kui ka üldhariduskoolide õpetajatele.

18. juunil toimub Avinurmes Puutööaia pidulik avamine. Üritusele oodatud huvilised saavad tutvuda uute ruumidega, kuhu on sisse seatud nii puutöökoda kui ka müügilett. Toimub laastutöö õpipada.

12. novembril planeeritakse korraldada mardilaada raames puutööd käsitlevat seminari ja õpikojadasid.

Projekt

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit

Käsitööaasta 2011

Koostöös võidame!

Projekti eesmärk

- Läbi traditsiooniliste ettevõtmiste ja uute algatuste on valdkond senisest nähtavam ja pakub uusi väljakutseid omakultuuri tutvustamiseks käsitöötraditsioonide ning paikkondliku kultuuripärandi kaudu.
- Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üheks eestluse identiteedi aluseks
- Euroopa ja Põhjamaade käsitööühenduste liikmetele ning kultuuripealinna külalistele saab eesti käsitöö nähtavaks käsitööettevõtjate edulugude, näituste ja meistrikodade vahendusel.
- Koolinoored õpivad nägema ja seostama rahvuslikku kultuuripärandit kui ühtset tervikut (laul, tants, esemeline kultuur).

Alljärgnevalt on välja toodud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu olulisemad ettevõtmised käsitööaastal 2011.

Aastatel 2010 – 2013 on käsitööliit Põhjamaade Käsitööliidu juhtriik ja rahvusvahelise konverentsi korraldaja. Kutsume lisaks Põhjamaadele osalejaid ka Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioonist.

NB! Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on mõlema nimetatud organisatsiooni liige.

1. Aastateema - *Ehe ehe*

Paikkondlik pärand, mis kaunistab ja pakub traditsioonilist või selle juurtest loodud uut.

2. Konkurss 2010/2011 eesti- oma- ehe

- Traditsiooniline konkurss **täiskasvanutele**

Eesmärk: luua rahvuslikel traditsioonidel põhinevaid uusi ja tänapäevaseid ehteid, aksessuaare, kaunistusi, mida võime kanda nii rahvarõiva kui muu tänapäevase riietusega.

Konkursile eelnevad **õppepäevad** Eesti Rahva Muuseumis ja Tallinna Rahvaülikoolis.

Võidutöid eksponeeritakse näitusel Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis 31.mai – 14.juuni 2011. Võidutöödest ilmub **kataloog**, mida presenteeritakse mardilaadal nov. 2011.

- Konkurss **eesti- oma- ehe põhikooli õpilastele** (5.-9. klass). Võidutöödest koostatakse veebikataloog ning samaaegselt laulu- ja tantsupeoga toimub võidutööde näitus ehtekojas (telk).

3. XVII käsitööpäevad 15.-16. aprillil.

4. Rahvakunsti- ja laste laad Tallinna vanalinnas 17. -19. juunil.
Käsitöö müük. Meistrikojad ja õpitoad.

5. Keskaja päevad Tallinna vanalinnas 7. – 10.juulil **ja karneval raekojas** 7. juulil.

6. IV Käsitööettevõtjate foorum Tallinnas 8. oktoobril.

7. Mardilaad Saku Suurhallis 10.-12. novembril

Suurim käsitöövaldkonna ja rahvusliku elulaadi esitlus. Käsitöö ja eestimaise toidu müük. Meistrikojad ja õpitoad. Osalevad käsitööd õpetavad koolid, muuseumid jt. valdkonnaga seotud institutsioonid. Käsitöötoodangu presentatsioonid, uute raamatute esitlused jne. Rahvuslik muusika.

8. Täiskasvanute ja koolinoorte ehtekojad maakondades *Ehe ehe 2010 – 2011*

A. Noortele suunatud *rahvuslike ehete töötoad* samaaegselt tantsu- ja laulupeo ülevaatustega maakondades. Kevad 2011.

Meistrikojad toimuvad paralleelselt tantsu- ja laulupeo maakondlike ülevaatustega ja **kulmineeruvad peo ajal lauluväljakule püstitatud suures käsitöötelgis.**

Meistrikojades saab valmistada eelnevalt koostatud õppevihiku materjalide põhjal kaunistusi rahvarõivaste kandjatele ja peol osalejatele. Abimaterjaliks on õpetusi sisaldav vihik koos lõigetega. Luubi all on kõikvõimalikud aksessuaarid: paelad, lindid, helmed, prossid, kotid, peakatted jpm. Need on asjad, millele on varemalt liiga vähe tähelepanu pööratud. Meistrikojade juhendajad saavad eelneva väljaõppe maakondades.

Õppmapp (tööjoonised, vihik jm.) valmib koostöös Käsitööõpetajate seltsiga AITA 2010. a kevadeks, trükkis sugiseks.

B. Ehtekojad maakondades 22. oktoobril 2011.

Kõik ehtekojad toimuvad üheaegselt kogu Eestis ja **igas maakonnas on näitus** (soovitavalt kohalikus muuseumis), kus tutvustatakse antud paikkonnale omaseid, rahvarõivaste juurde kuuluvaid kaunistusi/ehteid. Näitused valmivad koostöös Muuseumiühingu ja käsitööliidu liikmesorganisatsioonidega maakondades.

Ürituse raames tegutsevad ka **meistrikojad ning peetakse loenguid**, õpetatakse valmistama helmeid, kette, paelu, linte, peakatteid jm aksessuaare. Kõike, mis kuuluvad traditsiooniliselt rahvarõivaste juurde ja mida võib edukalt kanda ka tänapäeva rõivaga. Rõhutatud on paikkondlik eripära.

Maakondlikes ehtekodades tehtust parimat esitletakse novembris 2011 näitusel *ehtekojas* Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis, maakondlikud ehtekojad kulmineeruvad **mardilaadal** 2011.

Tegevusplaan:

2009

- Eelprojekti koostamine ja läbirääkimised koostööpartneritega

2010

- **Jaauar:** Projekti kooskõlastamine partneritega.
- **Veebruar:** Projekti ja selle eelarve kinnitamine ERKLi volikogus 13.02.10.
Projekti Käsitööaasta 2011 töökomisjonide kinnitamine (vabariiklik ja maakondlikud)

- **Märts – mai:** Töökoosolekud ja õppepäevad maakondlikele käsitööaasta korraldajatele ja õpetajatele nii Tallinnas kui maakondades. Õppematerjalide (tööjoonised, lõiked jne.) koostamine, paljundamine ja valik
- **September – detsember:** Ehtekodade õppematerjalide paremiku trükkimine. Konkursi *eesti-oma-ehe* I ja II väljakuulutamise. Õppepäevad konkursist osalejaile. ERMi kogude põhjal koostatud ja konkursi toetava õpperaamatu koostamine.

2011

- **Jaauar – mai:** Ehtekodade noortele maakondades. 22. oktoobri paikkondliku ehtepäeva ettevalmistamine. ERMi õpperaamatu trükkimine ja esitlus volikogus 12.02.2011. Konkursi *eesti-oma-ehe* (täiskasvanud) žürii kokkuvõtted, võitjate väljakuulutamise, võidutööde näitus rahvakunstigaleriis.
- **Juuni – august:** Õpilaskonkursi *eesti-oma-ehe* žürii ja võidutööde näitus lauluväljakul. Veebikataloogi esitlus ja avamine. Projekti kudumisgrafiiti eksponeerimine laulu- ja tantsupeo aegses Tallinnas. Koolinoorte ehtekoja läbiviimine Lauluväljakul.
- **September – detsember:** Ehtekodade läbiviimine maakondades 22.oktoobril. Mardilaada ehtekoda Saku Suurhallis 10-13.novembril. Samas konkursi kataloogi *eesti-oma-ehe* esitlus.

9. Rahvusvaheline konverents *ornament – võti maailma* 11.- 13. nov. 2011

- A. Käsitöö öö mardilaadal 11. nov. Tutvumine meie käsitööga, presentatsioonid ja külaliste etteasted.
- B. 12.-13. nov. **konverentsil** räägivad oma edulugusid erinevate maade kunstnikud ja käsitööettevõtjad, kelle toodangu aluseks on paikkondlik lugu või kohalik kiri, ornament, muster jne.
- C. Konverentsi ajal on avatud **käsitöömeistrite näitused** Tallinna galeriides.

Tegevusplaan:

2009

- Konverentsi teema väljatöötamine ja kooskõlastamine Põhjamaade Käsitööliidu ning Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsiooni juhatustes ning esitlus Euroopa Käsitööföderatsiooni aastakoosolekul Bratislavas.

2010

- Kooskõlstused külalisesinejate ja käsitöömeistrite kutsumiseks Tallinnasse. Konverentsi kava täpsustamine. Konverentsi ruumide, näitusesaalide ja majutuse broneerimine. Konverentsi materjalide ettevalmistamine. Täiendava rahastuse otsimine (EAS, kultuurkapital jt).

2011 / 1. poolaasta

- Esinejate ja ettekannete täpsustus. Konverentsi kirjalikud materjalid ja sünkroontõlge. Töökoosolekud.

2011 / 2. poolaasta

- Konverentsi teeside tõlge ja trükkimine. Materjalide soetamine ja komplekteerimine. Külaliste vastuvõtmisega seotud inimeste instrueerimine, logistika ja transport. Konverentsi avamine ja eesti käsitöö esitlus mardilaada käsitööööl. Konverentsi läbiviimine Solarise keskkuses. Konverentsi aruandlus ja kokkuvõtted.

10. Rahvakultuuri aastaraamat 2011. Peateema käsitöö. Raamat ilmub Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse väljaandel 2012 veebruaris.

Projektimeeskond

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit

Liivi Soova

Liisa Tomasberg

Liina Veskimägi-Iliste

MTÜ Rahvarõivas

Anu Randmaa

Eesti Rahva Muuseum

Virve Tuubel

Käsitööpetajate Selts AITA

Kristi Teder

Tööpetajate Selts

Tõnu Tammar

Laulu- ja Tantsupeo SA

Liina Tepand

Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus

Heli Kallasmaa

Lisaks projektimeeskonnale moodustatakse **toimkonnad kõigis maakondades**. Toimkonda kuulub käsitööliidu, käsitööpetajate seltsi ja kohaliku muuseumi esindaja ning rahvakultuuri spetsialist.

Koostööpartnerid: Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus, Eesti Käsitööpetajate Selts AITA, Eesti Tööpetajate Selts, Eesti Rahva Muuseum, maakondlikud muuseumid, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu liikmed paikkondades, Eesti Maanteamet, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Tallinna Rahvaülikool

AASTARAAMATU LISAD:

1. Käsitööliit 80 juubeliaktuse kava
2. Teataja nr. 22 (kevad)
3. Teataja nr. 23 (sügis)
4. Mardilaat 2009
5. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu infovoldik 2009/2010